

Dades clau d'infància i adolescència a Barcelona

Informe 2022

institut
infància i
adolescència

**Ajuntament
de Barcelona**

L'Institut Infància i Adolescència de Barcelona realitza l'informe **Dades clau d'infància i adolescència a Barcelona 2022** en el marc de l'Observatori 0-17 BCN: vides i drets de la infància i l'adolescència a la ciutat, per encàrrec de l'Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament de Barcelona.

Edita:

Institut Infància i Adolescència de Barcelona – Institut Metròpoli

Equip de treball:

Laia Pineda (directora, anàlisi i redacció)

Elisa Stinus (coordinació i recerca: estadística, anàlisi i redacció)

Laia Curcoll (publicació i comunicació)

Serveis de l'Ajuntament de Barcelona que col·laboren en la provisió de dades:

Oficina Municipal de Dades (OMD: Dept. d'Estadística i Difusió de Dades); Direcció d'Innovació Social (Dept. de Recerca i Coneixement i Dept. de Gestió de Sistemes d'Informació); Direcció de Serveis d'Infància, Joventut i Persones Grans (Dept. de Promoció de la Infància i Dept. de Joventut); Direcció d'Educació; Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB); Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS: Dept. d'Atenció Social a la Família i la Infància, Dept. Atenció i Acol·lida per Violència Masclista, Dept. de Serveis Socials d'Intervenció a l'Espai Públic i Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona); Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD); Institut Barcelona Esports (IBE); Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB); Institut Municipal de Parcs i Jardins (IMPJ); Institut Municipal de l'Habitatge i Rehabilitació de Barcelona (IMHAB); Gerència d'Agenda 2030.

Altres institucions públiques que col·laboren en la provisió de dades:

Consorti d'Educació de Barcelona (CEB); Consorci Sanitari de Barcelona (CSB); Consorci de Serveis Socials de Barcelona (CSSBcn); Generalitat de Catalunya (Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, Departament d'Educació, Departament d'Interior i Departament de Salut).

Barcelona, juliol de 2023

La manera de citar el present informe serà: Institut Infància i Adolescència de Barcelona (2023). *Dades clau d'infància i adolescència a Barcelona. Informe 2022*. IIAB-IERMB i Ajuntament de Barcelona.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement – No comercial – Compartir igual (by-nc-sa) amb finalitat no comercial i amb obra derivada. Es permet copiar i redistribuir el material en qualsevol mitjà i format, sempre que no tingui finalitats comercials; així com remesclar, transformar i crear a partir del material, sempre que es difonguin les creacions amb la mateixa llicència de l'obra original.

Índex

PRESENTACIÓ	5
1. CONTEXT SOCIODEMOGRÀFIC DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA	6
1.1 Població infantil i adolescent: nombre, distribució i evolució	7
1.2 Característiques: sexe, grups d'edat, origen i discapacitat.....	9
1.3 Pes relatiu de la població infantil i adolescent i població adulta que hi conviu	11
1.4 Tipologia de llars amb infants i nombre d'infants i adolescents a les llars	13
1.5 Tendències de futur	15
1.6 Apunts 2022: baixa natalitat i normativa sobre conciliació	17
2. EDUCACIÓ: PETITA INFÀNCIA, PAS PER L'ESCOLA I TRANSICIONS A LA POSTOBLIGATÒRIA	18
2.1 L'educació de la petita infància.....	19
2.2 L'escolarització universal i obligatòria: de l3 a l'ESO. Escolarització, titularitat i mobilitat per raó d'estudis	21
2.3 Trajectòria educativa, satisfacció amb el pas per l'escola, competències bàsiques i graduació al final de l'ESO	23
2.4 Després de l'ESO: continuar estudiant o abandonar prematurament els estudis.....	25
2.5 Apunts 2022: educació inclusiva en la petita infància i abandonament a 4t d'ESO	27
3. TEMPS DELS INFANTS, ACTIVITATS FORA DE L'ESCOLA, ESPAI PÚBLIC I CIUTADANIA	28
3.1 Els temps de la infància: disponibilitat, usos i satisfacció	29
3.2 Activitats extraescolars i de lleure educatiu	31
3.3 Temps d'estiu i activitats durant les vacances	33
3.4 L'espai públic: espai estratègic per al joc, la trobada amb altres infants i adolescents, i la vida comunitària	35
3.5 El rol igualador de l'espai públic en les oportunitats de salut, habitatge i joc a l'aire lliure	37
3.6 Escolta adulta, coneixement dels drets i exercici de ciutadania.....	39
3.7 Apunts 2022: benestar subjectiu de la infància i educació a temps complet.....	41
4. SALUT FÍSICA, MENTAL I EMOCIONAL DELS INFANTS I ADOLESCENTS	42
4.1 Satisfacció dels infants i adolescents amb la pròpia salut	43
4.2 Hàbits saludables de descans, alimentació i exercici físic.....	45
4.3 Sobrepès, obesitat i satisfacció amb el cos.....	47
4.4 Contaminació de l'aire i asma infantil.....	49
4.5 Satisfacció amb la vida, malestar emocional i salut mental.....	51
4.6 Addiccions i usos problemàtics de les pantalles i internet	53
4.7 Salut sexual i reproductiva.....	55
4.8 Apunts 2022: salut en l'adolescència i usos problemàtics de les pantalles	57
5. POBRESA, EXCLUSIÓ I DESIGUALTATS EN LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA	58
5.1 Contextos territorials desiguals on viure la infància i l'adolescència.....	59
5.2 Pobresa en el treball, sobrecàrrega de despeses de l'habitatge i pobresa infantil	61
5.3 Inseguretat residencial i mobilitat forçada	63

5.4	Risc dels infants de patir situacions de pobresa o exclusió social.....	65
5.5	Privació material en les vides dels infants i adolescents.....	67
5.6	Baixa capacitat de les polítiques d'infància per reduir la pobresa infantil	69
5.7	Apunts 2022: cost de la criança i crisi de l'habitatge per la infància i l'adolescència	71
6.	RELACIONS INTERPERSONALS, SEGURETAT, VIOLÈNCIES I PROTECCIÓ DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA	72
6.1	Relacions dels infants i adolescents amb el seu entorn familiar, d'amistat i d'afectivitat	73
6.2	Seguretat i percepció de suport en cas de tenir un problema (a casa, l'escola i el barri)	75
6.3	Violències familiars i sexuals contra els infants i adolescents	77
6.4	Discriminació i violències en l'entorn escolar	79
6.5	L'atenció als infants i adolescents en situació de risc social	81
6.6	Situacions de risc social greu que requereixen una mesura de desemparament.....	83
6.7	El cas dels infants i adolescents migrats sols que arriben a la ciutat sense referents familiars	85
6.8	Apunts 2022: abordatge del bullying i joves migrats sense referents familiars	87
	ÍNDEX DE GRÀFICS, TAULES I MAPES	88
	BIBLIOGRAFIA	92
	ANNEX: UN SISTEMA INTEGRAL D'INDICADORS DE LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA A LA CIUTAT	93

Presentació

El present informe **Dades clau d'infància i adolescència a Barcelona 2022** presenta i analitza amb caràcter anual les dades d'infància i adolescència a la ciutat de Barcelona, a partir del Sistema Integral d'Indicadors d'Infància i Adolescència de Barcelona (SIIIAB en endavant) del programa municipal [Observatori 0-17 BCN](#).

El SIIIAB, que va ser ideat el 2017, actualment conté més de 150 indicadors organitzats en 6 dimensions clau de les vides dels infants. En moments de crisi com l'actual, és quan es fa més evident el valor d'haver sistematitzat dades durant els cinc darrers anys, ja que sense conèixer quin era el punt de partida no seria possible mesurar amb prou profunditat el moment actual i l'abast de la crisi originada per la covid-19.

Cal recordar que el SIIIAB recull dades de registre a any tancat i dades d'enquesta amb la periodicitat que es produeixin, per tant, el Dades clau 2022 mostra les darreres dades disponibles d'acord amb les fonts i la seva periodicitat. La majoria són dades del 2021. També cal tenir en compte que quan no disposem de la dada a nivell de districte, presentem la dada de ciutat.

En el present informe hem pogut actualitzar les dades per les enquestes EBSIB 2021 (Enquesta de Benestar Subjectiu de la Infància de Barcelona), FRESC 2021 (Enquesta de

Factors de Risc en Estudiants de Secundària) i de la nova ESDB 2020 (Enquesta Sociodemogràfica de Barcelona).

L'informe també inclou els "apunts 2022" al final de cada apartat destacant recerques i informes elaborats per l'Institut Infància i Adolescència o per altres institucions, que mostren tendències o problemàtiques clau en l'àmbit de la infància i l'adolescència.

L'any 2021 l'Ajuntament de Barcelona va aprovar el [Pla d'infància 2021-2030. Reptes i actuacions per millorar la vida i els drets de la infància i l'adolescència a Barcelona](#), que és el marc de planificació i transversalització de les principals polítiques d'infància i l'adolescència a la ciutat a 10 anys vista. El govern municipal va demanar a l'Institut Infància i Adolescència acompanyament en l'elaboració i dinamització del pla, de manera que l'informe Dades clau d'infància i adolescència a Barcelona ha esdevingut la base diagnòstica del nou pla i el seu instrument de seguiment i actualització. Així, doncs, enguany, a banda de la necessària monitorització dels indicadors d'infància que fem en el marc de l'Observatori 0-17 BCN, l'informe anual Dades clau ha esdevingut la base diagnòstica i part imprescindible de l'avaluació del Pla d'infància 2021-2030.

1. Context sociodemogràfic de la infància i l'adolescència

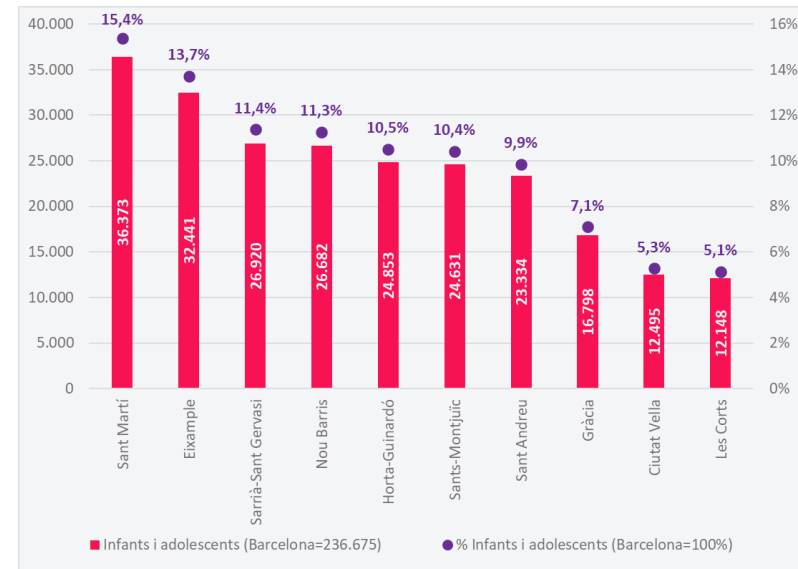
1.1 Població infantil i adolescent: nombre, distribució i evolució

El 14,4% del total de la població de Barcelona són infants i adolescents de 0 a 17 anys, amb una distribució desigual entre districtes: més infants i adolescents a Sant Martí i l'Eixample i menys a Les Corts i Ciutat Vella.

Tot i que durant 20 anys (2000-2020) hi ha hagut un creixement de la població infantil i adolescent a la ciutat (+15%), arran de la pandèmia de la covid-19 (2020-2022) s'ha iniciat una tendència de decreixement (-4%) que afecta tots els districtes de la ciutat i concretament 69 dels 73 barris.

El 14,4% (236.675) del total de la població de Barcelona són infants i adolescents de 0 a 17 anys (OMD, 2022). Del total d'infants i adolescents de la ciutat, els districtes que en tenen més són Sant Martí (15,4%) i l'Eixample (13,7%), i els que en tenen menys són Les Corts (5,1%) i Ciutat Vella (5,3%) (OMD, 2022).

Gràfic 1. Infants i adolescents (0-17 anys) (N i %). Barcelona i districtes, 2022

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir del Padró Municipal d'Habitants (lectura a 1 de gener 2022). Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona.

Dels 73 barris, els que tenen més infants i adolescents són Sant Andreu (9.047) a Sant Andreu, Sant Gervasi-Galvany (7.915) a Sarrià-Sant Gervasi i el Raval (7.053) a Ciutat Vella. Els que menys, la Clota (124) a Horta-Guinardó, la Marina del Prat Vermell - AEI Zona Franca (257) a Sants-Montjuïc i Vallbona (293) a Nou Barris (OMD, 2022).

Entre el 2000 i el 2020, la població d'infants i adolescents de Barcelona ha augmentat un 15,0%, tot i que a partir de l'any 2021, arran de la pandèmia de la covid-19, s'inicia una tendència de decreixement. Entre el 2020 i el 2022, la població d'infants i adolescents ha disminuït un 4,0% i les projeccions apunten que la població podria seguir baixant en els propers anys (OMD, 2000-2022).

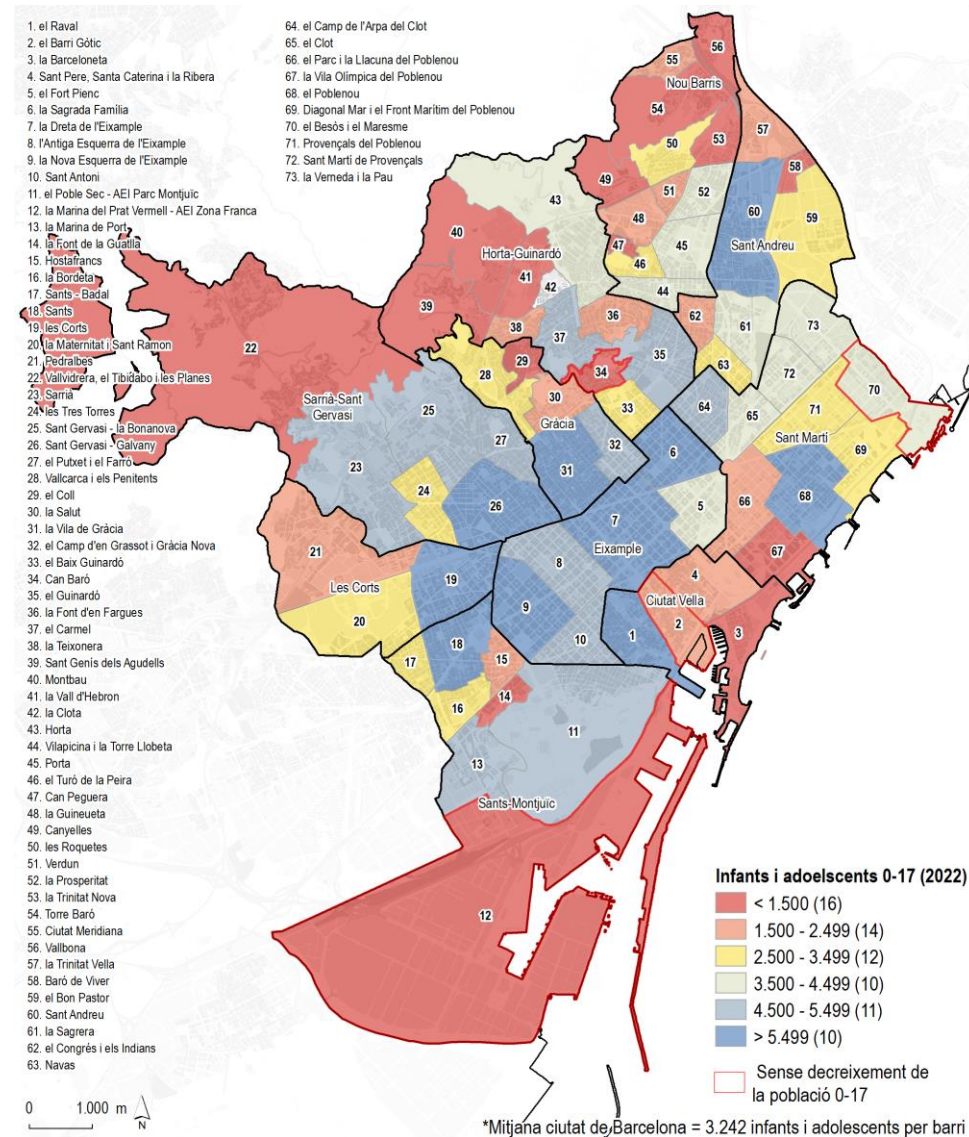
Taula 1. Infants i adolescents (0-17 anys), creixement i decreixement. Barcelona i districtes, 2000, 2020 i 2022

Districtes	2000	2020	2022	Creixement 2000-2020	Decreixement 2020-2022
BARCELONA	214.259	246.453	236.675	15,0%	-4,0%
Sarrià-Sant Gervasi	21.773	28.576	26.920	31,2%	-5,8%
Eixample	33.204	34.048	32.441	2,5%	-4,7%
Ciutat Vella	10.155	13.043	12.495	28,4%	-4,2%
Sant Martí	31.056	37.941	36.373	22,2%	-4,1%
Sants-Montjuïc	24.590	25.685	24.631	4,5%	-4,1%
Gràcia	15.098	17.434	16.798	15,5%	-3,6%
Nou Barris	22.601	27.550	26.682	21,9%	-3,2%
Horta-Guinardó	23.065	25.688	24.853	11,4%	-3,3%
Sant Andreu	19.922	24.044	23.334	20,7%	-3,0%
Les Corts	12.795	12.444	12.148	-2,7%	-2,4%

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir del Padró Municipal d'Habitants (lectura a 1 de gener 2000, 2020 i 2022). Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona.

Entre el 2020 i el 2022, els únics barris de Barcelona que no han patit decreixement de la població infantil i adolescent són: la Marina del Prat Vermell - AEI Zona Franca (+76) a Sants-Montjuïc, el Besòs i el Maresme (+66) a Sant Martí, el Barri Gòtic (+54) a Ciutat Vella i Can Baró (+9) a Horta-Guinardó (OMD, 2020-2022).

Mapa 1. Infants i adolescents (0-17 anys). Barcelona i barris, 2022

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir del Padró Municipal d'Habitants (lectura a 1 de gener de 2022). Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona. Nota: només els barris assenyalats en vermell no han tingut decreixement de la població 0-17 respecte a l'any 2020.

1.2 Característiques: sexe, grups d'edat, origen i discapacitat

La meitat d'infants i adolescents són nenes-noies i l'altra meitat són nens-nois: un terç correspon a la franja d'edat de la primera infància (0-5 anys), un terç a la infància (6-11 anys) i un terç a l'adolescència (12-17 anys).

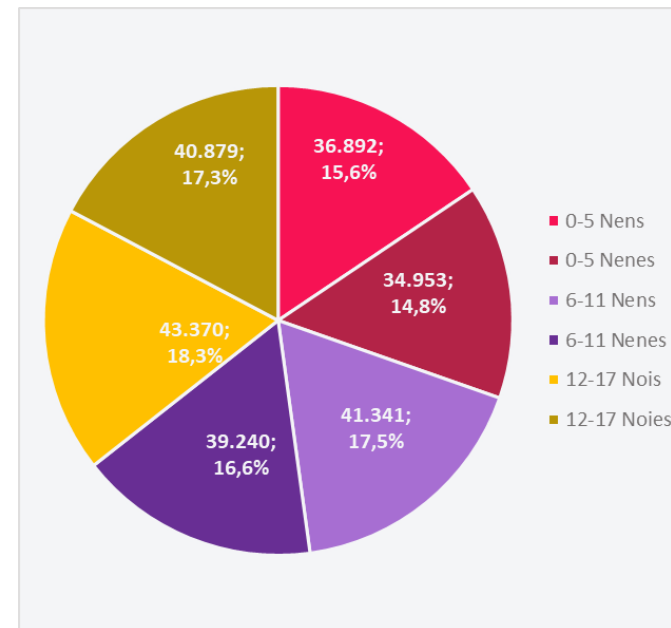
El 2% dels infants i adolescents tenen una discapacitat legalment reconeguda: 2 de cada 3 són nens-nois i 1 de cada 3 són nenes-noies; 6 de cada 10 tenen una discapacitat intel·lectual, 2 de cada 10 una discapacitat física i la resta tenen una discapacitat mental, auditiva, visual o física-intel·lectual.

8 de cada 10 infants i adolescents tenen nacionalitat espanyola i 2 de cada 10 nacionalitat estrangera. La proporció d'infants de nacionalitat estrangera és majora al districte de Ciutat Vella (4 de cada 10) i en alguns barris de Sant Martí, Nou Barris i Sants-Montjuïc (3 de cada 10).

El 48,6% dels infants i adolescents de Barcelona són nenes-noies (115.072) i el 51,4% són nens-nois (121.603) (OMD, 2022).

El 30,4% (71.845) dels infants i adolescents de Barcelona té de 0 a 5 anys (primera infància), el 34,0% (80.581) de 6 a 11 anys (infància) i el 35,6% (84.249) de 12 a 17 anys (adolescència). Desglossant l'edat més primerenca, el 14,5% (34.361) té de 0 a 2 anys (petita infància) i el 15,8% (37.484) de 3 a 5 anys (OMD, 2022).

Gràfic 2. Petits infants (0-5), infants (6-11) i adolescents (12-17), per sexe (N i %). Barcelona, 2022

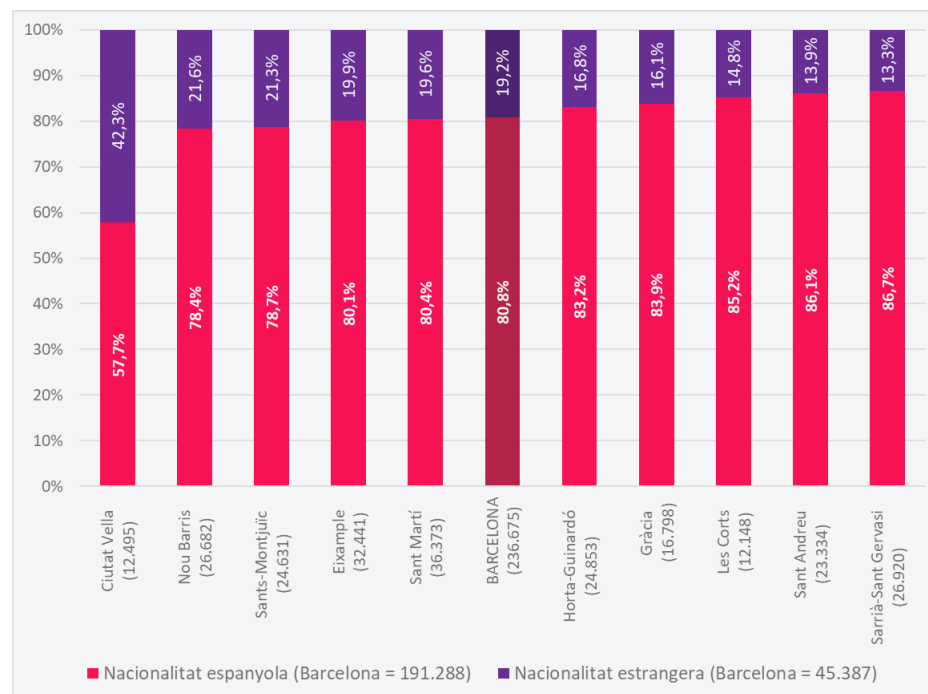
Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir del Padró Municipal d'Habitants (lectura a 1 de gener de 2022). Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona.

El 2,0% (4.900) dels infants i adolescents de Barcelona tenen una discapacitat legalment reconeguda (67,4% nens-nois i 32,6% nenes-noies). Entre aquests, el 62,7% (3.071) té una discapacitat intel·lectual, el 21,6% (1.056) una discapacitat física, el 8,0% (392) un trastorn mental, el 4,6% (225) discapacitat auditiva, el 2,5% (122) visual i el 0,7% (32) física-intel·lectual (IMPD, 2020).

El 80,8% dels infants i adolescents de Barcelona tenen nacionalitat espanyola (191.288) mentre que el 19,2% estrangera (45.387), sent Ciutat Vella el districte amb més infants i adolescents de nacionalitat estrangera (42,3%) i Sarrià-Sant Gervasi amb menys (13,3%) (OMD, 2022).

Els barris amb més infants i adolescents amb nacionalitat estrangera sobre el total d'infants i adolescents del barri són: el Barri Gòtic (46,3%), el Raval (45,6%) i Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera (35,8%) a Ciutat Vella, el Besòs i el Maresme (34,2%) a Sant Martí, Ciutat Meridiana (33,2%) a Nou Barris i el Poble Sec - AEI Parc Montjuïc (30,3%) a Sants-Montjuïc (OMD, 2022).

Gràfic 3. Infants i adolescents (0-17) amb nacionalitat estrangera (%). Barcelona i districtes, 2022

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir del Padró Municipal d'Habitants (lectura a 1 de gener 2022). Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona.

1.3 Pes relatiu de la població infantil i adolescent i població adulta que hi conviu

4 de cada 10 persones de Barcelona viuen la realitat de la infància i l'adolescència en la seva quotidianitat, tenint en compte que el 14,4% de la població de la ciutat són infants i adolescents i el 23,4% població adulta (18+ anys) que hi conviu.

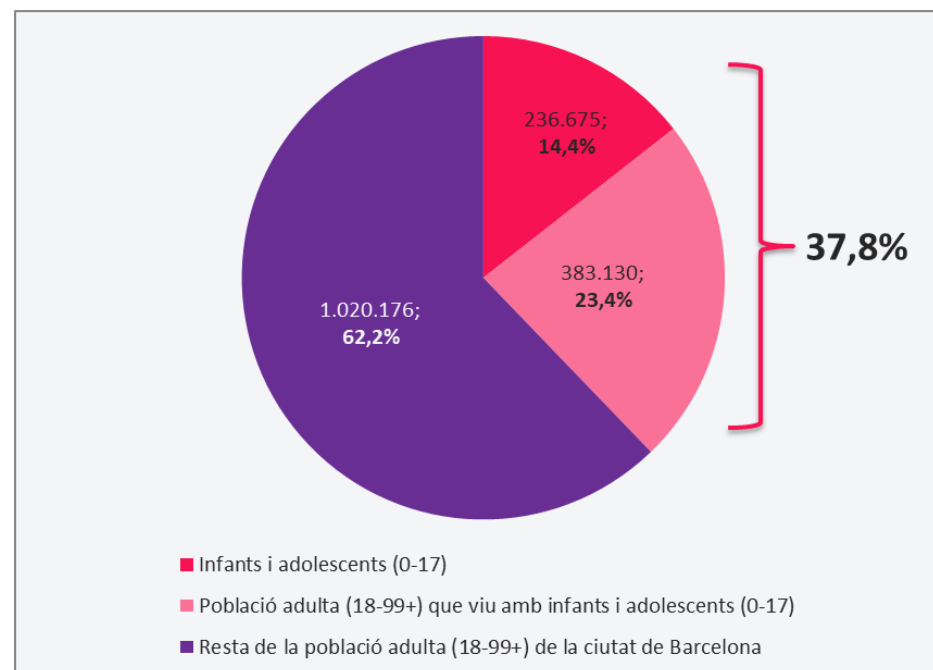
Del total de la població adulta (18+ anys) de Barcelona, 3 de cada 10 conviu amb infants i adolescents i 7 de cada 10 no hi conviu.

De cada 10 persones de Barcelona: entre 1 i 2 són infants i adolescents (0-17 anys), 2 són joves (18-34 anys), 4 són persones adultes (35-64 anys) i 2 són gent gran (65+ anys).

El grau de rejuveniment i envelliment varia a la ciutat, sent Sarrià-Sant Gervasi, Nou Barris i Sant Andreu els districtes més rejuvenits i Ciutat Vella i l'Eixample els districtes més envellits.

383.130 persones adultes conviuen amb els 236.675 infants i adolescents de Barcelona. Per això podem dir que el 37,8% (619.805) de la població de Barcelona viu la realitat de la infància i l'adolescència en la seva quotidianitat. Pel que fa al total de la població adulta (18+ anys), el 27,3% conviu amb infants i adolescents i el 72,7% no hi conviu (OMD, 2022).

Gràfic 4. Infants i adolescents (0-17), població adulta que conviu amb els infants i adolescents, i població adulta que no hi conviu (N i %). Barcelona, 2022

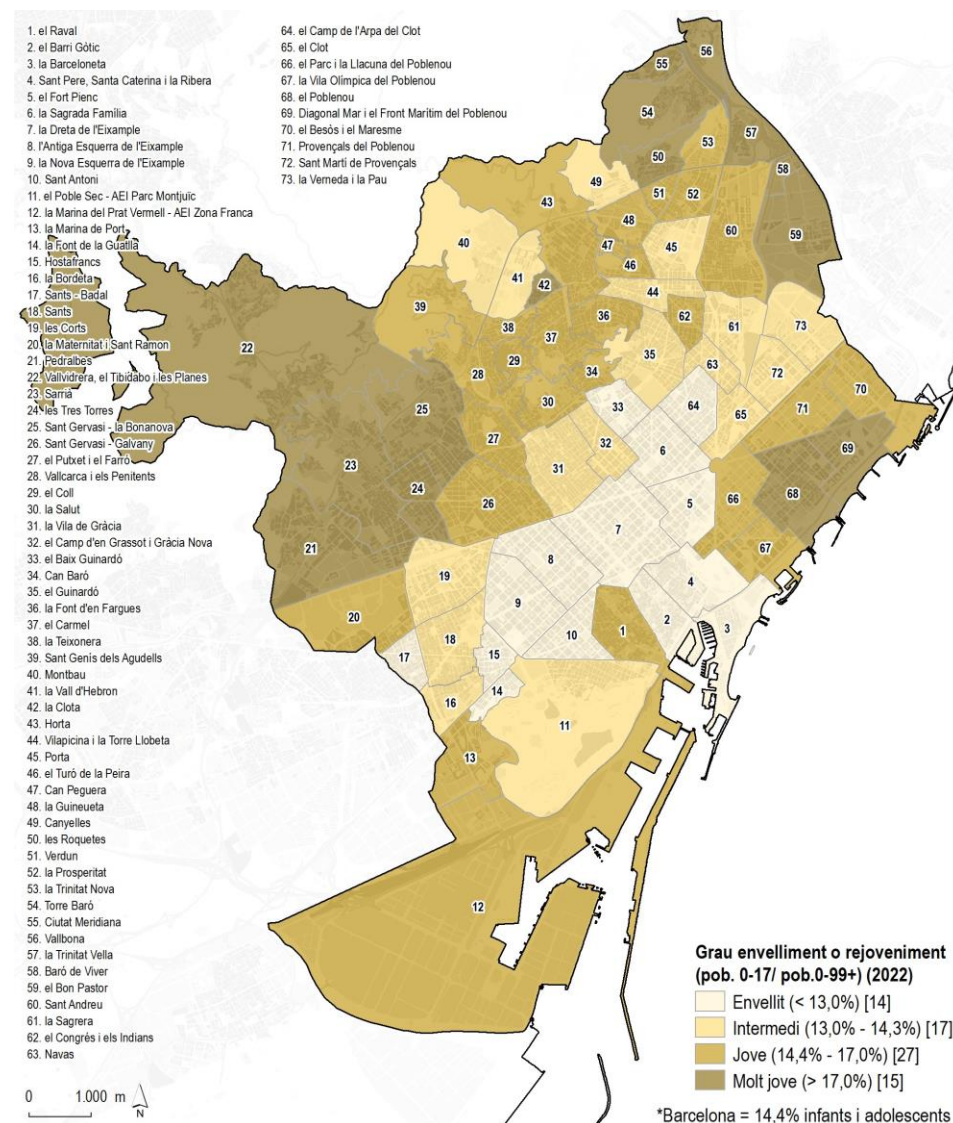

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir del Padró Municipal d'Habitants (lectura l'1 de gener de 2022). Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona.

El 14,4% (236.675) de la població de Barcelona són infants i adolescents entre 0 i 17 anys, mentre que el 21,8% (357.910) són joves (entre 18 i 34 anys), el 42,5% (696.218) són persones adultes entre 35 i 64 anys i el 21,3% (349.178) són gent gran de 65 i més anys (OMD, 2022).

Tenint en compte el pes relatiu de la població infantil i adolescent sobre el total de població de cada districte, els districtes més rejuenits són Sarrià-Sant Gervasi (18,2%), Nou Barris (15,6%) i Sant Andreu (15,6%) i els més envellits són Ciutat Vella (11,8%) i l'Eixample (12,2%) (OMD, 2022).

Mapa 2. Pes relatiu de la població infantil i adolescent sobre el total de població de cada barri. Barcelona i barris, 2022

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir del Padró Municipal d'Habitants (lectura a 1 de gener 2022). Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona.

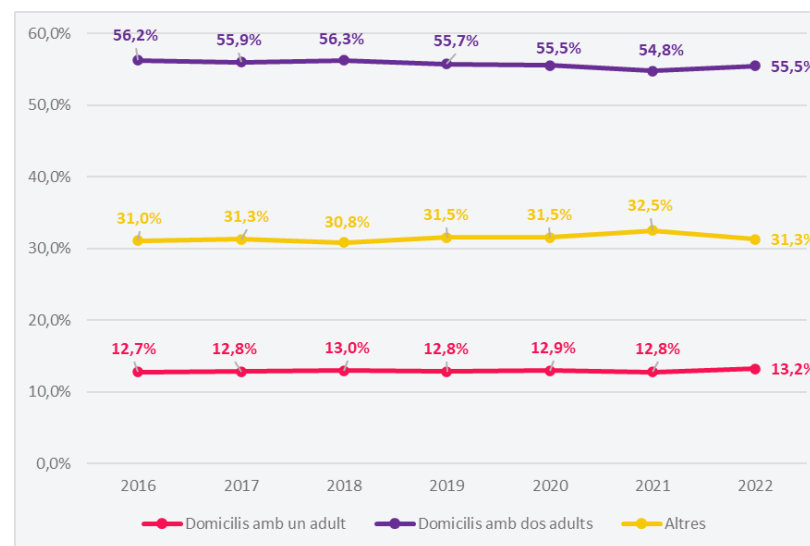
1.4 Tipologia de llars amb infants i nombre d'infants i adolescents a les llars

En 2 de cada 10 llars de Barcelona hi viuen infants i adolescents. D'aquestes, entre 5 i 6 de cada 10 són llars biparentals, 1 monoparental i 3 corresponen a altres tipus de llars. La tendència mostra un lleuger creixement de les llars monoparentals.

De cada 10 llars amb infants i adolescents de Barcelona: 5 tenen un sol infant/adolescent, 4 en tenen dos i 1 en té tres o més, amb diferències entre districtes. Sarrià-Sant Gervasi i Ciutat Vella destaquen com els districtes amb més llars amb tres o més infants/adolescents.

En el 22,5% (148.881) de llars de Barcelona hi viuen infants i adolescents. En el 13,2% (19.692) de les llars amb infants i adolescents de Barcelona hi viu una persona adulta (possiblement* famílies monoparentals: 82,6% amb una dona i 17,4% amb un home); en el 55,5% (82.604) dues persones adultes (possiblement famílies biparentals); i el 31,3% (46.585) restant correspon a altres tipus de llars amb infants i adolescents. La tendència dels darrers anys mostra un lleuger creixement de les llars monoparentals i un decreixement de les llars biparentals (OMD, 2022).

Gràfic 5. Evolució dels domicilis amb infants i adolescents (0-17) segons tipologia dels domicilis (%). Barcelona, 2016-2022

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir del Padró Municipal d'Habitants 2016-2022. Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona.

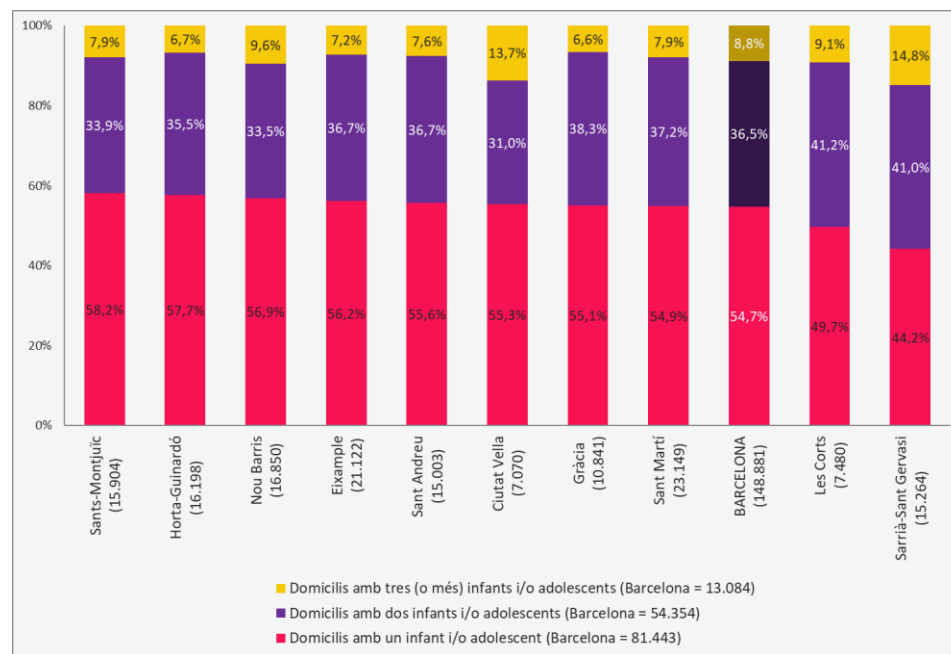
*Les dades del Padró només permeten descriure els nuclis de convivència en un mateix habitatge però no es poden establir vincles de parentiu.

El 54,7% (81.443) de les llars amb infants i adolescents de Barcelona tenen un sol infant/adolescent (possiblement famílies amb un fill/a únic/a), el 36,5% (54.354) en tenen dos, i el 8,8% (13.084) en tenen tres o més (possiblement famílies nombroses) (OMD, 2022).

Sants-Montjuïc (58,2%) i Horta-Guinardó (57,7%) destaquen com els districtes amb més llars amb un sol infant/adolescent. Les Corts (41,2%) i Sarrià-Sant Gervasi (41,0%) destaquen com els districtes amb més llars amb dos infants/adolescents. Sarrià-Sant Gervasi (14,8%) i Ciutat Vella (13,7%) destaquen com els districtes amb més llars amb tres o més infants/adolescents (OMD, 2022).

Pel que fa a les llars amb un sol infant/adolescent: un 11,2% són monoparentals, un 60,5% biparentals i un 28,3% són altres tipus de llars. Les llars que en tenen dos: un 7,5% són monoparentals, un 79,7% biparentals i un 12,8% altres tipus de llars. I les llars amb tres o més: un 7,8% són monoparentals, un 72,0% biparentals i un 20,0% altres tipus de llars (ESDB, 2020).

Gràfic 6. Llars amb infants i adolescents (0-17) segons nombre (1, 2, 3 o més) (%). Barcelona i districtes, 2022

Font: elaboració pròpia de l'IIB a partir del Padró Municipal d'Habitants (lectura l'1 de gener de 2022). Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona.

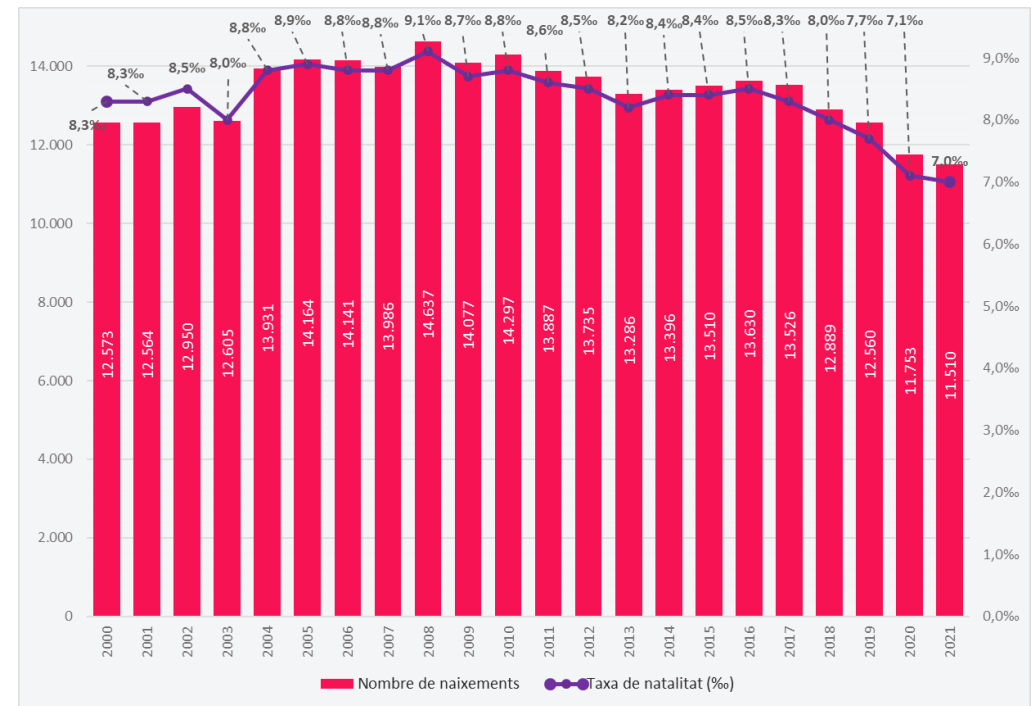
1.5 Tendències de futur

La millora de la situació pandèmica no ha comportat una recuperació dels naixements: el total de naixements a Barcelona (11.510 nadons) és el més baix registrat a la ciutat des de 1939, en plena Guerra Civil espanyola.

Les projeccions de població, segons l'escenari de creixement intermedi, indiquen una disminució de la proporció d'infants i adolescents en la propera dècada (14,1%) per tornar a augmentar en proporcions lleugerament superiors a les actuals (14,4%) d'aquí dues dècades (14,6%).

La taxa de natalitat a Barcelona és de 7,0‰ al 2021: van néixer 11.510 nadons, un 21,4% de nadons menys que al 2008, l'any on es van registrar més naixements dels darrers 21 anys, amb una taxa de natalitat de 9,1‰. El 2021 ha estat l'any amb menys naixements a la ciutat de les darreres dues dècades, accentuant l'envelliment de la població i seguint la mateixa tendència que a Catalunya (7,4‰) i Espanya (7,1‰) (OMD, 2021).

Gràfic 7. Evolució de la taxa de natalitat i del nombre de naixements. Barcelona, tendència 2000-2021

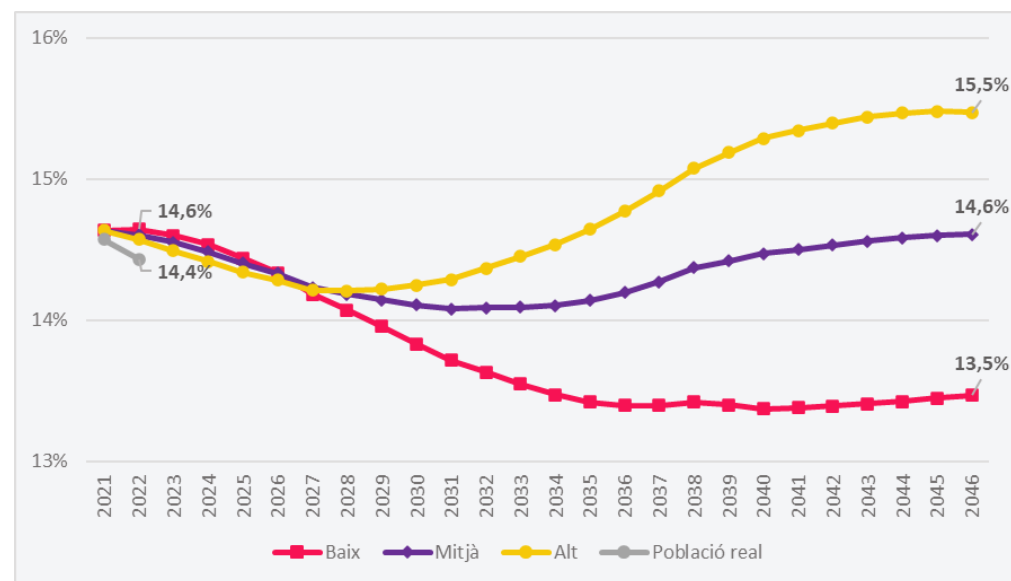

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir dels moviments d'alta i baixa al padró municipal d'habitants. Departament d'Estadística i Difusió de Dades. Ajuntament de Barcelona.

La pandèmia ha comportat un sotrac addicional en l'evolució a la baixa dels naixements de la ciutat situant la xifra de 2021 en la mínima registrada des de l'any 1939. Les taxes de natalitat més elevades se situen en algunes zones de Sant Martí, Ciutat Vella, Nou Barris, Gràcia, i especialment al barri de la Marina del Prat Vermell –AIE Zona Franca, el Putxet i el Farró, la Trinitat Vella i Can Baró (OMD, 2022).

Les projeccions 2021-2046 (en l'escenari intermedi) preveien un creixement de la població infantil i adolescent a Barcelona arribant al 14,6% (241.399) al 2022 i al 14,6% (250.572) al 2046. La realitat és que al 2022 es troba al 14,4% (236.675) (OMD, 2022). Tenint en compte la tendència a la baixa de la natalitat i la dinàmica migratòria actual (amb un saldo migratori lleugerament positiu de 3.578 infants i adolescents de 0 a 19 anys al 2021), caldrà veure si les projeccions s'hauran de revisar.

Gràfic 8. Infants i adolescents projectats segons tipus d'escenaris de creixement demogràfic. Barcelona (base 2011 població oficial), 2021-2046

Font: elaboració pròpia de l'IIB a partir de dades del Departament d'Estadística (Ajuntament de Barcelona) i d'Idescat.

1.6 Apunts 2022: baixa natalitat i normativa sobre conciliació

Tal i com afirma l'informe "[La població de Barcelona](#)" (Ajuntament de Barcelona & Oficina Municipal de Dades, 2022) la demografia del 2021 encara es ressenteix de l'impacte de la pandèmia per covid-19: es redueix la mortalitat i es recupera la immigració, però l'emigració augmenta considerablement.

La millora de la situació pandèmica no ha comportat una recuperació dels naixements. Tot i moderar-se el ritme de caiguda (-2,1% respecte al 2020), es manté la tendència descendent. El total de naixements al 2021 a Barcelona (11.510) és el més baix registrat a la ciutat des de 1939, en plena Guerra Civil espanyola. No obstant, la natalitat segueix una tendència descendent ininterrompuda des del 2016 que no podem imputar només a l'efecte de la pandèmia. Si ens fixem en l'evolució de les darreres dècades, observem com els naixements cauen de manera notable a partir de la dècada dels setanta fins a la dècada dels noranta, experimentant només una lleugera recuperació durant els anys d'expansió econòmica i d'arribada de fluxos d'immigració internacional durant els primers anys del segle XXI. Amb la crisi econòmica, els naixements tornen a disminuir fins aproximar-se als registrats durant el període de molt baixa fecunditat dels noranta, o fins i tot empitjorant-los en els darrers anys.

L'avantprojecte de [Llei de Famílies](#) (Congreso de los Diputados, 2023) parteix de la necessitat de donar suport a la criança (les dones joves voldrien tenir més fills/es però no ho fan perquè no se'ls poden permetre), de la difícil conciliació de la vida laboral i personal de les famílies a Espanya (que sovint depèn d'escoles, activitats extraescolars i de l'ajuda d'avis i àvies) i de l'assignatura pendent de reconèixer jurídicament les diferents formes de ser família. Entre les mesures recollides hi ha:

- S'estén la renda de criança de 100 euros al mes a un major nombre de famílies amb fills i filles de 0 a 3 anys.
- Les mesures (d'àmbit educatiu, transport públic, etc.) que beneficien les famílies nombroses s'amplien a altres com les monoparentals amb dos fills/es o més.
- Es desenvoluparà un marc entre Estat i Comunitats Autònomes de suport als primers 1.000 dies per igualar les oportunitats dels nens i nenes de 0 a 3 anys.
- Es creen 3 permisos de cures: un de 5 dies a l'any, retribuïts, per atendre a un familiar de fins a segon grau o a un convivent, amb o sense relació de parentiu; un permís parental no retribuït de 8 setmanes, que podran gaudir-se de manera contínua o discontinua i a temps parcial o complet, fins que l'infant compleixi 8 anys, i un permís per absència per força major familiar que serà de 4 dies retribuïts a l'any.

Part d'aquestes mesures provenen de la [Directiva Europea sobre conciliació](#) (Parlamento Europeo, 2019) en el marc del Pilar Europeu de Drets Socials i l'Estratègia de Cures.

2. Educació: petita infància, pas per l'escola i transicions a la postobligatòria

2.1 L'educació de la petita infància

Barcelona ha superat els efectes de la menor escolarització de la petita infància causats per la pandèmia de la covid-19, tot i que en els districtes amb menor renda l'escolarització continua sent menor.

Es consolida el canvi de tendència iniciat al curs anterior en què el pes de les escoles bressol públiques està per sobre de les llars d'infants privades. En els districtes amb menor renda el pes de la pública és major.

9 de cada 10 infants escolaritzats amb necessitats específiques de suport educatiu (NESE) estan a la bressol pública i 1 de cada 10 a les llars privades.

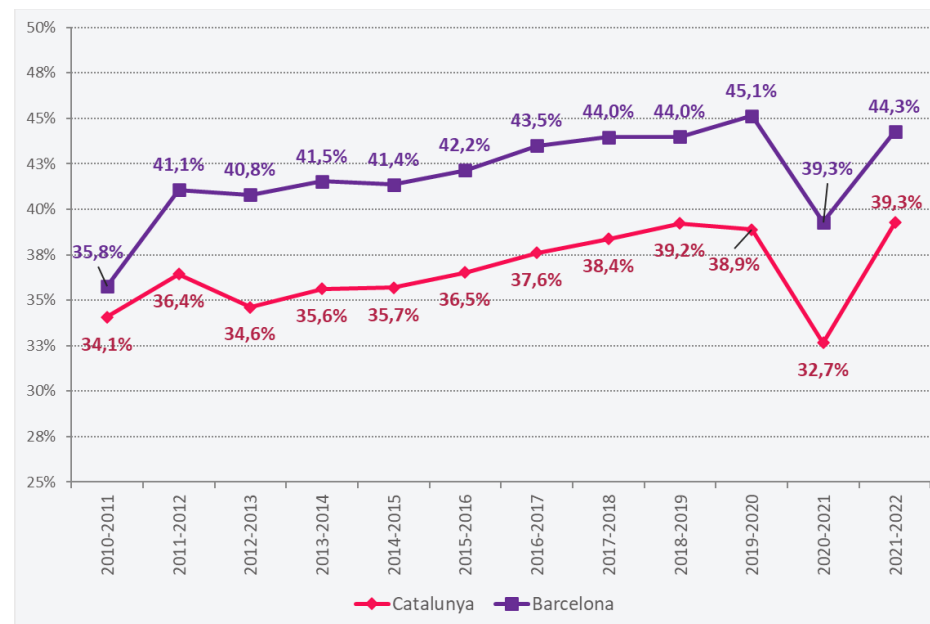
3 de cada 10 famílies amb petits infants que demanen plaça a la bressol es queden sense, amb diferències importants entre districtes.

La introducció de la tarifació social a les escoles bressol municipals ha suposat una disminució del cost d'escolarització per 7 de cada 10 famílies.

L'ampliació de la xarxa d'espais familiars de criança municipals diversifica els serveis dirigits a la petita infància i es dupliquen les famílies usuàries.

La meitat (44,3%) dels infants de 0 a 2 anys de Barcelona estan escolaritzats (39,3% a Catalunya), xifra superior a fa 11 anys (35,8%), en línia amb el curs 2019-2020 (45,1%) i superior al curs 2020-2021 (39,3%). És a dir, se superen els efectes de la menor escolarització causats per la pandèmia de la covid-19. Ciutat Vella és el districte amb la taxa més baixa (24,4%) i Sarrià-Sant Gervasi amb la més alta (64,1%) (Estadística de l'ensenyament, 2021-2022; OMD, 2021).

Gràfic 9. Taxa d'escolarització 0-2 (%). Catalunya i Barcelona, cursos 2010-2011 al 2021-2022

Font: elaboració pròpia de l'IIB a partir de registres de l'Estadística de l'Ensenyament (Departament d'Educació), del padró municipal d'habitants del 2021 de l'Ajuntament de Barcelona i de l'Idescat (2021).

La meitat (53,7%) dels petits infants escolaritzats a Barcelona ho fa en centres de titularitat pública (escoles bressol) i l'altra meitat (46,3%) en centres de titularitat privada (llars d'infants), consolidant el canvi de tendència iniciat al curs anterior, en què el pes de la pública estava per sobre de la privada. Ciutat Vella és el districte amb la taxa pública més alta (96,9%) i Sarrià Sant-Gervasi amb la més baixa (21,2%) (Estadística de l'ensenyament, 2021-2022).

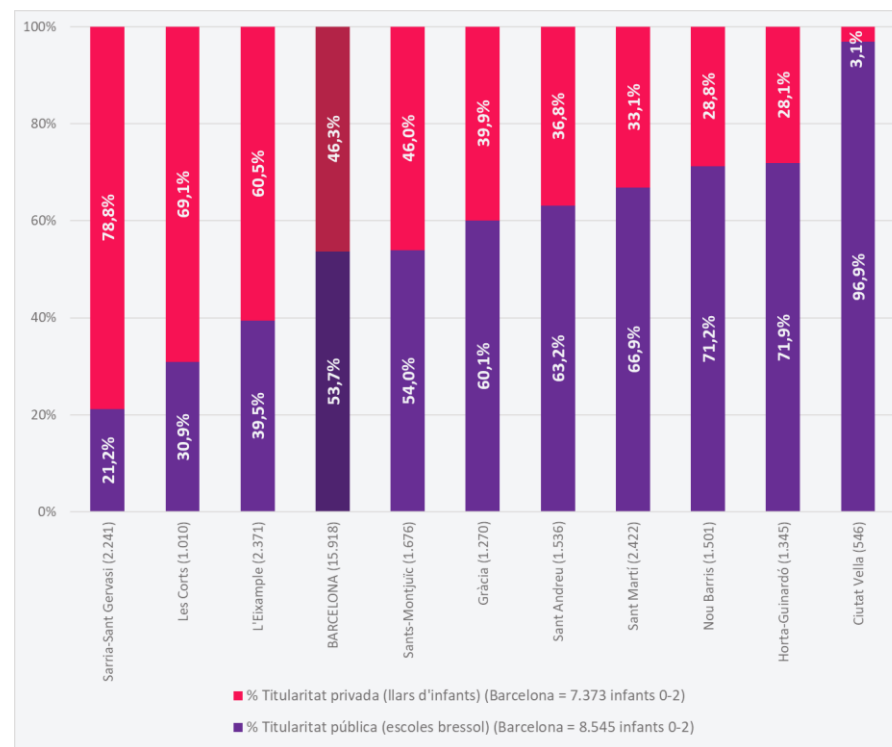
Dels petits infants escolaritzats, el 2,8% són infants amb necessitats específiques de suport educatiu (NESE) (han augmentat un 92% des del curs 2015-2016). El 67,2% tenen NESE A (discapacitats i trastorns) i el 32,8% NESE B (necessitats de tipus social), i el 91,3% estan a les escoles bressol públiques i el 8,7% a les llars d'infants privades (Estadística de l'ensenyament, 2021-2022).

En augment, la taxa de demanda atesa de les escoles bressol municipals és del 67,2% a Barcelona, essent Sant Martí el districte amb una taxa més alta (77,9%) i l'Eixample més baixa (47,0%) (IMEB, 2021-2022).

Amb la tarifació social, el 67,2% dels infants a les bressol de Barcelona tenen la matrícula bonificada (trams 1-6 amb preu inferior a la quota pública) mentre que el 2015-2016 representaven el 33,9%. Nou Barris és el districte amb més bonificació (86,2%) i l'Eixample el que en té menys (49,6%) (IMEB, 2021-2022).

Barcelona disposa de 23 Espais Familiars de Criança Municipals que atenen 1.161 petits infants (16 al 2020-2021 amb 518 infants) (IMEB, 2022-2023).

Gràfic 10. Infants 0-2 anys escolaritzats segons titularitat del centre educatiu (N i %). Barcelona i districtes, curs 2021-2022

Font: elaboració pròpia de l'IIB a partir dels registres de l'Estadística de l'Ensenyament (Departament d'Educació).

2.2 L'escolarització universal i obligatòria: de l'3 a l'ESO. Escolarització, titularitat i mobilitat per raó d'estudis

L'escolarització dels 3 als 5 anys (la primera etapa universal i obligatòria) ha disminuït lleugerament arran de la pandèmia de la covid-19.

Als 3 anys, es consolida el canvi de tendència iniciat fa dos cursos en què el pes de l'escola pública està per sobre de l'escola privada concertada.

Els centres privats concertats guanyen pes a mesura que l'escolarització avança, tot i que en els districtes amb menor renda el pes de la pública és major.

2 de cada 10 infants i adolescents escolaritzats tenen necessitats específiques de suport educatiu (NESE), majoritàriament de tipus social (NESE B).

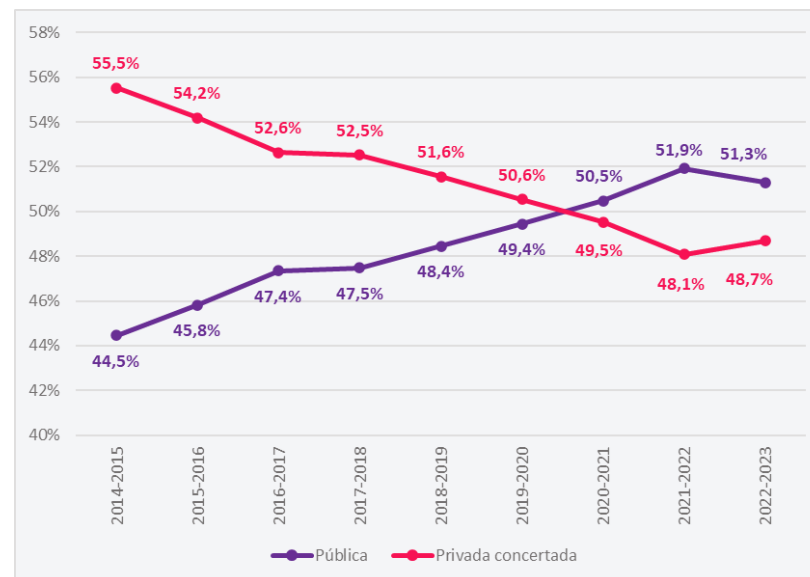
1 de cada 4 infants i adolescents de 3 a 16 anys no s'escolaritzen al mateix districte on resideixen, amb diferències importants entre districtes.

La mobilitat intermunicipal no és un fenomen gaire significatiu, excepte als dos dels districtes de major renda (Les Corts i Sarrià-Sant Gervasi).

Abans de l'escolarització obligatòria, el 91,1% d'infants de 2n cicle d'educació infantil (3 a 5 anys) de Barcelona estan escolaritzats, un percentatge inferior al curs 2019-2020 abans de la pandèmia de la covid-19 (96,8%), en línia amb el curs 2020-2021 (92,5%) (Estadística de l'ensenyament, 2021-2022; OMD, 2021).

El 51,3% de la matriculació de places a l'3 es fa a l'escola pública mentre que el 48,7% es fa a l'escola privada concertada (55,9% vs. 44,1% de la demanda), mantenint el canvi de tendència a favor de l'escola pública (Estadística de l'ensenyament, 2022-2023; CEB, 2022-2023).

Gràfic 11. Evolució de la matriculació de places a l'3 segons titularitat dels centres (%). Barcelona, 2014-2015 al 2022-2023

Font: elaboració pròpia de l'IIB a partir dels registres de l'Estadística de l'Ensenyament (Departament d'Educació).

A Barcelona, el 49,1% (69,0% a Catalunya) d'infants de 2n cicle d'educació infantil estan escolaritzats en centres públics mentre que el 50,9% (31,0% a Catalunya) ho fa en centres privats concertats (46,7% vs. 53,3% el curs 2017-2018). Ciutat Vella (69,0%) és el districte on el pes de l'escola pública és més alt i Sarrià-Sant Gervasi (13,4%) més baix. Els centres privats concertats guanyen pes a mesura que l'escolarització avança (46,9% vs. 53,1% a primària i 38,8% versus 61,2% a l'ESO) (Estadística de l'ensenyament, 2021-2022).

Dels infants i adolescents de 2n cicle d'educació infantil, primària i ESO, el 21,5% tenen necessitats específiques de suport educatiu (NESE). El 30,9% tenen NESE A (discapacitats i trastorns) i el 69,1% NESE B (necessitats de tipus social), i el 59,8% estan en centres públics i el 40,2% en centres privats concertats (Estadística de l'ensenyament, 2021-2022).

El 24,8% dels infants i adolescents de 2n cicle d'educació infantil, primària i ESO (3 a 16 anys) de Barcelona no s'escolaritza al mateix districte que resideix (la major part d'aquesta mobilitat intramunicipal es produeix entre districtes fronterers). Destaquen els casos de Gràcia (37,6%) i Les Corts (36,4%) (CEB, 2021-2022).

La mobilitat intermunicipal a Barcelona de l'ESO fins a l'ESO no és un fenomen gaire significatiu, excepte pel que fa a Les Corts i Sarrià-Sant Gervasi, on el 28,5% i el 13,6% de l'alumnat prové de fora de Barcelona, i un 3,7% i un 5,0% surt de Barcelona per estudiar en altres municipis (CEB,

2021-2022).

Taula 2. Infants i adolescents de 2n cicle d'educació infantil, d'educació primària i d'ESO, segons titularitat (%). Catalunya, Barcelona i districtes, curs 2021-2022

Cicles educatius	2n cicle Educació Infantil		Educació primària		ESO	
	Titularitat		Titularitat		Titularitat	
Districtes	Pública	Privada	Pública	Privada	Pública	Privada
CATALUNYA	69,0%	31,0%	68,0%	32,0%	65,7%	34,3%
BARCELONA	49,1%	50,9%	46,9%	53,1%	38,8%	61,2%
Ciutat Vella	69,0%	31,0%	63,1%	36,9%	55,4%	44,6%
Sant Martí	67,4%	32,6%	66,1%	33,9%	61,9%	38,1%
Sant Andreu	61,9%	38,1%	57,2%	42,8%	48,3%	51,7%
Sants-Montjuïc	61,5%	38,5%	60,4%	39,6%	53,1%	46,9%
Nou Barris	58,9%	41,1%	60,2%	39,8%	59,9%	40,1%
Gràcia	55,3%	44,7%	50,7%	49,3%	25,9%	74,1%
L'Eixample	53,2%	46,8%	43,8%	56,2%	30,6%	69,4%
Horta-Guinardó	48,4%	51,6%	44,5%	55,5%	33,0%	67,0%
Les Corts	34,1%	65,9%	30,6%	69,4%	26,3%	73,7%
Sarrià-Sant Gervasi	13,4%	86,6%	12,3%	87,7%	13,8%	86,2%

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir dels registres de l'Estadística de l'Ensenyament (Departament d'Educació).

2.3 Trajectòria educativa, satisfacció amb el pas per l'escola, competències bàsiques i graduació al final de l'ESO

1 de cada 10 adolescents a l'ESO (12 a 16 anys) estan en un curs que no els correspon per la seva edat (aspecte que afavoreix l'abandonament escolar prematur), amb una tendència de millora progressiva.

1 de cada 10 infants expressen poca satisfacció amb la seva vida escolar i a 2 de cada 10 adolescents no els agrada gaire o gens la seva escola o institut.

Entre 1 i 2 de cada 10 adolescents no superen les proves de competències bàsiques a 4t d'ESO, sent gairebé el doble en alguns dels districtes amb menor renda i amb una tendència d'empitjorament.

1 de cada 10 adolescents no es gradua a 4t d'ESO, un indicador que és pitjor en el cas dels nois i en els districtes amb menor renda.

Gairebé 1 de cada 10 infants i adolescents estan en centres de màxima complexitat i entre 1 i 2 de cada 10 estan en situació de vulnerabilitat, sobretot a l'escola pública i en districtes amb menor renda.

La taxa de no idoneïtat (percentatge d'alumnat que està en un curs que no li correspon per la seva edat) a Barcelona és del 0,7% al 2n cicle d'educació infantil (0,7% a Catalunya), del 3,3% a primària (3,6% a Catalunya) i del 9,8% a l'ESO (10,9% a Catalunya). Cal destacar la tendència de millora progressiva de la taxa de no idoneïtat en els darrers anys, especialment pel que fa a l'ESO (on és més alta). Ciutat Vella és el districte amb la taxa de no idoneïtat a l'ESO més alta (15,1%) i Sarrià-Sant-Gervasi més baixa (5,0%) (CEB, 2021-2022).

Taula 3. Taxa de no idoneïtat dels infants i adolescents de 2n cicle d'educació infantil, primària i d'ESO (%). Catalunya, Barcelona i districtes, cursos 2017-2018 i 2021-2022

Districtes	2017-2018			2021-2022		
	Educació infantil 2n cicle	Educació primària	ESO	Educació infantil 2n cicle	Educació primària	ESO
CATALUNYA	0,7%	4,8%	15,8%	0,7%	3,6%	10,9%
BARCELONA	0,9%	4,5%	14,6%	0,7%	3,3%	9,8%
Ciutat Vella	1,0%	6,9%	24,9%	0,7%	4,8%	15,1%
Sants-Montjuïc	0,9%	6,9%	21,2%	0,6%	4,5%	14,7%
Nou Barris	0,9%	6,6%	22,9%	0,6%	4,2%	14,6%
Sant Martí	1,1%	4,9%	16,0%	0,7%	3,6%	11,5%
Horta-Guinardó	1,0%	4,5%	15,5%	0,8%	4,0%	10,0%
Eixample	0,8%	4,1%	12,9%	0,6%	2,8%	9,0%
Sant Andreu	1,0%	4,4%	15,7%	0,8%	3,0%	8,7%
Gràcia	0,8%	4,1%	10,1%	0,8%	2,9%	8,1%
Les Corts	0,6%	2,7%	9,6%	0,7%	2,3%	6,3%
Sarrià-Sant Gervasi	0,8%	2,8%	7,9%	0,6%	2,4%	5,0%

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir dels registres Consorci d'Educació de Barcelona.

Pel que fa a l'absentisme a l'ESO, Nou Barris és el districte amb un absentisme més alt (1,86%; 2,52% el curs anterior) i Sarrià-Sant Gervasi més baix (0,13%; 0,30% el curs anterior) (CEB, 2021-2022).

A Barcelona, el 8,7% dels infants de 10 i 11 anys expressa gens o poca satisfacció amb la seva vida escolar i el 5,3% amb els aprenentatges escolars (EBSIB, 2021). El 22,2% d'adolescents de 13 a 17 anys diuen que no els agrada gaire o gens la seva escola o institut (FRESC, 2021).

El 13,1% d'adolescents de 4t d'ESO de Barcelona no superen les proves de competències bàsiques en català (24,5% a Ciutat Vella), 12,3% en castellà (23,2% a Ciutat Vella), 14,4% en anglès (26,5% a Nou Barris), 21,0% en matemàtiques (37,1% a Ciutat Vella) i 13,1% en ciència i tecnologia (23,7% a Ciutat Vella). Hi ha una tendència d'empitjorament respecte al 2019-2020 (CEB, 2021-2022).

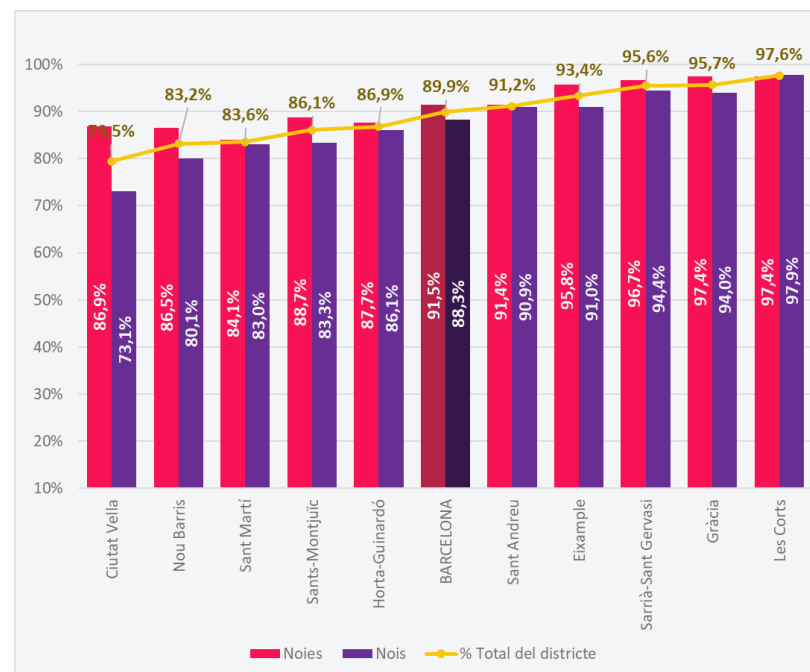
El 89,9% d'adolescents de 4t d'ESO de Barcelona es graduen: el 91,5% de noies i el 88,3% de nois. Ciutat Vella és el districte de la ciutat amb una taxa de graduació més baixa (79,5%) i Les Corts més alta (97,6%). La tendència de millora progressiva de la taxa de graduació s'ha aturat tornant als nivells del curs 2016-2017 (Estadística de l'ensenyament, 2020-2021).

A Barcelona hi ha un 12,7% de centres educatius de màxima complexitat que escolaritzen un 7,8% (7,5% el curs anterior) dels infants i adolescents de 2n cicle d'educació infantil, primària i ESO (el 97,0% en escoles públiques i el 3,0% en escoles concertades). Ciutat Vella és

el districte amb més infants i adolescents en centres de màxima complexitat (36,0%) i Les Corts, Sarrià-Sant Gervasi i Gràcia amb cap (0,0%) (CEB, 2021-2022).

A Barcelona hi ha un 14,9% (11,9% el curs anterior) d'infants i adolescents de 2n cicle d'educació infantil, primària i ESO en situació de vulnerabilitat (el 67,7% en escoles públiques i el 32,3% en escoles privades/concertades). Els infants i adolescents en situació de vulnerabilitat representen el 41,4% a Ciutat Vella i el 2,7% a Sarrià-Sant Gervasi (CEB, 2021-2022).

Gràfic 12. Taxa de graduació a 4t d'ESO respecte dels adolescents matriculats segons sexe (%). Barcelona i districtes, curs 2020-2021

Font: elaboració pròpia de l'IIB a partir dels registres de l'Estadística de l'Ensenyament (Departament d'Educació).

2.4 Després de l'ESO: continuar estudiant o abandonar prematurament els estudis

6 de cada 10 adolescents en estudis postobligatoris fa Batxillerat (més les noies i en districtes amb major renda) i 4 de cada 10 fa Cicles Formatius de Grau Mitjà o Programes de Formació i Inserció.

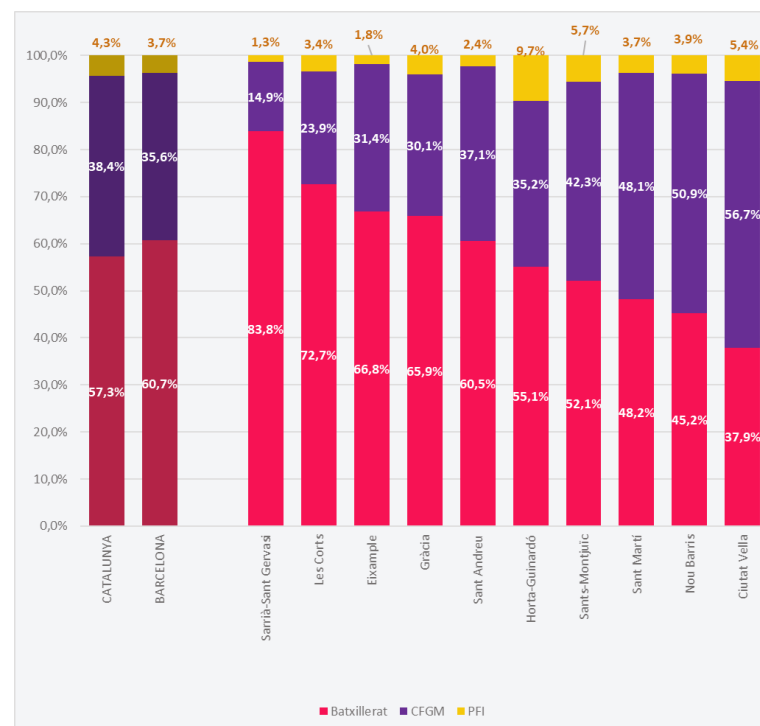
Entre 1 i 2 de cada 10 adolescents no acaben 4rt d'ESO (16 anys) a l'edat prevista, i gairebé 2 de cada 10 adolescents no estan escolaritzats als 17 anys (sense poder distingir les ruptures temporals de les permanents).

4 de cada 10 dels que han seguit estudiant batxillerat o FP (18 anys) no es graduen a l'edat esperada, fruit d'un itinerari a la postobligatòria amb discontinuïtats i/o ruptures temporals tot i una tendència progressiva de millora.

Gairebé 1 de cada 10 joves de 18 a 24 anys abandona prematurament els estudis, sent el doble en alguns dels districtes amb menor renda. Una dada més baixa que a Catalunya i Espanya, tot i que cal analitzar-la amb precaució.

El 60,7% de l'alumnat en estudis postobligatoris a Barcelona ho fa a Batxillerat (54,4% noies i 45,6% nois), el 35,6% a Cicles Formatius de Grau Mitjà (39,7% noies i 60,3% nois) i el 3,7% a Programes de Formació i Inserció (28,8% noies i 71,2% nois). Ciutat Vella és el districte amb un percentatge més baix d'alumnat matriculat a Batxillerat (37,9%) i Sarrià-Sant Gervasi el més alt (83,8%) (Estadística de l'ensenyament, 2022-2023).

Gràfic 13. Alumnes matriculats en estudis postobligatoris segons opció educativa (batxillerat, cicles formatius de grau mitjà i programes de formació i inserció) (%). Catalunya, Barcelona i districtes, curs 2021-2022

Font: elaboració pròpia de l'IIB a partir dels registres de l'Estadística de l'Ensenyament (Departament d'Educació).

Segons el seguiment de la cohort d'alumnat nascut l'any 2004, a Barcelona el 84% acaba a 4rt d'ESO amb el graduat a l'edat prevista (80% segons la cohort de 2001, 87% segons la cohort de 2005 i 88% segons la cohort de 2006 i 2007) però només el 61% que han seguit estudiant batxillerat o formació professional es graduen en l'edat esperada (55% segons la cohort de 2001, xifra que cau fins al 19% entre l'alumnat més desfavorit) (CEB, 2022).

Finalitzats els estudis obligatoris, la taxa d'escolarització als 17 anys a Barcelona és del 85,4% (81,6% el curs anterior); a Catalunya és del 81,6% (Idescat, 2020).

A Barcelona, el 7,7% de joves de 18 a 24 anys abandona prematurament els estudis (5,5% al 2021), sent Nou Barris el districte amb una taxa més alta (19,4%) i Les Corts més baixa (0,0%). El 7,6% dels joves continuen estudiant i el 84,7% tenen estudis acabats superiors a l'ESO (Enquesta de serveis municipals, 2022). Cal analitzar les dades amb precaució degut al sistema de càlcul i la mostra reduïda que podrien estar infrarepresentant l'AEP.

L'abandonament escolar prematur és del 16,9% a Catalunya (19,5% dels nois i 14,2% de les noies) (Idescat, 2022), del 13,3% a Espanya i del 9,7% a la Unió Europea (Eurostat, 2021).

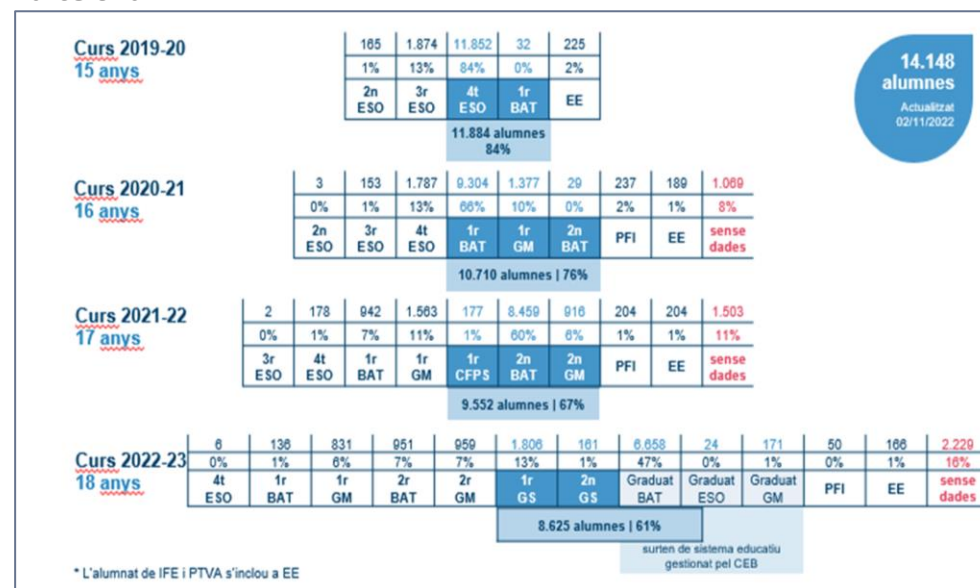
S'identifiquen dos grans perfils de joves que deixen d'estudiar en algun moment de la trajectòria educativa (Tarabini, Jacovkis, Montes i Llos, GEPS-UAB, 2021): els que abandonen els estudis per motius d'insatisfacció amb la seva elecció i aquells que els abandonen per processos

de desvinculació escolar (un procés que pot començar a gestar-se a l'etapa de l'educació primària).

Els primers són joves que disposen del Graduat en ESO i, tot i que aspiren a continuar estudiant, han abandonat els estudis durant l'etapa post obligatòria per la manca d'orientació durant l'ESO i la falta d'acompanyament en les tries d'estudis post-obligatoris.

En el segon cas, són joves que no disposen del Graduat en ESO, han tractat de cursar alguna modalitat formativa després del seu fracàs a l'ESO, l'han acabant abandonant i es troben en situació d'inactivitat. Viuen en situacions d'insostenibilitat vital i exclusió social que els dificulten reconnectar amb l'escola.

Taula 4. Seguiment de la cohort d'alumnat nascut l'any 2004 a Barcelona

Font: Consorci d'Educació de Barcelona, 2020.

2.5 Apunts 2022: educació inclusiva en la petita infància i abandonament a 4t d'ESO

Els infants amb necessitats específiques de suport educatiu (NESE) matriculats a les bressol municipals representen el 5% del total d'inscrits i són cada vegada més. L'informe "[Petita infància i educació inclusiva a les escoles bressol municipals](#)" (Ajuntament de Barcelona & Institut Infància i Adolescència de Barcelona, 2022) analitza marcs institucionals, dades clau, recursos i millores des del 2015-2016, i detecta aquests reptes en la detecció i atenció precoç de NESE a les bressol:

- Enfortir el model d'educació inclusiva de l'EBM amb la implicació de tots els equips professionals de les escoles existents.
- Facilitar l'acompanyament i suport a les famílies que tenen infants amb qualsevol de les necessitats específiques de suport educatiu (tant A com B), posant atenció en moments clau.
- Garantir la corresponsabilitat i la coordinació dels diferents actors que intervenen per avançar en l'educació inclusiva i en la detecció i atenció precoç en la petita infància.
- Seguir millorant recursos per avançar en l'educació inclusiva, la detecció i l'atenció precoç.

Tal i com afirma l'estudi "[L'abandonament a 4t d'ESO: les desigualtats en la transició a l'educació postobligatòria](#)" (Zancajo, Bueno, et al., 2023) l'any 2020, el 61% de l'alumnat de 19 anys que havia deixat els estudis ho havia fet principalment en acabar 4t d'ESO. L'elevat abandonament escolar prematur (AEP, joves entre 18 i 24 anys que no han assolit l'educació postobligatòria i que no es troben estudiant) es deu en bona mesura al gran nombre de joves que no accedeixen a l'educació postobligatòria després de l'ESO, malgrat haver-se graduat. La major part l'AEP es produeix a l'ESO, sobretot a 4t: només en un any, 9.905 joves a Catalunya no van transitar cap a Batxillerat o Cicles Formatius.

La meitat de l'alumnat que no transita cap a l'educació postobligatòria ha graduat a l'ESO. En el curs 2019-2020, prop de 5.500 alumnes que havien obtingut el graduat no van iniciar estudis postobligatoris. L'abandonament a 4t d'ESO genera un procés de desvinculació escolar que dificulta que aquests nois i noies es reenganxin posteriorment al sistema educatiu. Al voltant del 30% de l'alumnat socialment vulnerable no accedeix a l'educació postobligatòria després de 4t d'ESO, molt per sobre de la resta de l'alumnat (10%). La concentració d'alumnat vulnerable amplifica les dinàmiques d'AEP. Aquesta concentració de l'abandonament és especialment rellevant als Centres de Màxima Complexitat on, de mitjana, gairebé 1 de cada 4 alumnes abandona a 4t d'ESO. El 25% dels centres acumulen el 50% de l'alumnat que no transita cap a l'educació postobligatòria.

3. Temps dels infants, activitats fora de l'escola, espai públic i ciutadania

3.1 Els temps de la infància: disponibilitat, usos i satisfacció

4 anys després de la primera vegada que els vam preguntar, l'àmbit menys ben valorat pels infants de la ciutat continua sent la quantitat de temps lliure disponible: 2 de cada 10 infants estan gens o poc satisfets, 3 de cada 10 bastant i 5 de cada 10 molt. Hi ha més nens i més infants de renda baixa que estan "molt satisfets" (respecte nenes i renda alta).

També hi ha importants marges de millora (menys del 60% molt satisfets) pel que fa als companys/es de classe, la vida al barri, l'ús del temps, l'autonomia personal i l'escolta adulta.

4 de cada 10 infants fa deures al menys 5 dies a la setmana, 2 de cada 10 s'ho passa bé amb la seva família poc sovint, 7 de cada 10 no veu a les amistats fora de l'escola gaire sovint, i 2 de cada 10 no juga cap dia al parc o al carrer.

Les experiències rellevants per a què els infants es mostrin més satisfets amb la vida tenen a veure amb gaudir de temps de qualitat amb la família, sentir-se segurs a l'escola, que les amistats els tractin bé i fer coses divertides a l'aire lliure i en espais naturals.

Tenint en compte el biaix de l'optimisme vital dels infants, en comparació amb els resultats de l'EBSIB 2017, l'àmbit menys ben valorat pels infants de 10 i 11 anys de la ciutat de Barcelona continua sent la quantitat de temps lliure disponible: 20,0% d'infants gens o poc satisfets, 30,6% bastant i 49,3% molt satisfets. Els nens i els infants de renda baixa són els qui es mostren "molt satisfets" en major mesura (52,0% nens vs. 46,5% nenes; 52,4% de renda baixa vs. 49,3% de renda mitjana i 45,2% de renda alta) (EBSIB, 2021).

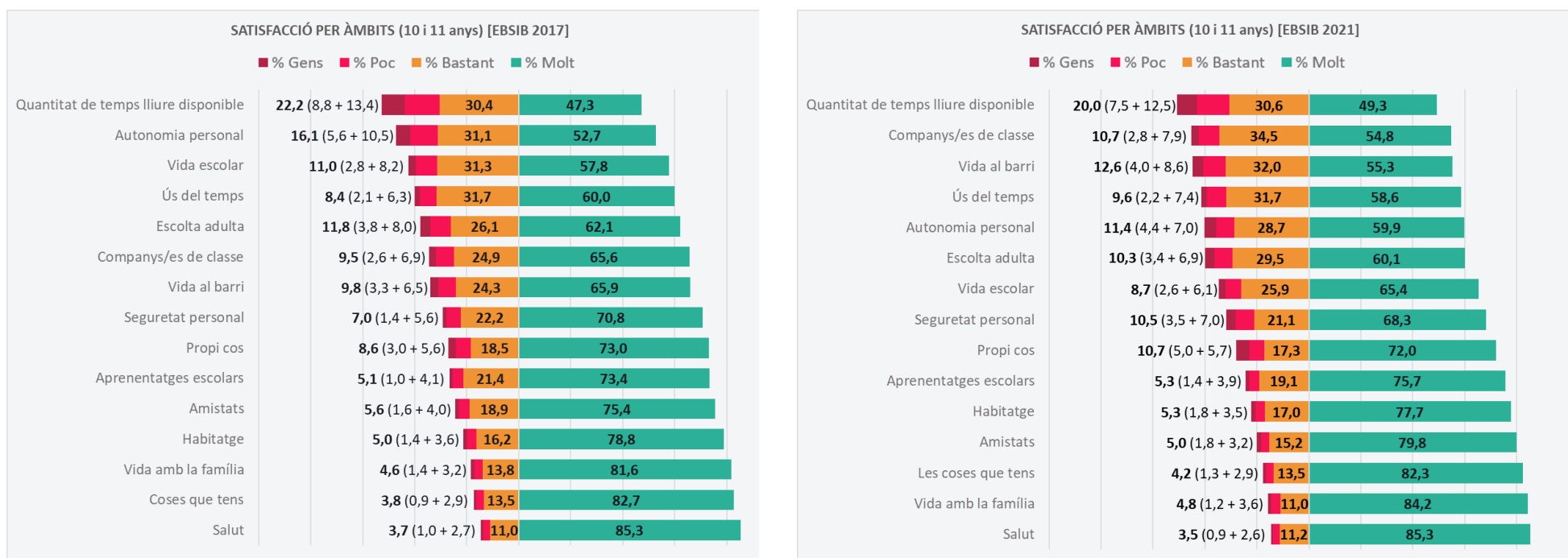
També hi ha importants marges de millora pel que fa als companys/es de classe (10,7% gens o poc, 34,5% bastant i 54,8% molt satisfets), la vida al barri (12,6% gens o poc, 32,0% bastant i 55,3% molt satisfets), l'ús del temps (9,6% gens o poc, 31,7% bastant i 58,6% molt satisfets), l'autonomia personal (11,4% gens o poc, 28,7% bastant i 59,9% molt satisfets) i l'escolta adulta (10,3% gens o poc, 29,5% bastant i 60,1% molt satisfets) (EBSIB, 2021).

Fora de l'horari escolar, el 39,5% d'infants de 10 i 11 anys de Barcelona fa deures o estudia almenys 5 dies a la setmana i el 22,7% es relaxa, parla o s'ho passa bé amb la seva família poc sovint (2 dies a la setmana o menys) (19,8% de renda baixa, 24,7% de renda mitjana i 23,7% de renda baixa). A més, el 67,5% no veu els seus amics i amigues fora de l'escola gaire sovint (2 dies a la setmana o menys) (EBSIB, 2021), i el 22,7% dels infants i adolescents de 3 a 14 anys de Barcelona no juguen cap dia al parc o al carrer (26,1% al 2016) (ESB, 2021).

El 25,8% d'infants de 10 i 11 anys no va mai o gairebé mai a espais naturals de la ciutat com les platges, els voltants dels rius o la serra de Collserola, el 31,5% a vegades i el 42,7% sovint o molt sovint (no hi van mai o gairebé mai: 26,9% de renda baixa, 27,1% de renda mitjana i 22,1% de renda alta). Pel que fa a les activitats culturals o artístiques (com teatre, concerts o espectacles), el 45,2% d'infants no hi va mai o gairebé mai, el 32,8% a vegades i

el 22,0% sovint o molt sovint (no hi van mai o gairebé mai: 47,6% de renda baixa, 41,7% de renda mitjana i 47,8% de renda alta). Pel que fa als equipaments municipals (com biblioteques, centres cívics, esplais o casals), el 38,4% d'infants no hi va mai o gairebé mai, el 28,9% a vegades i el 32,7% sovint o molt sovint (no hi van mai o gairebé mai: 35,5% de renda baixa, 34,0% de renda mitjana i 49,3% de renda alta) (EBSIB, 2021).

Gràfic 14. Infants (10 i 11 anys) segons el grau de satisfacció per àmbits de la vida. Barcelona, 2017 i 2021

Font: Institut Infància i Adolescència a partir de l'Enquesta de Benestar Subjectiu de la Infància a Barcelona (EBSIB) 2021, de l'Ajuntament de Barcelona.

3.2 Activitats extraescolars i de lleure educatiu

9 de cada 10 infants fan activitats extraescolars de reforç, esportives o artístiques al menys 1 dia a la setmana: més nens que nenes i més infants de renda mitjana i alta. 8 de cada 10 fan activitats esportives (més nens que nenes), 5 de cada 10 de reforç i 4 de cada 10 artístiques (més nenes que nens). Només 3 de cada 10 decideixen lliurement totes les activitats.

6 de cada 10 adolescents fan activitats extraescolars esportives o artístiques al menys 1 dia a la setmana: més nois que noies i més adolescents de nivell socioeconòmic alt que baix. Gairebé 6 de cada 10 fan activitats esportives (més nois que noies) i 2 de cada 10 artístiques (més noies que nois).

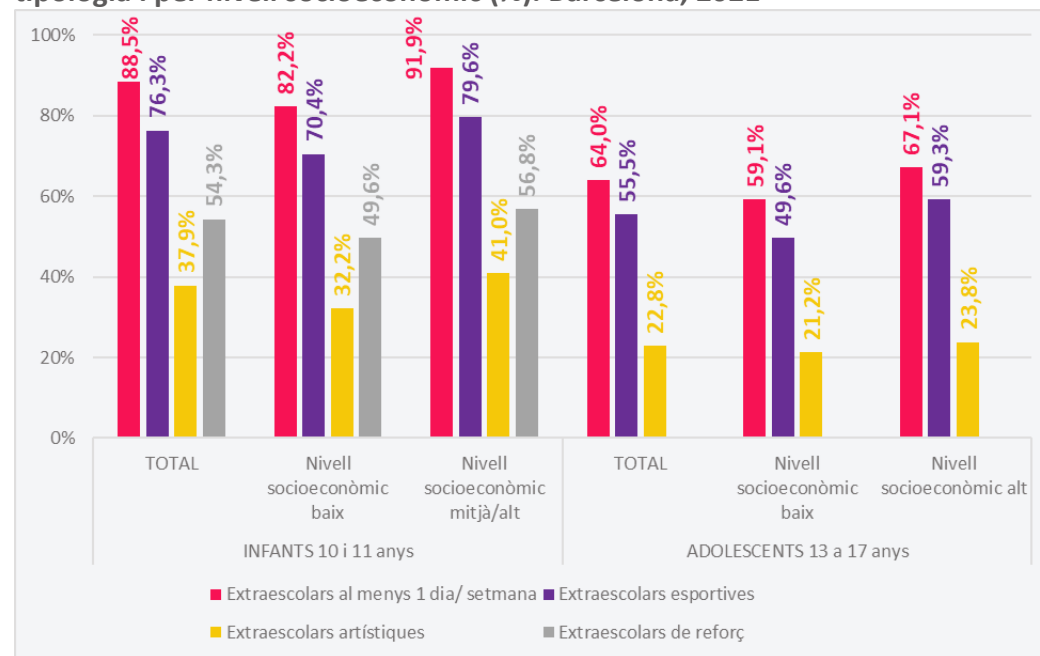
1 de cada 10 infants i adolescents de la ciutat estan becats per realitzar pràctiques esportives fora de l'horari escolar.

Gairebé 1 de cada 10 infants i adolescents participen en associacions de lleure educatiu.

L'1,5% d'infants i adolescents assisteixen a centres oberts i centres diaris d'atenció socioeducativa (1 de cada 10 a Ciutat Vella).

El 88,5% d'infants de 10 i 11 anys afirma fer activitats extraescolars de reforç, esportives o artístiques al menys 1 dia a la setmana (87,3% nenes i 89,5% nens; 82,2% de renda baixa, 91,3% de renda mitjana i 92,7% de renda alta). El 76,3% esportives/ físiques (72,0% de les nenes i 80,4% dels nens; 88,9% ho decideix lliurement), el 37,9% artístiques/ culturals (43,9% de les nenes i 32,1% dels nens; 68,3% ho decideix lliurement) i el 54,3% fan reforç/ idiomes/ informàtica (55,8% de les nenes i 52,8% dels nens; 65,2% ho decideix lliurement) (EBSIB, 2021).

Gràfic 15. Infants (10 i 11 anys) i adolescents (13-17 anys) que realitzen activitats extraescolars al menys 1 dia a la setmana, per tipologia i per nivell socioeconòmic (%). Barcelona, 2021

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir de l'EBSIB (2021) i l'enquesta FRESC (2021), Agència de Salut Pública de Barcelona. Nota: l'enquesta FRESC no pregunta per les activitats de reforç.

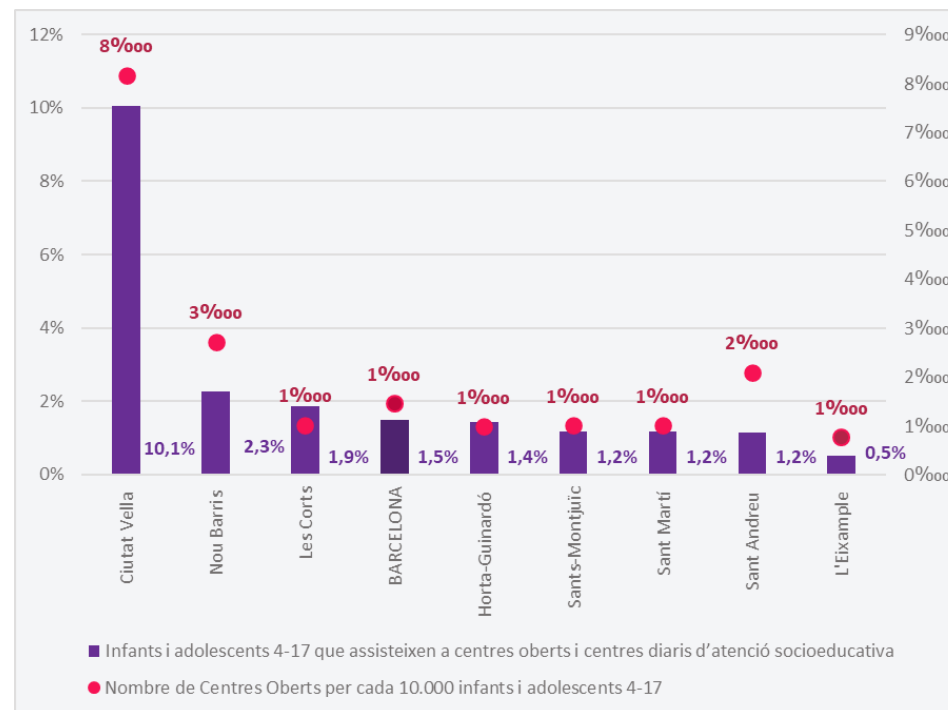
El 64,0% d'adolescents de 13 a 17 anys afirma fer activitats extraescolars esportives o artístiques al menys 1 dia a la setmana (60,6% nenes i 67,6% nens; 59,1% de nivell socioeconòmic baix, 67,1% de nivell socioeconòmic alt). El 55,5% fan activitats extraescolars esportives al menys 1 dia a la setmana (49,2% noies i 62,1% nois; 49,6% de nivell socioeconòmic baix versus 59,3% de nivell socioeconòmic alt). I el 22,8% fan activitats extraescolars artístiques o culturals almenys 1 dia a la setmana (26,4% noies i 19,1% nois; 21,2% de nivell socioeconòmic baix versus 23,8% de nivell socioeconòmic alt) (FRESC, 2021).

El 8,4% d'infants i adolescents de 6 a 17 anys de Barcelona estan becats per realitzar pràctiques esportives fora de l'horari escolar. Ciutat Vella (15,9%) i Nou Barris (14,3%) són els districtes amb un nombre relatiu més alt d'infants becats (IBE, 2021-2022).

El 6,4% d'infants i adolescents de 5 a 16 anys de Barcelona participen en associacions d'educació en el lleure (caus i esports) (Departament de Joventut, 2017-2018).

El 1,5% d'infants i adolescents de 4 a 17 anys de Barcelona assisteixen a centres oberts i centres diaris d'atenció socioeducativa. A Ciutat Vella (10,1%) aquest percentatge és molt superior a la resta de districtes (IMSS, 2021).

Gràfic 16. Infants i adolescents atesos en centres oberts i centres diaris d'atenció socioeducativa respecte al total d'infants i adolescents (4-17 anys) (%) i nombre de centres per cada 10.000 infants i adolescents (4-17 anys) (‰). Barcelona i districtes, 2021

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir dels registres del Registre del Departament d'Atenció Social a la Família i la Infància. IMSS (Institut Municipal de Serveis Socials). Ajuntament de Barcelona.

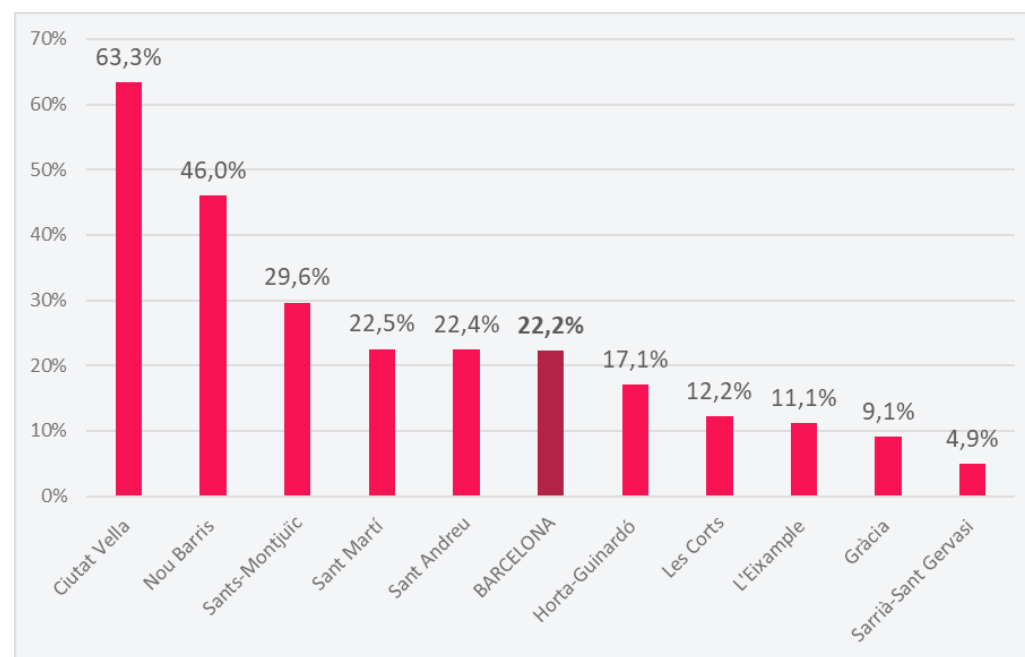
3.3 Temps d'estiu i activitats durant les vacances

2 de cada 10 infants i adolescents de la ciutat no es poden permetre anar de vacances una setmana a l'any amb la seva família (6 de cada 10 a Ciutat Vella i 4 de cada 10 a Nou Barris).

5 de cada 10 infants i adolescents de la ciutat han participat en la Campanya de Vacances d'Estiu (9 de cada 10 de Ciutat Vella vs. 2 de cada 10 a Sarrià-Sant Gervasi). Del total de participants, 2 de cada 10 han estat becats l'estiu de 2022, l'any amb més ajuts atorgats.

El 22,2% d'infants i adolescents de 0 a 17 anys de Barcelona no es poden permetre anar de vacances una setmana a l'any. Ciutat Vella (63,3%) i Nou Barris (46,0%) són els districtes amb més privació en aquest àmbit (ESDB, 2020).

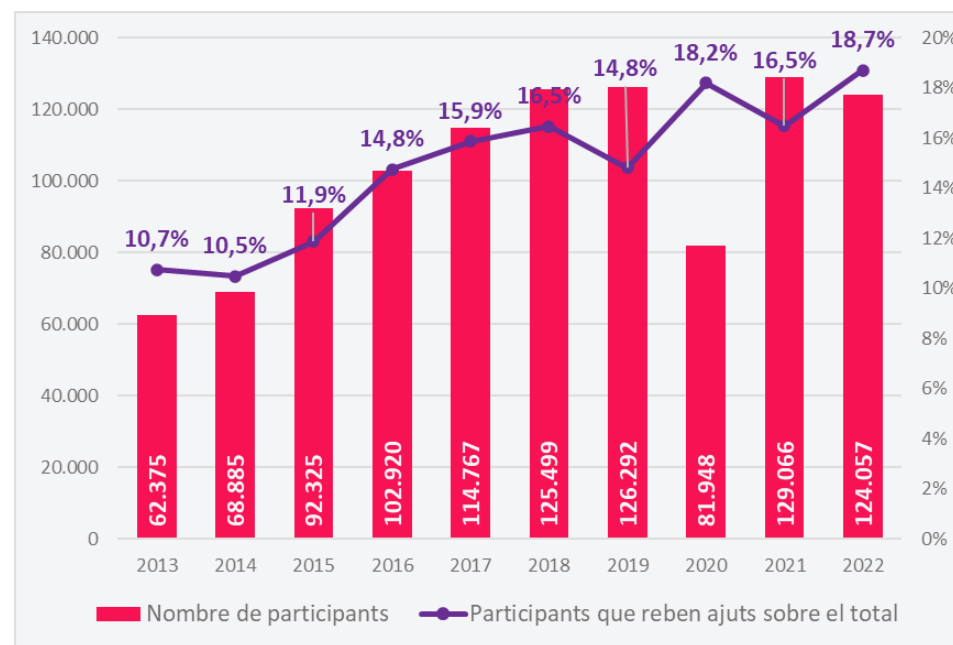
Gràfic 17. Infants i adolescents que no es poden permetre anar de vacances una setmana a l'any (%). Barcelona i districtes, 2020

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir de Enquesta sociodemogràfica de Barcelona (ESDB, 2020).

El 53,8% (124.057) d'infants i adolescents de 1 a 17 anys de Barcelona han participat en la Campanya de Vacances d'Estiu (CVE) amb 508 entitats adherides (97,1% del total d'infants i adolescents de Ciutat Vella, 77,8% dels de Sant Martí i 76,2% dels de Sant Andreu, els districtes amb una major participació; a Sarrià-Sant Gervasi el 19,7%). Del total d'infants i adolescents que han participat, el 18,7% (23.203) han estat becats l'estiu de 2022, l'any amb més ajuts atorgats (Promoció de la Infància, 2022).

Gràfic 18. Infants i adolescents (1-17 anys) que participen en la Campanya de Vacances d'Estiu (N) i participants que reben ajuts sobre el total (%). Barcelona, tendència 2013-2022

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir de la Direcció de Serveis d'Infància, Joventut i Persones Grans (Departament de Promoció de la Infància, Ajuntament de Barcelona).

3.4 L'espai públic: espai estratègic per al joc, la trobada amb altres infants i adolescents, i la vida comunitària

1 de cada 10 infants de la ciutat està poc o gens satisfet amb el barri on viu, i 6 de cada 10 expressa que hi ha marges de millora respecte als espais a l'aire lliure del seu barri per jugar i divertir-se.

Gairebé 1 de cada 10 adolescents està en desacord o molt en desacord amb què li agrada viure al seu barri.

A Barcelona, els m² quadrats d'àrea de joc per infant estan molt per sota del recomanat (0,9m² vs. 7 m²).

2 de cada 10 infants no juguen gairebé mai a l'aire lliure (la xifra és més alta a Horta-Guinardó, Les Corts, l'Eixample, Sant Andreu i Gràcia).

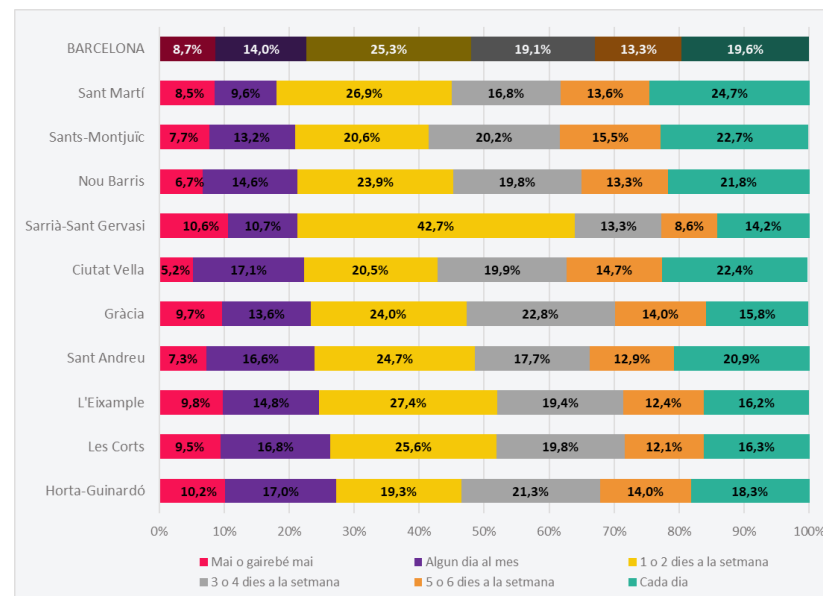
Gairebé 2 de cada 10 adolescents no disposa d'un espai verd a menys de 5 minuts de casa seva caminant (la xifra és més alta a Ciutat Vella, Sants-Montjuïc, l'Eixample i Sant Andreu).

4 de cada 10 infants no va mai o gairebé mai caminant a l'escola sense cap adult. 6 de cada 10 adolescents van al centre escolar a peu o en bicicleta.

El 87,4% d'infants de 10 i 11 anys de Barcelona diuen estar bastant o molt satisfets amb el barri on viuen i un 12,6% diuen estar-ho poc o gens. Respecte als espais a l'aire lliure del barri per jugar i divertir-se, només el 42,1% n'estan totalment satisfets. La resta (57,9%) expressen que hi ha marges de millora importants (EBISB, 2021).

El 79,5% dels adolescents de 13 a 17 anys estan d'acord o molt d'acord amb què els agrada viure al seu barri i el 6,7% hi estan en desacord o molt en desacord (74,1% d'acord i 8,0% desacord de nivell socioeconòmic baix i 82,8% d'acord i 5,9% desacord de nivell alt) (FRESC, 2021).

Gràfic 19. Freqüència amb la qual els infants dediquen temps a jugar a l'aire lliure (%). Barcelona i districtes, 2021

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir de l'Enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona (EBSIB) 2021. Ajuntament de Barcelona i Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IAB).

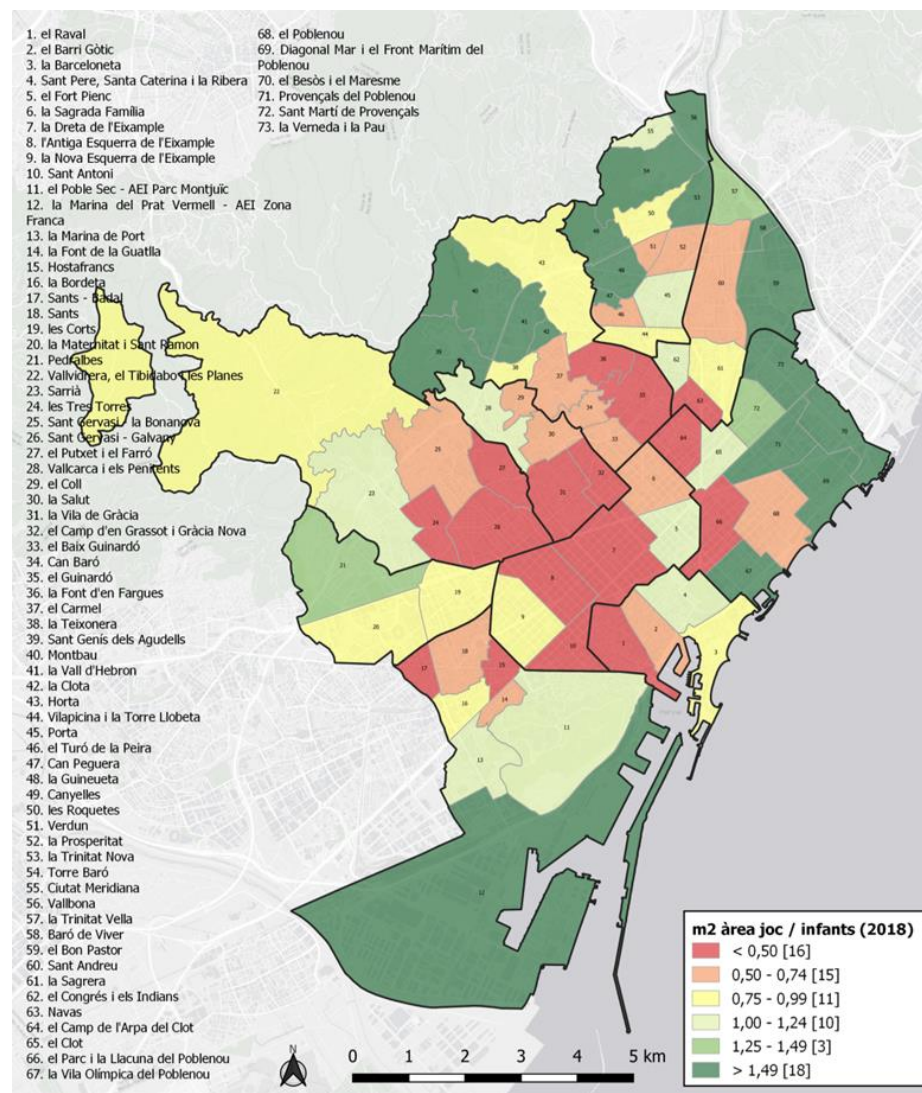
La mitjana de ciutat de m² d'àrea de joc per infant és molt baixa (0,9m²; la recomanació és de 7 m² per infant) i molt dispar (1,4 m²a Sant Martí i 0,5 m² a Gràcia) (IMPJ, 2018).

El 22,7% dels infants de 10 i 11 anys no juga gairebé mai a l'aire lliure (entre mai o, com a molt, algun dia al mes), el 44,4% entre 1 i 4 dies a la setmana, i el 32,9% entre 5 dies a la setmana i cada dia (15,8%, 41,9% i 42,4%, respectivament al 2017). Els districtes on hi ha més infants que no juguen gairebé mai a l'aire lliure són: Horta-Guinardó (27,2%), Les Corts (26,3%), l'Eixample (24,6%), Sant Andreu (23,8%) i Gràcia (23,3%) (EBSIB, 2021).

El 16,9% dels i les adolescents de 13 a 17 anys no disposa d'un espai verd a menys de 5 minuts de casa seva caminant, un percentatge més elevat pels i les adolescents de Ciutat Vella (27,0%), Sants-Montjuïc (19,7%), l'Eixample (19,1%) i Sant Andreu (18,9%). El 76,5% dels i les adolescents passa temps lliure en espais verds entre 0 a 2 dies a la setmana, i el 23,5% de 3 a 7 dies a la setmana (27,4% dels nois vs. 19,7% de les noies; 25,3% de nivell socioeconòmic baix vs. 22,4% de nivell alt) (FRESC, 2021).

El 42,6% d'infants de 10 i 11 anys no va mai o gairebé mai caminant a l'escola o a les botigues sense cap persona adulta, el 27,1% ho fa a vegades i el 30,3% sovint o molt sovint (hi van sovint o molt sovint: 35,5% de renda baixa, 30,3% de renda mitjana i 23,7% de renda alta) (EBSIB, 2021). Pel que fa als adolescents, el 64,6% van al centre escolar a peu o en bicicleta (70,3% d'adolescents de nivell socioeconòmic baix i 61,0% de nivell alt) (FRESC, 2021).

Mapa 3. Ràtios de metres quadrats de les àrees de joc per infant. Barcelona i barris (2018)

Font: Elaboració pròpia a partir dels registres de l'Institut Municipal de Parcs i Jardins de l'Ajuntament de Barcelona i la diagnosi de les oportunitats de joc a l'espai públic de Barcelona del Pla del joc a l'espai públic amb horitzó 2030. IIAB i Ajuntament de Barcelona, 2018.

3.5 El rol igualador de l'espai públic en les oportunitats de salut, habitatge i joc a l'aire lliure

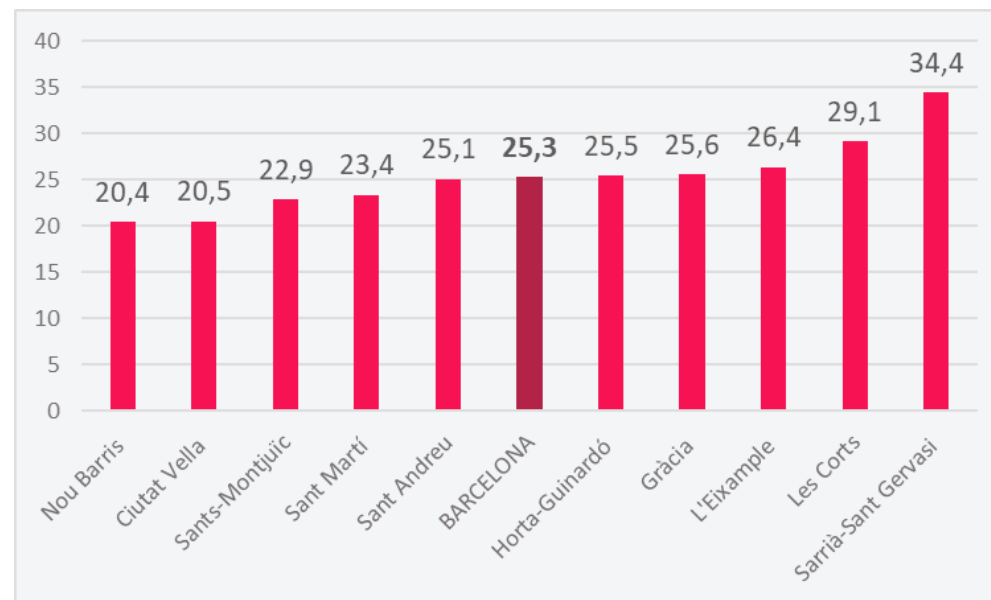
La superfície mitjana dels habitatges de la ciutat per persona és de 34 m², mentre que la superfície mitjana de l'habitatge per persona en habitatges amb infants de 0 a 17 anys és de 25 m². Nou Barris i Ciutat Vella són els districtes amb una superfície més baixa per infant.

2 de cada 10 habitatges amb infants i adolescents de Barcelona estan sobreocupats.

2 de cada 10 infants i adolescents de la ciutat viuen en habitatges que no es poden mantenir a una temperatura adequada durant els mesos d'hivern, i 1 de cada 10 viuen en habitatges que no tenen terrassa, balcó, pati o jardí privat (2 de cada 10 a Ciutat Vella i Nou Barris).

La superfície mitjana dels habitatges de la ciutat per persona és de 34,2 m²/individu (pisos de 85,8 m²). En relació a la superfície mitjana de l'habitatge per persona en habitatges amb infants de 0 a 17 anys, Barcelona té 25,3 m²/individu, sent Nou Barris i Ciutat Vella els districtes amb una superfície més baixa per infant (20,4 i 20,5 m²/individu) (ESDB, 2020). El 15,4% d'habitatges amb infants i adolescents de Barcelona no tenen terrassa, balcó, pati o jardí privat (25,2% a Ciutat Vella i 22,2% a Nou Barris) (ESDB, 2020).

Gràfic 20. Superfície mitjana de l'habitatge per persona en habitatges amb infants de 0 a 17 anys (m²/individu). Barcelona i districtes, 2020

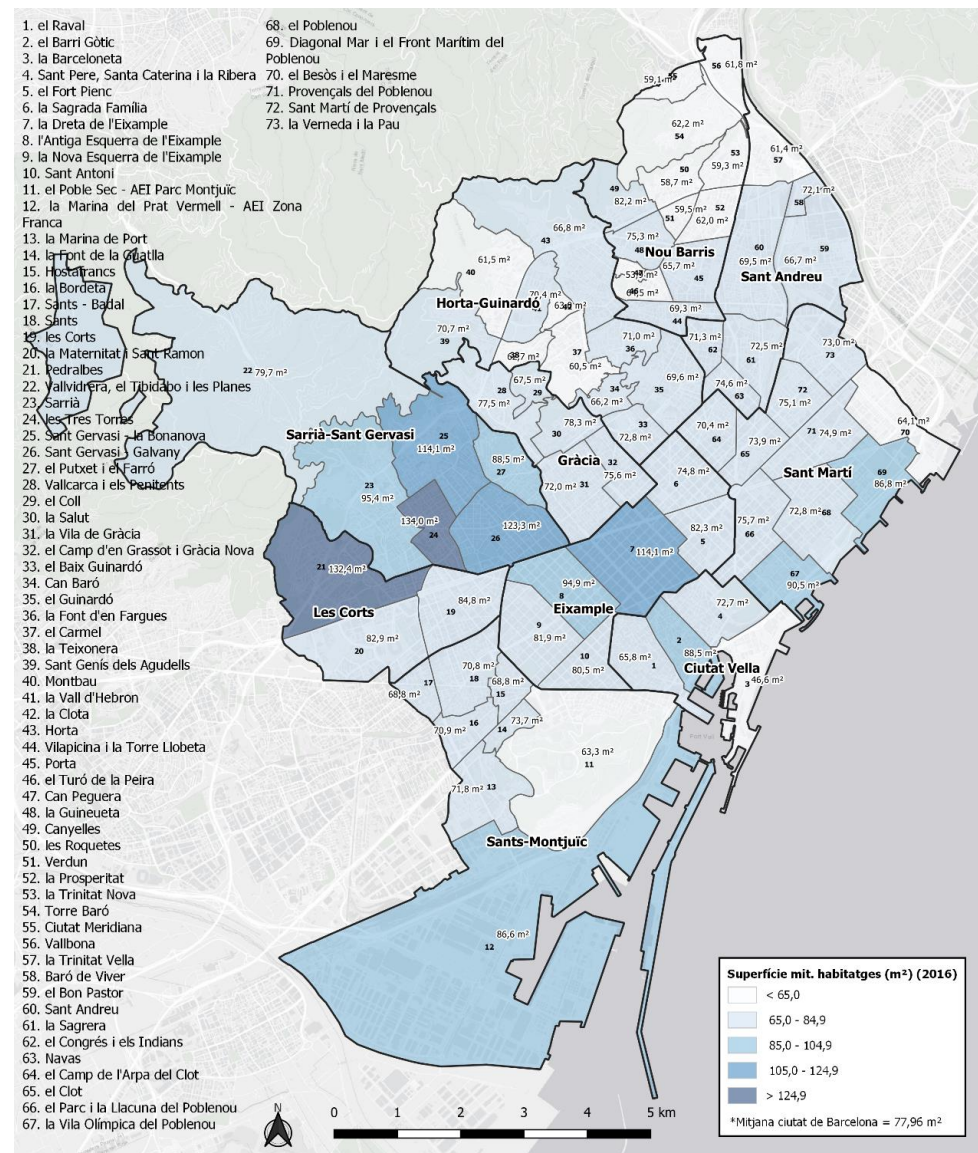

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir de Enquesta sociodemogràfica de Barcelona (ESDB, 2020).

A Barcelona, la sobreocupació dels habitatges amb infants i adolescents és del 19,2% (12,6% en el total de llars) (EMCV, 2019-2020), i el 18,5% dels infants i adolescents de la ciutat viu en habitatges que no es poden mantenir a una temperatura adequada durant els mesos d'hivern (EMCV, 2020-2021). La sobreocupació és una mesura que indica un desajust entre la disponibilitat d'habitacions a l'habitatge i la composició de la llar que hi viu.

L'espai públic esdevé la sortida a l'exterior de les persones i famílies que viuen en pisos petits: és un lloc on la totalitat d'infants poden jugar, relacionar-se amb els seus iguals i fer exercici físic sense cost afegit.

Mapa 4. Superfície mitjana dels habitatges (m²). Barcelona i barris, 2016

Font: elaboració pròpia de l'IIB a partir de dades cedides per l'Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona (O-HB) en base al Cadastre del 2016.

3.6 Escolta adulta, coneixement dels drets i exercici de ciutadania

4 de cada 10 infants de la ciutat no estan totalment satisfets amb l'escolta adulta. Els infants que viuen en barris de rendes baixes i els nens es mostren menys satisfets que la mitjana de ciutat.

4 de cada 10 infants pensen que poden prendre decisions sobre coses del barri on viuen, mentre que tan sols ho pensa 1 de cada 10 adolescents. Gairebé 8 de cada 10 infants pensen que a l'escola poden prendre decisions sobre coses que són importants i que les seves famílies i ells/elles prenen decisions sobre la seva vida conjuntament.

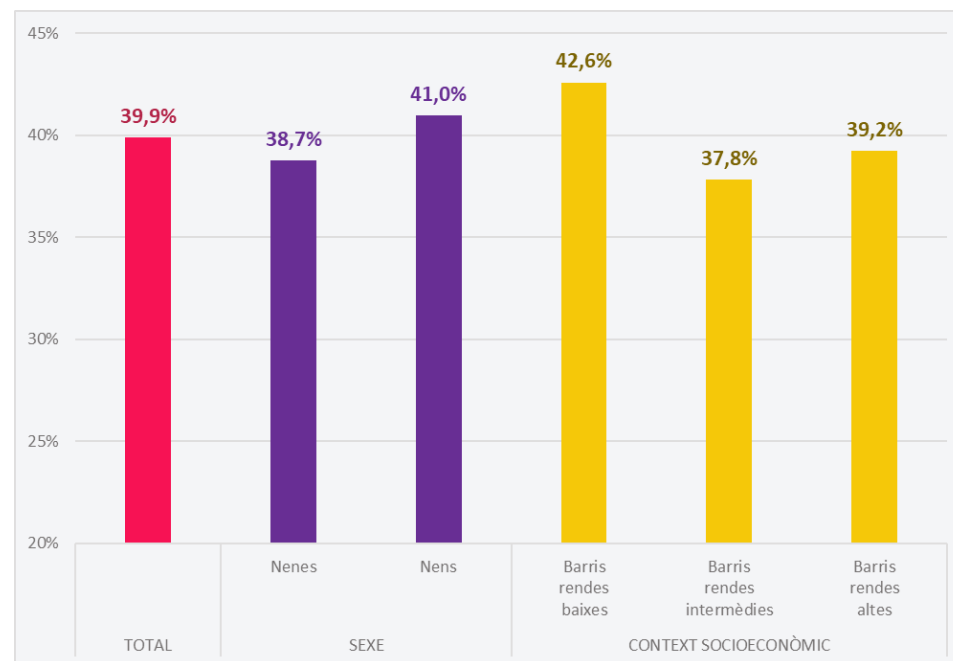
Només 4 de cada 10 infants coneixen els seus drets quan acaben primària (més infants de rendes baixes que de mitjanes i altes), mentre que al 2017 els coneixien 5 de cada 10.

Gairebé 8 de cada 10 infants pensen que la contaminació i el canvi climàtic són problemes o preocupacions per al futur del món, i a 7 de cada 10 adolescents els preocupa el canvi climàtic.

Gairebé 2 de cada 10 adolescents fan activitats relacionades amb l'associacionisme.

Com l'any 2017, l'escolta adulta és un dels aspectes de la vida dels infants amb més marges de millora ja que el 39,9% no n'estan totalment satisfets: 10,3% gens/poc satisfets, 29,5% bastant satisfets i 60,1% molt satisfets. Els infants que viuen en barris de rendes baixes mostren menys satisfacció que la mitjana de ciutat (42,6%) i els nens també es mostren menys satisfets (41,0%) (EBSIB, 2021).

Gràfic 21. Infants (10 i 11 anys) gens, poc i bastant satisfets amb l'escolta adulta, per sexe i per context socioeconòmic (%). Barcelona, 2021

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir de l'Enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona (EBSIB) 2021. Ajuntament de Barcelona i Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IAB).

El 41,6% dels infants estan bastant o totalment d'acord amb què els infants poden prendre decisions sobre coses del barri on viuen que són importants per als mateixos nens i nenes. El 77,6% estan bastant o totalment d'acord amb què els infants poden prendre decisions sobre coses que són importants per a ells/elles a l'escola. I el 75,5% estan bastant o totalment d'acord amb què les seves famílies i ells/elles prenen decisions sobre la seva vida conjuntament (EBSIB, 2021). Pel que fa als adolescents, el 8,8% estan d'acord o molt d'acord amb que poden influir en les decisions que afecten el seu barri (FRESC, 2021).

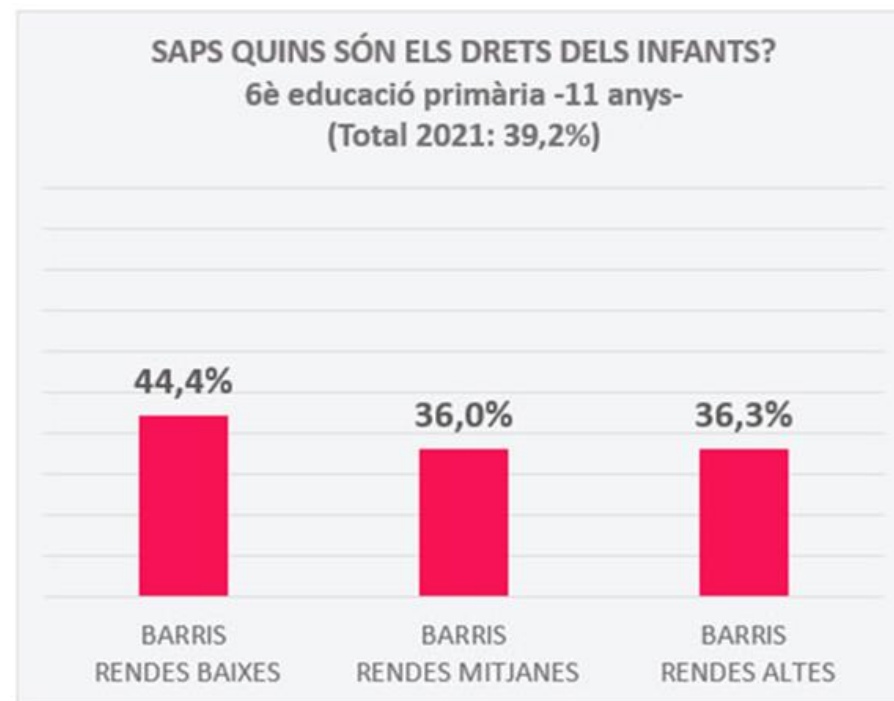
Un dels aspectes preocupants és que entre 2017 i 2021 ha baixat el percentatge d'infants que coneixen els seus drets: a Barcelona, només 4 de cada 10 els coneixen quan acaben primària (el 39,2%), mentre que el 2017 els coneixen 5 de cada 10 (el 55,4%) (EBSIB, 2017 i 2021). Una possible explicació és que en temps de pandèmia es van reduir algunes activitats escolars.

El 76,8% dels infants de 10 i 11 anys de la ciutat estan bastant o totalment d'acord amb què la contaminació i el canvi climàtic són problemes o preocupacions per al futur del món (EBSIB, 2021). Al 72,6% dels i les adolescents de 13 a 17 anys de Barcelona estan d'acord o molt d'acord amb que els preocupa el canvi climàtic (FRESC, 2021), i

A l'adolescència, el 16,7% d'adolescents de 13 a 17 anys exerceixen la seva ciutadania de manera activa a través d'activitats relacionades amb l'associacionisme (escoltisme, esplai, casal, política, religió, etc.) (18,6% al

2016) (FRESC, 2021).

Gràfic 22. Infants (11 anys) segons el grau de coneixement dels drets dels infants per context socioeconòmic. Barcelona, 2021

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir de l'Enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona (EBSIB) 2021. Ajuntament de Barcelona i Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IAB).

3.7 Apunts 2022: benestar subjectiu de la infància i educació a temps complet

L'informe "[Primeres dades de l'Enquesta de Benestar Subjectiu de la Infància a Barcelona 2021](#)" (Institut Infància i Adolescència de Barcelona, 2022) mostra l'impacte de la pandèmia en la satisfacció vital dels infants de 5è i 6è de primària, que passa de 9,0 sobre 10 (any 2017) a 8,7 sobre 10 (any 2021). D'acord amb el biaix de l'optimisme vital, és una baixada significativa.

6 de cada 10 nens i nenes estan molt satisfets amb la seva vida, i passar temps de qualitat amb la família és la variable que més condiciona aquesta valoració. La satisfacció global amb la vida no només està condicionada per variables estructurals (context, sexe, origen, etc.) sinó també per la vivència de certes experiències en la vida quotidiana, algunes de les quals s'han vist limitades durant la pandèmia (la relació amb els amics, fer coses divertides a l'aire lliure i/o en contacte amb la natura).

Dels 15 àmbits valorats des del 2017, els dos valorats més positivament són la salut i la vida en família, mentre que disposar de temps lliure, l'autonomia personal i l'escolta adulta segueixen estant entre els àmbits menys ben valorats. La pandèmia ha agreujat les desigualtats per sexe i per context econòmic.

En l'article "[Nuevo enfoque para la jornada escolar en la era pos-pandemia: la educación a tiempo completo](#)" (Martínez-Celorrio, 2023), l'autor explica com la societat del coneixement facilita un nou paradigma organitzatiu per l'escola basada en la seva obertura i connexió amb el seu entorn local i comunitari d'experiències educadores (museus, biblioteques, centres cívics, etc.). Es tracta d'una nova ecologia o ecosistema d'aprenentatge que convé ser governada i regulada pels poders públics per restaurar una equitat malmesa i amb major segregació no sols entre escoles, també entre currículums extraescolars i temps educadors diferents per cada classe social. L'educació a temps complet, en línia amb països com Portugal o Alemanya, pot restaurar aquesta desigualtat i superar el debat de la jornada contínua o partida.

La jornada contínua augmenta l'efecte Mateu o la desigualtat d'aprenentatges i estímuls educadors entre les famílies de classe mitja que poden contractar extraescolars i famílies de rentes baixes. Des d'una perspectiva d'infància es requereix elevar el debat ja que s'han d'incloure tots els temps d'aprenentatge, cura i socialització que s'organitzen a través de l'escola pública com una garantia de dret universal i ampliació del dret a l'educació. Repensar els temps escolars suposa no confondre ni reduir la jornada lectiva docent amb la jornada escolar i d'aprenentatge de l'alumnat ni amb la jornada del centre educatiu en tant que equipament públic de múltiples usos. Convé diferenciar-los i establir una nova organització més multi-funcional i inclusiva.

4. Salut física, mental i emocional dels infants i adolescents

4.1 Satisfacció dels infants i adolescents amb la pròpia salut

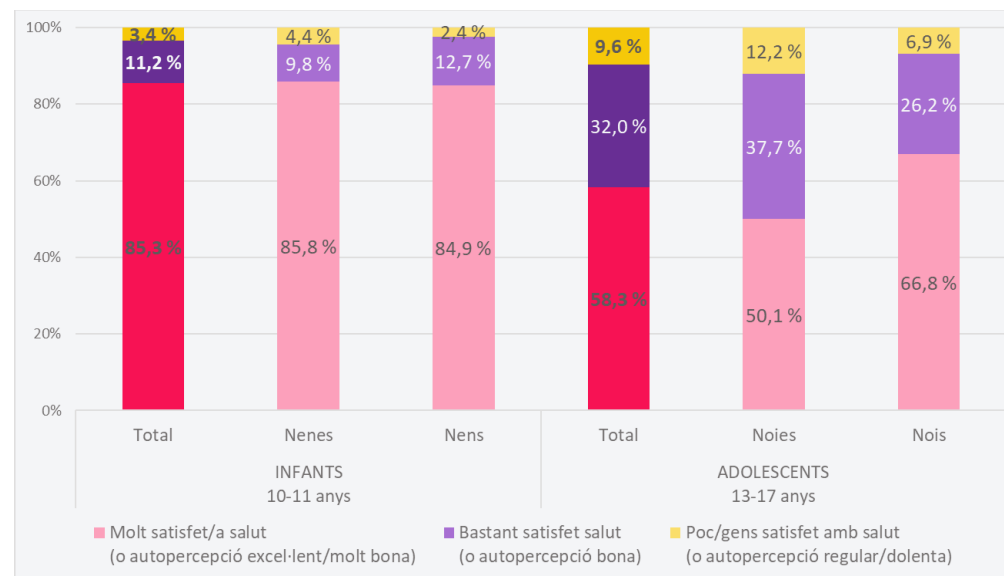
8 de cada 5 infants de la ciutat estan molt satisfets amb la seva salut, mentre que a l'adolescència són 6 de cada 10 infants (xifra que ha disminuït lleugerament respecte fa 5 anys, possiblement arran de la pandèmia de la covid-19).

A banda de la davallada en el pas de la infància a l'adolescència, també hi ha diferències importants per sexe i per nivell socioeconòmic: les noies estan menys satisfetes amb la seva salut, així com els nois i les noies de baix nivell socioeconòmic.

1 de cada 10 infants de la ciutat expressa malestars corporals freqüents i gairebé 2 de cada 10 declara haver tingut dificultats per dormir 5 dies o més a la setmana.

La salut és un aspecte de la vida globalment molt ben valorat pels infants de 10 i 11 anys de Barcelona (85,3% molt satisfets) (EBSIB, 2021) però que baixa considerablement a l'adolescència: només el 58,3% la perceben com a excel·lent o molt bona (FRESC, 2021). En comparació amb el 2017, la valoració de la salut es manté igual entre la infància (85,3%) mentre que ha baixat la satisfacció mitjana entre l'adolescència del 63,9% al 58,3% (FRESC, 2016 i 2021).

Gràfic 23. Grau de satisfacció amb la salut d'infants i adolescents, total i per sexe (%). Barcelona, 2021

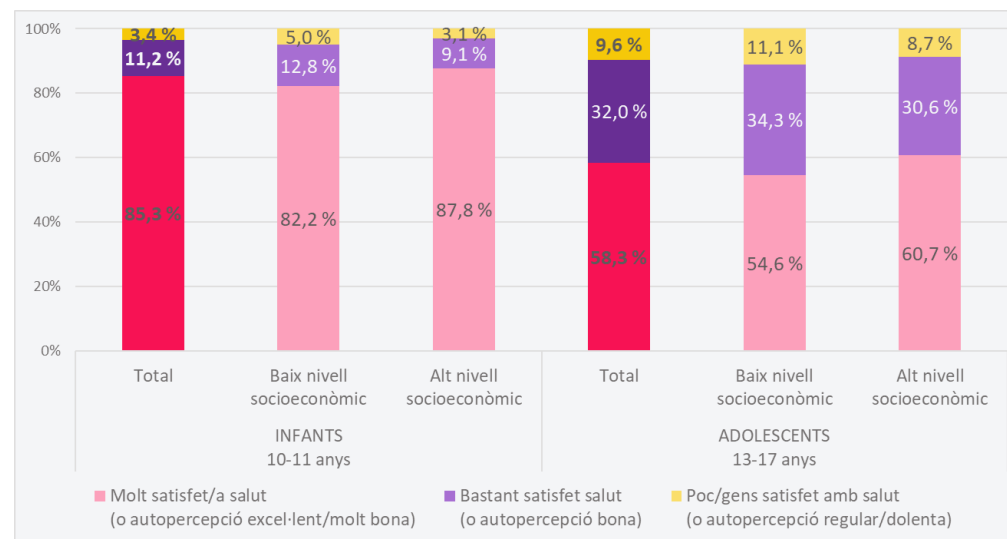

Font: elaboració pròpia de l'IIB a partir de l'EBSIB (2021) i l'enquesta FRESC (2021), Agència de Salut Pública de Barcelona.

A banda de la davallada en el pas de la infància a l'adolescència (-27 pp), també hi ha diferències importants per sexe i per nivell socioeconòmic del barri: les noies diuen tenir una salut menys excel·lent/molt bona que els nois (50,1% de noies vs. 66,8% de nois) així com els nois i noies adolescents de nivell socioeconòmic desafavorit (54,6% dels i les adolescents de baix nivell socioeconòmic vs. 60,7% dels i les adolescents d'alt nivell socioeconòmic) (FRESC, 2021).

El 12,4% d'infants de 10 i 11 anys de Barcelona expressen malestars corporals freqüents (mal de cap, d'estómac o d'esquena) i el 17,9% que declara haver tingut dificultats per dormir 5 dies o més a la setmana (EBSIB, 2021).

Gràfic 24. Grau de satisfacció amb la salut d'infants i adolescents, total i per nivell socioeconòmic (%). Barcelona, 2021

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir de l'EBSIB (2021) i l'enquesta FRESC (2021), Agència de Salut Pública de Barcelona.

4.2 Hàbits saludables de descans, alimentació i exercici físic

4 de cada 10 infants i 7 de cada 10 adolescents no dormen prou hores al dia (10 hores en el cas dels infants i 9 hores en el cas dels i les adolescents). A l'adolescència i en barris de renda molt baixa són 9 de cada 10 els que no dormen prou.

1 de cada 10 infants i adolescents no esmorzen cada dia abans de sortir de casa, 3 de cada 10 infants i adolescents no mengen fruita cada dia, i 6 de cada 10 infants i adolescents no mengen verdures i hortalisses cada dia (a l'adolescència les xifres empitjoren).

2 de cada 10 infants i adolescents de la ciutat no fan exercici físic de manera regular fora de l'horari escolar, sent gairebé 4 de cada 10 a Sant Martí.

1 de cada 10 adolescents té una activitat física insuficient/ sedentària: més les noies i els i les adolescents amb nivell socioeconòmic baix.

Una gran part d'infants i la majoria d'adolescents no dormen prou hores al dia (**40,0%** dels infants i **72,0%** dels i les adolescents) (35,6% i 61,1% respectivament al 2006), amb diferències segons l'origen socioeconòmic de la família en l'etapa de l'adolescència (un **90,4%** dels i les adolescents de renda familiar molt baixa estaria per sota del nombre d'hores recomanades, davant del **61,8%** d'adolescents de rendes altes o molt altes) (ESB, 2021).

Taula 5. Infants i adolescents (0-17 anys) que dormen suficientment o insuficientment segons estrat de renda dels barris (%). Barcelona, 2021

Estrat de renda dels barris	Infants 0-11		Adolescents 12-17	
	<10 hores al dia (insuficient)	>=10 hores al dia (suficient)	<9 hores al dia (insuficient)	>=9 hores al dia (suficient)
BARCELONA	40,0%	60,0%	72,0%	28,0%
Molt baixa	62,8%	37,2%	90,4%	9,6%
Baixa	48,8%	51,2%	77,0%	23,1%
Mitjana	28,4%	71,6%	64,0%	36,0%
Alta	34,4%	65,6%	72,5%	27,5%
Molt alta	34,4%	65,6%	61,8%	38,3%

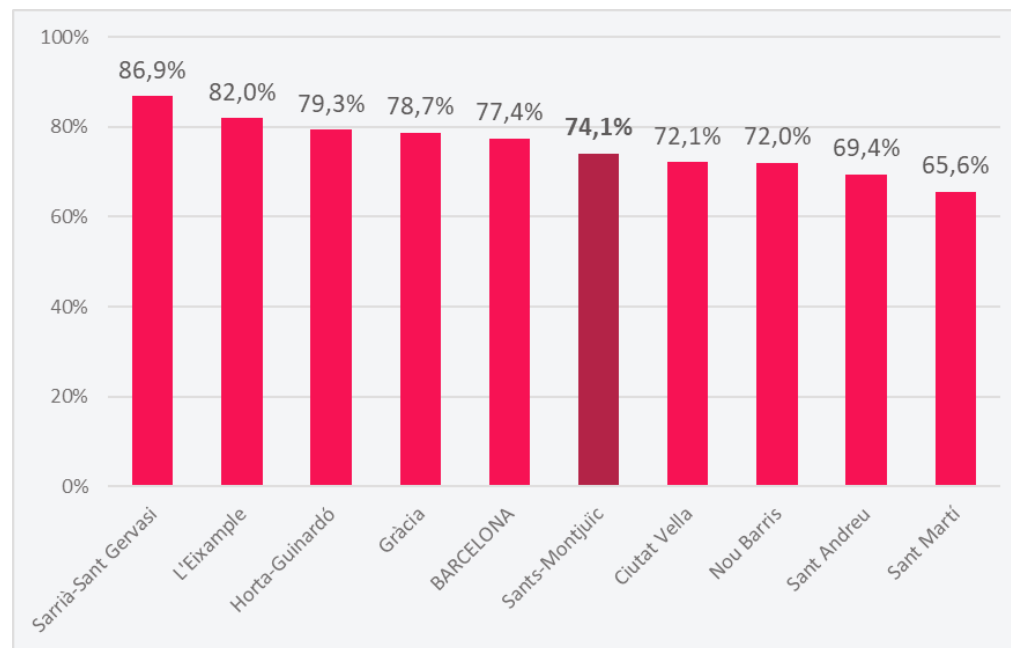
Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de salut de Barcelona (ESB) 2021.

El 92,0% dels infants i adolescents d'entre 3 i 17 anys de Barcelona esmorzen cada dia abans de sortir de casa, però en canvi només el 65,9% dels infants i adolescents mengen fruita cada dia una o més vegades (86,2% dels infants de 0 a 5 anys, 72,5% dels infants 6 a 11 anys i 40,8% dels i les adolescents de 12 a 17 anys) (ESB, 2021). Amb l'edat, el percentatge d'adolescents de 13 a 17 anys que esmorza (cada dia o 1-3 vegades a la setmana) abans de sortir de casa disminueix (només ho fa el 77,0%) (FRESC, 2021).

El 77,4% d'infants i adolescents de 6 a 16 anys de Barcelona fan exercici físic de manera regular fora de l'horari escolar (76,1% al 2018): més nens/nois que nenes/noies, més a primària que a l'ESO i més en escoles privades/concertades que en escoles públiques. Sant Martí (65,6%) és el districte on menys infants i adolescents fan exercici de forma regular (EHEEB, 2022).

L'activitat física insuficient o sedentarisme és del 11,9% a l'adolescència, i superior en les noies en els nois i noies que viuen en barris de nivell socioeconòmic baix (15,0% de noies vs. 8,7% de nois; 14,2% dels i les adolescents amb nivell socioeconòmic baix vs. 10,5% amb nivell socioeconòmic alt) (FRESC, 2021).

Gràfic 25. Infants i adolescents (de 6 a 16 anys) que fan exercici de manera regular fora de l'horari escolar (%). Barcelona i districtes, 2022

Font: elaboració pròpia a partir de l'Enquesta d'hàbits esportius de la població en edat escolar de Barcelona (EHEEB) 2022.

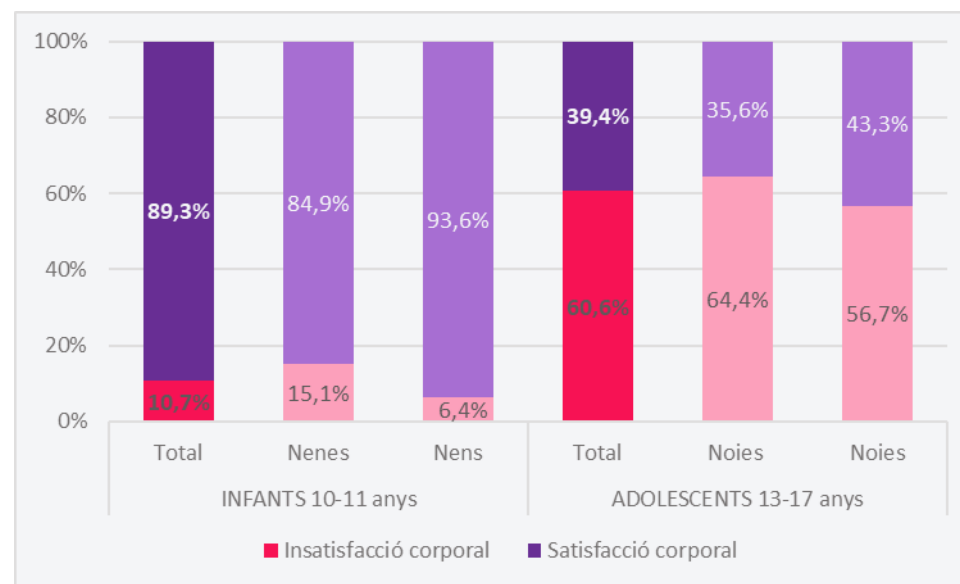
4.3 Sobrepès, obesitat i satisfacció amb el cos

1 de cada 10 infants de la ciutat no mostra satisfacció amb el seu propi cos, i en el cas dels i les adolescents aquesta proporció ascendeix a 6 de cada 10. Les nenes i les noies adolescents estan menys satisfetes que els nois amb el seu cos.

Gairebé 3 de cada 10 infants de la ciutat tenen excés de pes (sobrepès o obesitat). Pel que fa als adolescents, són 3 de cada 10 (xifra que ha augmentat en els darrers 5 anys): més nois que noies, i més nois i noies adolescents amb nivell socioeconòmic baix.

La valoració mitjana del propi cos es troba al voltant de 8 sobre 10 entre els infants i adolescents de 6 a 16 anys de Barcelona, presentant diferències entre sexes i un fort descens a mesura que els petits i les petites creixen (EHEEB, 2022). El 10,7% dels infants de 10 i 11 anys diu estar gens o poc satisfet amb el propi cos (EBSIB, 2021) i aquesta xifra és del 60,6% entre els i les adolescents de 13 a 17 anys (FRESC, 2021). Les nenes i noies adolescents estan menys satisfetes amb el seu cos que els nois (15,1% vs. 6,4% en la infància i 64,4% vs. 56,7% en l'adolescència) (EBSIB, 2021; FRESC, 2021).

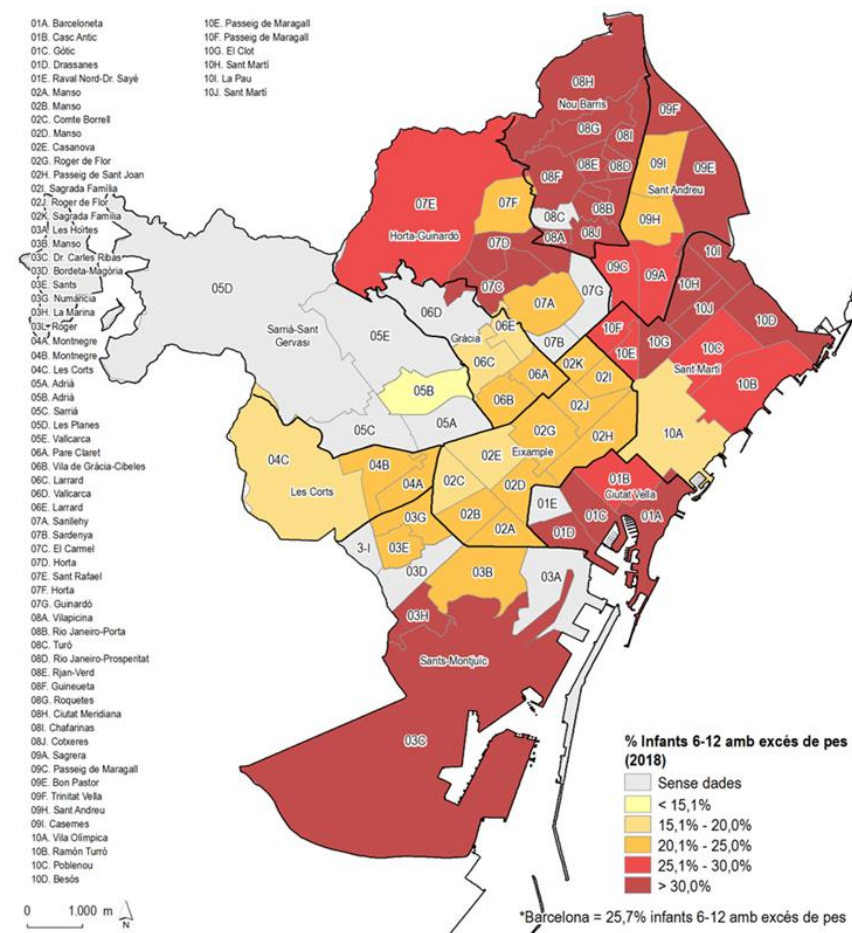
Gràfic 26. Satisfacció amb el propi cos per part d'infants i adolescents, total i per sexe (%). Barcelona, 2021

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir de l'EBSIB (2021) i l'enquesta FRESC (2021), Agència de Salut Pública de Barcelona.

Un 25,7% dels infants de 6 a 12 anys de Barcelona tenen excés de pes, dels quals el 14,7% tenen sobrepès i el 11,0% obesos, amb més casos en contextos socioeconòmicament desfavorits (Departament de Salut, 2018). Entre els nois i noies adolescents de 13 a 17 anys de Barcelona, la xifra d'excés de pes puja al 30,2%: el 20,2% tenen sobrepès i el 10,0% obesos (25,6% de les noies i 34,9% dels nois; 35,5% dels i les adolescents amb nivell socioeconòmic baix i 26,8% amb nivell socioeconòmic alt). L'excés de pes a l'adolescència era del 25,6% al 2016 (FRESC, 2021).

Mapa 5. Infants de 6 a 12 anys amb excés de pes (sobrepès i obesos) (%). Barcelona, districtes i àrees bàsiques de salut (ABS), 2018

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir del Departament de Salut, de la Generalitat de Catalunya.

*Nota: la divisió correspon a les àrees bàsiques de salut (ABS) de les quals el Departament de Salut disposa d'informació actualitzada sobre l'excés de pes que es correspon al 2018. Atès que al 2018 hi ha força canvis administratius en la delimitació de les ABS, hi pot haver algun petit desquadrament, però que en cap cas afectaria significativament els resultats globals de distribució territorial de l'excés de pes dels infants de 6 a 12 anys a la ciutat.

4.4 Contaminació de l'aire i asma infantil

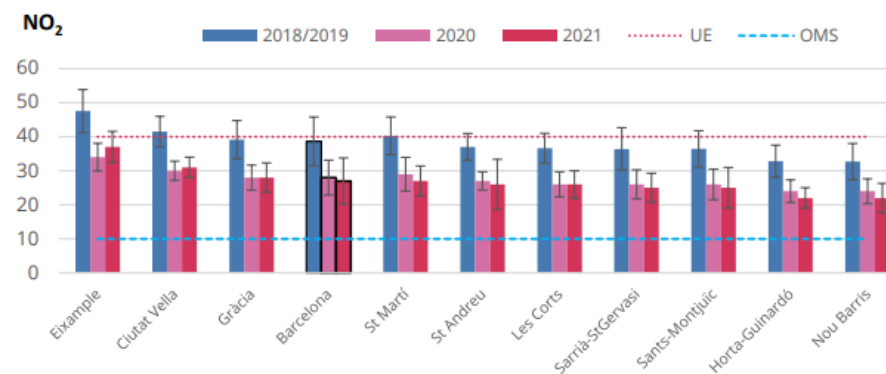
Per al col·lectiu de població infantil la qüestió de la contaminació de l'aire és especialment rellevant des del moment que s'ha pogut relacionar amb el 35% dels nous casos d'asma infantil a la ciutat (al voltant de 750 casos anuals).

El districte de l'Eixample continua tenint els nivells d'exposició a NO₂ més elevats de la ciutat.

En el 4% de les escoles es va superar el límit legal de NO₂ durant el 2021 a diferència del 26% en que es va superar en el període pre-pandèmia (2018-2019). Les accions de millora dels entorns escolars s'haurien de prioritzar més clarament per les escoles amb més contaminació. La reducció global del trànsit és la mesura que té un major benefici per la salut.

Tot i els nivells més baixos de contaminació de l'aire dels anys de pandèmia per covid-19 (2020 i 2021), l'impacte en salut a la ciutat continua sent molt important. Les restriccions de mobilitat i d'activitat lligades al control de la pandèmia durant gran part del 2021 expliquen aquesta reducció. Per al col·lectiu de població infantil la qüestió de la contaminació de l'aire és especialment rellevant des del moment que s'ha pogut relacionar amb el 35% dels nous casos d'asma infantil (al voltant de 750 casos anuals) i el 11% dels nous casos de càncer de pulmó (al voltant de 110 casos anuals). Les noves guies de l'OMS indiquen que la contaminació de l'aire és un problema de salut pública encara més greu que el considerat fins ara (ASPB, 2022).

Gràfic 27. Mitjanes poblacionals de NO₂ (µg/m³) als districtes de Barcelona i al total de la ciutat durant el període 2018-2019, l'any 2020 i l'any 2021

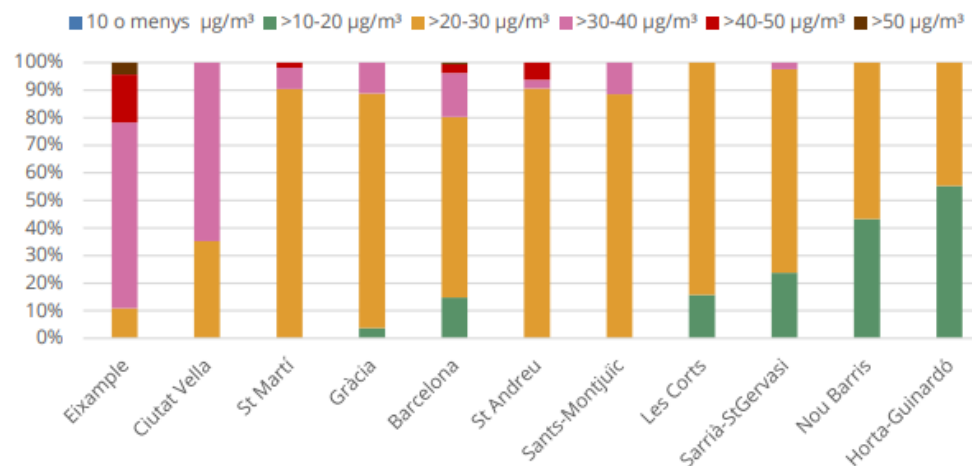
Nota: Els intervals indiquen la desviació estàndard.

Font: Informe Avaluació de qualitat de l'aire a la ciutat de Barcelona, 2021 (ASPB, 2022: 45).

El districte de l'Eixample continua tenint els nivells d'exposició a NO₂ més elevats de la ciutat. El grau d'exposició a NO₂ i a PM_{2,5} augmenta amb el nivell de renda del barri, atès que a Barcelona, els barris amb renda més alta tendeixen a estar al centre de la ciutat on hi ha més intensitat de trànsit. Tanmateix, les persones socioeconòmicament més desfavorides són més susceptibles als efectes negatius de la contaminació de l'aire. La reducció global del trànsit és la mesura que té un major benefici per la salut, ja que a part de millorar la qualitat de l'aire, aporta grans co-beneficis en salut, com la reducció del soroll ambiental i les lesions de trànsit i l'alliberament d'espai urbà per altres usos més saludables (espais de trobada i zones verdes que facilitin la interacció social i una mobilitat activa) (ASPB, 2022).

Els nivells d'exposició a NO₂ a les escoles de la ciutat són molt semblants als descrits pel conjunt de la població. En el 4% de les escoles es va superar el límit legal de NO₂ durant el 2021 a diferència del 26% en que es va superar en el període pre-pandèmia. Tal i com afirma l'Agència de Salut Pública de Barcelona, és prioritari reduir l'exposició a la contaminació de l'aire a les escoles, sobretot de les que han de suportar nivells més alts de contaminació. La pacificació de l'entorn és la mesura més eficient i amb més co-beneficis en salut, però caldria valorar altres mesures immediates (com la instal·lació de murs verds) quan la pacificació de l'entorn no és possible a curt termini (ASPB, 2022).

Gràfic 28. Percentatge d'escoles exposades a diferents intervals de NO₂ (µg/m³) als districtes de Barcelona durant l'any 2021

Font: Informe Avaluació de qualitat de l'aire a la ciutat de Barcelona, 2021 (ASPB, 2022: 53).

4.5 Satisfacció amb la vida, malestar emocional i salut mental

1 de cada 10 infants de la ciutat es mostra poc o gens satisfet amb la seva vida (2 de cada 10 a Ciutat Vella). En temps de covid-19, els infants es mostren menys positius o optimistes amb les seves vides (8,7 sobre 10 l'any 2021 versus 9,0 al 2017).

5 de cada 10 adolescents de la ciutat tenen un nivell mitjà o baix de satisfacció amb la vida (les noies estan menys satisfetes que els nois).

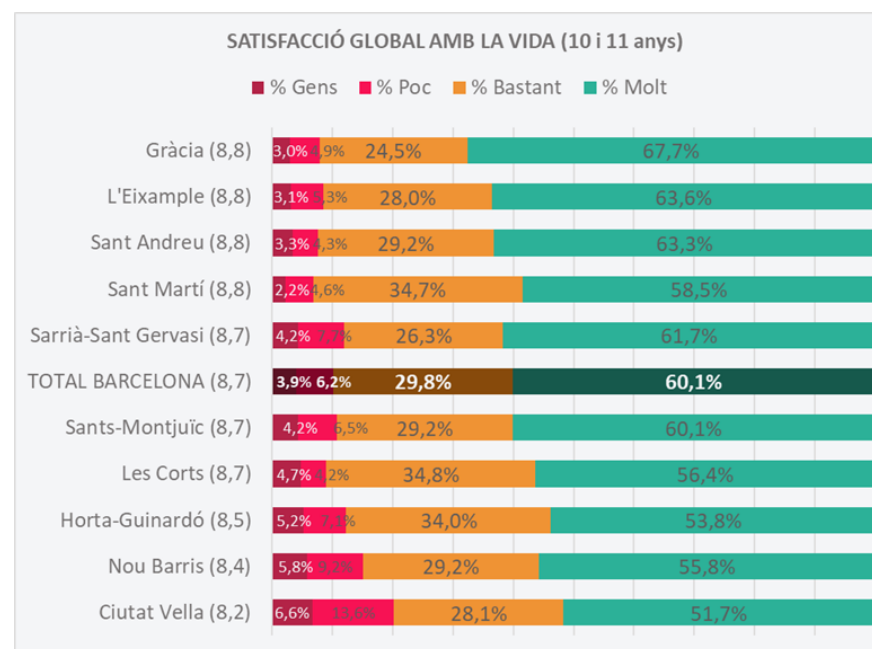
El 6% d'infants de 4 a 14 anys de la ciutat tenen risc de mala salut mental, i representen 1 de cada 10 si hi sumem els que tenen una salut mental límit. Pels i les adolescents de 13 a 17 anys el risc de mala salut mental és del 15%, i gairebé 4 de cada 10 si hi sumem els que tenen una salut mental límit.

3 de cada 10 adolescents de la ciutat expressen malestar emocional: més les noies que els nois, i nois i noies de barris de nivell socioeconòmic desafavorit.

Gairebé 1 de cada 10 infants i adolescents de 6 a 17 anys de la ciutat han estat atesos en centres de salut mental infantil i juvenil.

En comparació amb l'any 2017, els infants de 10 i 11 anys de la ciutat de Barcelona mostren menys satisfacció amb les seves vides que abans de la pandèmia: d'una mitjana de 9,0 sobre 10 (any 2017) a 8,7 sobre 10 (any 2021). És a dir, en temps de covid-19, els infants es mostren menys positius o optimistes amb les seves vides. Un 60,1% diu estar-ne molt satisfet, el 29,8% bastant, el 6,2% poc satisfet i el 3,9% gens. És rellevant destacar que, mentre en la mitjana de Barcelona el 10,1% d'infants es mostren poc o gens satisfets amb la seva vida, a Ciutat Vella aquest percentatge es duplica fins al 20,2% (EBSIB, 2021).

Gràfic 29. Infants (10 i 11 anys) segons el grau de satisfacció global amb la vida. Barcelona i districtes, 2021

Font: Institut Infància i Adolescència a partir de l'Enquesta de Benestar Subjectiu de la Infància a Barcelona (EBSIB) 2021, de l'Ajuntament de Barcelona.

Pel que fa als i les adolescents, el 5,3% té un nivell baix de satisfacció amb la vida (7,0% de les noies i 3,4% dels nois), el 46,7% mitjà (53,8% de les noies i 39,4% dels nois) i el 48,0% alt (39,2% de les noies i 57,2% dels nois). No hi ha diferències per nivell socioeconòmic (FRESC, 2021).

El risc de mala salut mental en la població infantil de 4 a 14 anys de Barcelona millora lleugerament des del 2016 passant del 5,9% al 5,7% (la xifra ascendeix al 11,2% si hi sumem els que tenen una salut mental límit) (ESB, 2016 i 2021). El risc de mala salut mental és força més elevat a l'adolescència, a on des de la pandèmia sí que ha empitjorat, passant del 9,1% al 15,5% (la xifra ascendeix al 36,8% si hi sumem els que tenen una salut mental límit).

Aquest risc és més elevat entre les noies que entre els nois (18,8% vs. 12,1%) i entre nois i noies de barris desfavorits (18,3% vs. 13,8%) (FRESC, 2016 i 2021).

Pel que fa al malestar emocional (probable depressió), també ha crescut, del 17,4% el 2016 al 29,2%, essent bastant més elevat entre les noies (37,7%) que entre els nois (20,4%) i també més elevat en barris de nivell socioeconòmic desfavorit (32,1% vs. 27,3%). En l'últim any, el 29,5% dels i les adolescents s'han sentit tan tristos/es o desesperats/des gairebé cada dia durant dues setmanes que han hagut d'aturar la seva activitat quotidiana (39,2% de les noies i 19,5% dels nois, i 31,8% vs. 28,0% en barris desfavorits). El 13,3% ha provat tranquil·litzants amb recepta mèdica alguna vegada (FRESC, 2016 i 2021).

Gràfic 30. Infants i adolescents (6-17 anys) atesos als centres de salut mental infantil i juvenil (CSMIJ), total i per sexe (%). Barcelona, tendència 2012-2021

Font: elaboració pròpia de l'IIBAB a partir del Consorci Sanitari de Barcelona, de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona.

El 7,4% d'infants i adolescents de 6 a 17 anys de Barcelona han estat atesos als centres de salut mental (CSMIJ), amb una tendència creixent des del 2012 (CSB, 2021). El suïcidi és la primera causa de mortalitat prematura en homes de 0 a 29 anys i la segona en dones. La mort per suïcidi entre 2016 i 2020 s'ha doblat en aquest grup (de 1,1 a 2,2 per cada 10.000 habitants) i s'ha disparat el nombre de visites amb codi "risc suïcidi" entre 2019 i 2021, sobretot entre les noies (ASPB, CMBD-Primària, 2022). Al 2021, 8 infants i adolescents (6-17 anys) han estat víctimes de temptativa de suïcidi a Barcelona (Departament d'Interior, 2021) mentre que entre els i les adolescents de 10 a 19 anys de Barcelona els anys 2020 i 2021 es van produir 3 morts per suïcidi, cada any (ASPB, 2023 i RMJB, 2016-2020).

4.6 Addiccions i usos problemàtics de les pantalles i internet

6 de cada 10 adolescents de Barcelona han provat alguna vegada l'alcohol, 4 de cada 10 el tabac i 2 de cada 10 el cànnabis: en major mesura les noies que els nois, i els i adolescents d'alt nivell socioeconòmic.

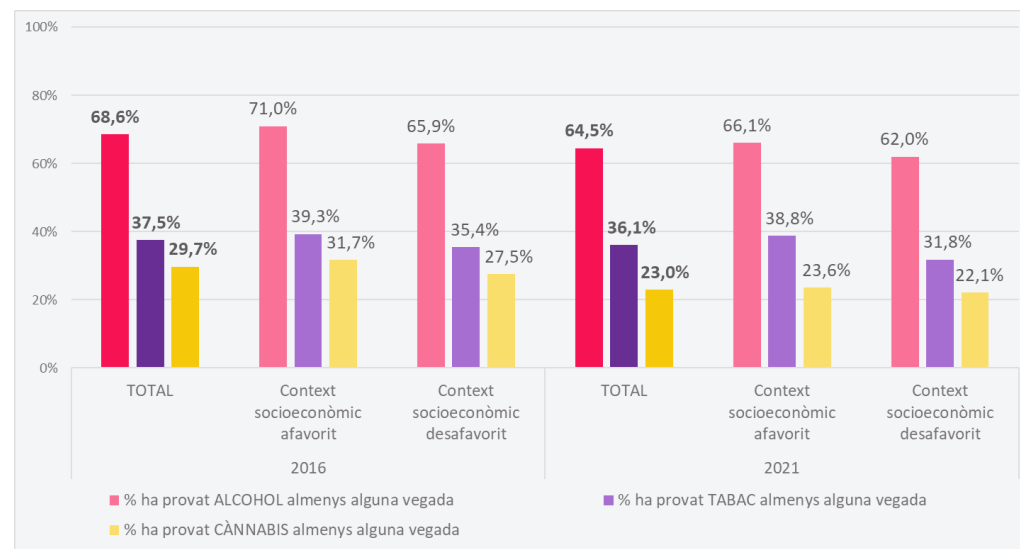
L'edat mitjana d'ambdós sexes per iniciar-se al joc amb diners són els 13 anys (és més freqüent entre els nois adolescents). 1 de cada 10 nois juga en línia i 1 de cada 10 presencialment. Pel 5% dels nois entre 13 i 17 anys es considera un ús problemàtic (per poder continuar jugant o bé per apostar més i més diners en el joc, l'adolescent ha de mentir).

5 de cada 10 infants de 10 i 11 anys de Barcelona tenen telèfon mòbil propi amb connexió a internet. D'aquests, 4 de cada 10 infants no tenen cap límit a casa sobre els seu temps d'ús i 3 de cada 10 en fan un ús problemàtic.

2 de cada 10 adolescents de la ciutat fan un ús compulsiu d'internet i 8 de cada 10 no té cap límit a casa sobre el temps d'ús del mòbil. El mòbil és el dispositiu més utilitzat, tant en nois com en noies, i els nois utilitzen més les videoconsoles que les noies. L'ús de pantalles és més elevat entre adolescents de barris desfavorits.

Un 64,5%, 36,1% i 23,0% dels i les adolescents de 13 a 17 anys de Barcelona ha provat alguna vegada l'alcohol, el tabac i el cànnabis, respectivament (66,4%, 38,4% i 23,5% de les noies, i 62,5%, 33,7% i 22,5% dels nois) (62,0%, 31,8% i 22,1% de baix nivell socioeconòmic i 66,1%, 38,8% i 23,6% d'alt nivell socioeconòmic) (FRESC, 2021). El 18,2% d'infants i adolescents de 0 a 17 anys són fumadors passius (els pares i/o mares fumen) (ESB, 2021).

Gràfic 31. Adolescents (13-17 anys) que diuen que han provat l'alcohol, el tabac i/o el cànnabis alguna vegada a la vida, total i per context socioeconòmic (%). Barcelona, tendència 2016-2021

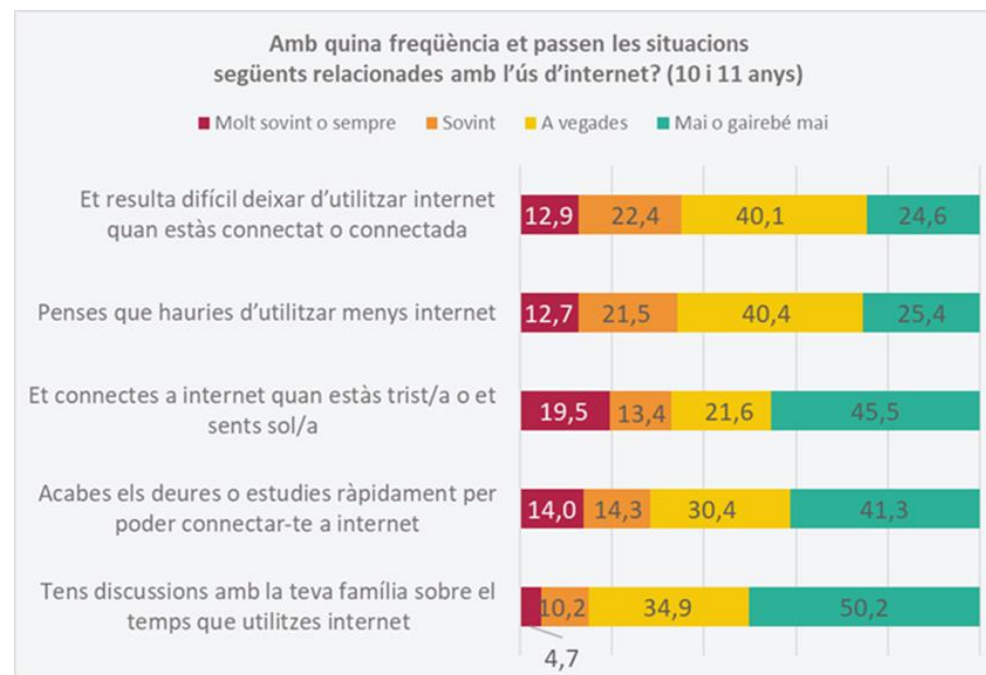
Font: elaboració pròpia de l'IIBAB a partir de l'enquesta FRESC (2016 i 2021).
Agència de Salut Pública de Barcelona.

Recentment s'ha explorat l'addició al joc amb diners entre els i les adolescents de 13 a 17 anys i s'ha descobert que l'edat mitjana d'inici se situa als 13 anys, en ambdós sexes tot i que és molt més freqüent entre el nois: 11,0% de nois hi juga en línia (2,2% noies) i 10,6% de nois ho fa presencialment (3,8% noies). Entre aquests, un 3,0% es pot considerar problemàtic des del moment que per poder continuar jugant o bé per apostar més i més diners en el joc, l'adolescent ha de mentir (5,3% nois; 0,8% noies) (FRESC, 2021).

Pel que fa a l'ús de pantalles i internet, gairebé la meitat dels infants de 10 i 11 anys de la ciutat tenen telèfon mòbil propi amb connexió a internet (47,5%). Caldrà estar alerta perquè el 57,3% l'utilitza quan està al llit abans d'anar a dormir i el 41,5% no té cap límit a casa seva sobre quant de temps pot fer servir el seu telèfon mòbil diàriament. Tot i que el 34,2% pensa sempre o sovint que hauria d'utilitzar-lo menys, identifiquem com a usos problemàtics el 35,3% als quals els resulta difícil deixar d'utilitzar internet sovint o sempre (EBSIB, 2021).

Pel que fa als adolescents de 13 a 17 anys de Barcelona, el 20,9% afirma fer un ús compulsiu d'internet (25,1% de les noies i 16,5% dels nois) i el 92,3% utilitza (de vegades, sovint o sempre) el mòbil a l'habitació abans de dormir en un dia de classe (94,7% de les noies i 89,8% dels nois). El 76,2% no té cap límit a casa sobre el temps d'ús diari del mòbil (72,6% en relació a les pantalles) (FRESC, 2021).

Gràfic 32. Infants (10 i 11 anys) segons el grau de freqüència de situacions relacionades amb l'ús d'internet. Barcelona, 2021

Font: Institut Infància i Adolescència a partir de l'Enquesta de Benestar Subjectiu de la Infància a Barcelona (EBSIB) 2021, de l'Ajuntament de Barcelona.

Dels 13 als 19 anys, el mòbil és el dispositiu més utilitzat, en ambdós sexes, i el seu ús és més elevat en les noies (4h04 al dia de mitjana versus 3h33 entre setmana, 5h36 al dia versus 4h48 en caps de setmana). Els nois, en canvi, realitzen un major ús de les videoconsols (0h55 al dia de mitjana versus 0h16 entre setmana, 2h59 al dia versus 0h32 en caps de setmana). Els caps de setmana augmenta l'ús de pantalles i és més elevat entre els i les adolescents de barris desfavorits (FRESC, 2021).

4.7 Salut sexual i reproductiva

La mitjana d'edat d'inici de les relacions sexuals de nois i noies adolescents a Barcelona són els 15 anys. 2 de cada 10 adolescents no han fet servir cap mètode anticonceptiu en l'última relació sexual o han fet ús de mètodes anticonceptius no efectius.

Tot i la tendència a la reducció d'embarassos, 15 de cada 1.000 noies adolescents de 15 a 19 anys de Barcelona han quedat embarassades en l'últim any. D'aquestes, 8 de cada 10 opten per interrompre voluntàriament l'embaràs i 2 de cada 10 per tenir la criatura.

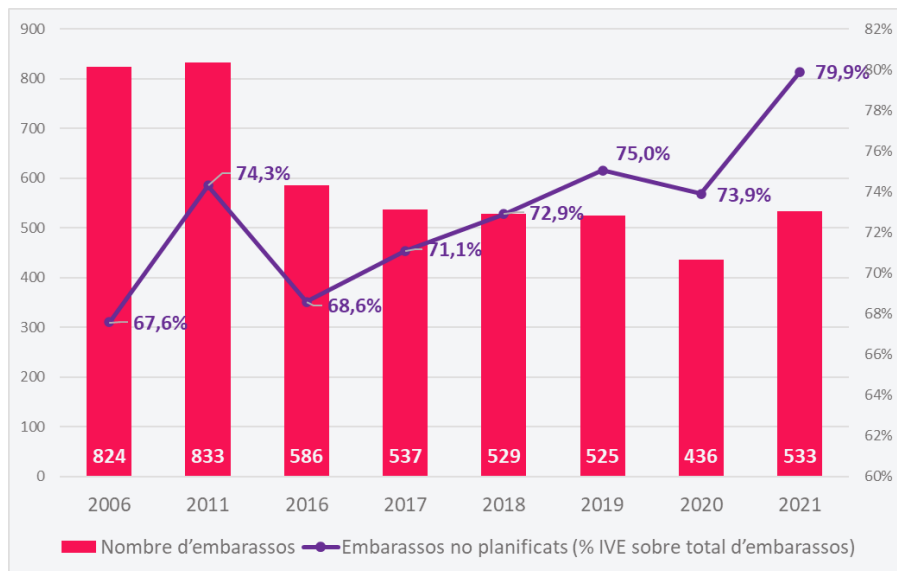
Entre les noies adolescents que decideixen seguir endavant amb l'embaràs, les dels districtes de Nou Barris, Sants-Montjuïc, Ciutat Vella i Sant Andreu estan per sobre de la mitjana de la ciutat.

25 de cada 10.000 adolescents de 14 a 17 anys tenen infeccions de transmissió sexual, més noies que nois.

La mitjana d'edat d'inici de les relacions sexuals són els 15,0 anys per les noies i els 14,9 anys pels nois. La mitjana d'edat d'inici de les relacions sexuals amb penetració són els 15,3 anys per les noies i els nois. Un 5,7% dels i les adolescents estan bastant insatisfets amb la seva vida sexual (6,3% de les noies i 5,0% dels nois). El 12,4% no ha fet servir cap mètode anticonceptiu en l'última relació sexual (5,7% al 2016) i el 9,0% ha fet ús de mètodes anticonceptius no efectius (6,9% al 2016) (FRESC, 2021).

Tot i la tendència a la reducció dels embarassos adolescents a Barcelona des de l'any 2006, la taxa d'embaràs en noies de 15 a 19 anys encara és del 15,4%, 533 embarassos al 2021 (56,1% de nacionalitat estrangera i 43,9% espanyola). Pel que fa a la decisió, un 79,9% opten per interrompre voluntàriament l'embaràs (el percentatge més alt des de 2006) i un 20,1% per tenir la criatura (ASPB, 2021).

Gràfic 33. Nombre d'embarassos i embarassos no planificats (% d'interrupcions voluntàries d'embaràs sobre el total d'embarassos) en noies adolescents (15-19 anys). Barcelona, tendència 2006-2021

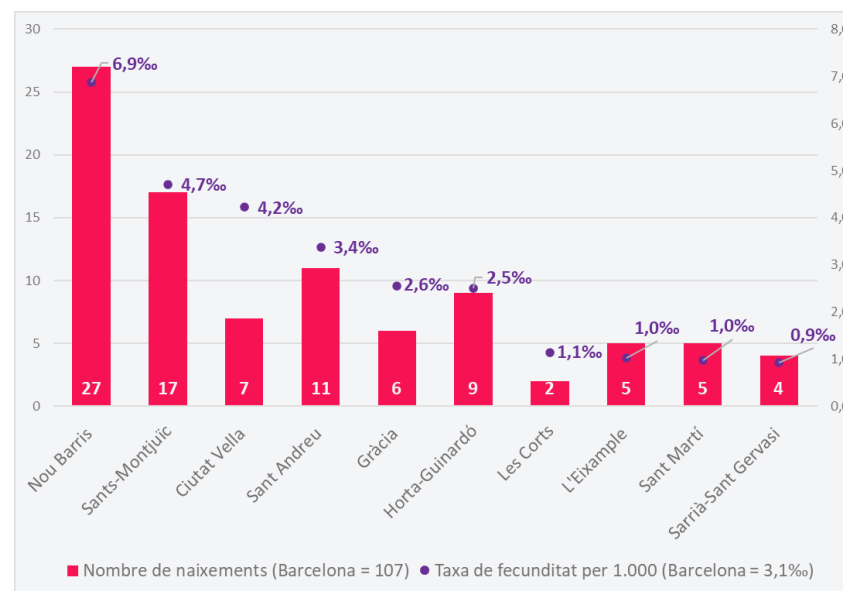
Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir de registres de l'Agència de Salut Pública de Barcelona, 2021.

La taxa de fecunditat és de 3,1‰ a Barcelona (107 naixements), sent més alta a Nou Barris (6,8‰), Sants-Montjuïc (4,7‰), Ciutat Vella (4,2‰) i Sant Andreu (3,4‰) (ASPB, 2021).

Respecte a les infeccions de transmissió sexual (ITS), al 2021 138 adolescents de 14 a 17 anys de Barcelona van tenir gonocòccia i clamídia (entre aquests, les principals perjudicades són les noies: 80,4% versus 19,6%). La tendència ha disminuït respecte anys anteriors, igualant la

incidència de les ITS en adolescents a la de 2018 que era del 24,6‰ (ASPB, 2021).

Gràfic 34. Nombre de naixements i taxa de fecunditat en noies adolescents (15-19 anys) (N, ‰). Barcelona i districtes, 2021

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir de registres de l'Agència de Salut Pública de Barcelona, 2021.

4.8 Apunts 2022: salut en l'adolescència i usos problemàtics de les pantalles

L'informe "[La salut i els seus determinants en adolescents de Barcelona. Enquesta FRESC 2021](#)" (Agència de Salut Pública de Barcelona, 2021a) posa de relleu, entre altres:

- L'alumnat adolescent de Barcelona presenta una bona salut global. Malgrat això, s'observen importants desigualtats de gènere i socioeconòmiques.
- La prevalença de mala salut mental és molt elevada i ha augmentat en ambdós sexes però, especialment, entre les noies i en els barris de nivell socioeconòmic desfavorit.
- La insatisfacció amb el propi cos supera el 50% en ambdós sexes i és major en les noies.
- El sobrepès i l'obesitat augmenta a tots els grups d'edat en ambdós sexes. Tot i així, és més elevat en els nois i en els barris de nivell socioeconòmic desfavorit.
- El joc amb diners és més freqüent entre els nois i augmenta amb l'edat.
- Les principals dificultats viscudes pels i les adolescents, durant la pandèmia per la covid-19, han estat reduir les relacions socials, sobretot amb els iguals, i mantenir hàbits saludables com, per exemple: l'activitat física, l'alimentació o dormir les hores recomanades.

L'estudi "[Pantalles i salut emocional en adolescents de Barcelona](#)" (Agència de Salut Pública de Barcelona, 2021b) identifica tant usos positius com problemàtics de les pantalles. D'entre els usos positius, les i els adolescents participants destaquen la socialització entre iguals i l'entreteniment. D'entre els problemàtics assenyalen: els canvis d'humor i l'agressivitat que els poden generar determinats jocs i la temptació de gastar diners per millorar l'experiència de joc; el risc d'aïllament o la por a generar una dependència a les pantalles o a patir ciberassetjament, entre d'altres. S'observen diferències de gènere en l'ús de pantalles (amb els nois més orientats cap a l'entreteniment amb jocs competitiu i les noies cap un ús relacional a les xarxes socials) i segons nivell socioeconòmic (segons l'accés i la qualitat dels dispositius emprats i per la imatge projectada a través de les pantalles). Respecte a la salut emocional, s'assenyala com a positiu que les pantalles permeten distreure's i autoevadir-se i com aspectes negatius sobresurten: l'agressivitat (entre els nois), alteracions en l'autoestima (entre les noies) i novament diverses pors, en ambdós sexes com: l'aïllament de la família, el ciberassetjament, l'ús fraudulent de les dades personals o l'addicció.

El [Manifest sobre l'ús de les pantalles per promoure un desenvolupament saludable en la primera infància](#) (de 0 a 6 anys) ja alerta sobre la necessitat de preservar la primera infància de la sobreexposició continuada als dispositius digitals i pantalles, ja que aquesta etapa és crucial per al desenvolupament cerebral, físic i emocional.

5. Pobresa, exclusió i desigualtats en la infància i l'adolescència

5.1 Contextos territorials desiguals on viure la infància i l'adolescència

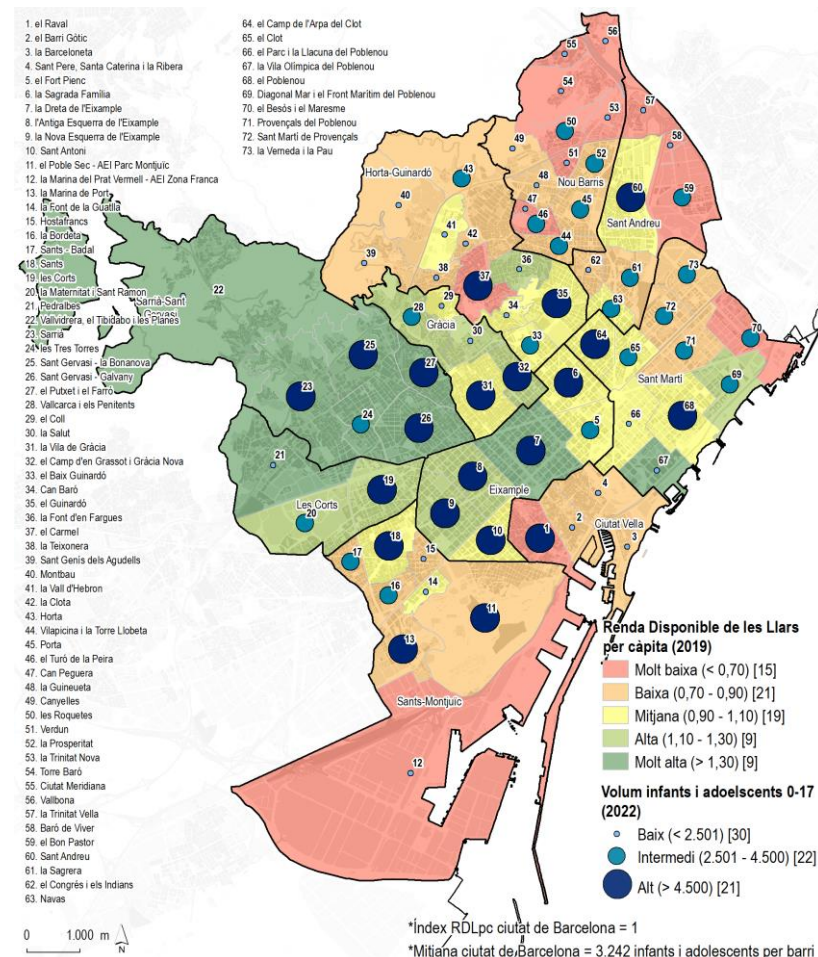
4 de cada 10 infants i adolescents de la ciutat creixen en barris amb una Renda Disponible de les Llars molt baixa i baixa, 3 de cada 10 mitjana i 3 de cada 10 alta i molt alta. La renda baixa i molt baixa es concentra en barris dels districtes de Ciutat Vella, Sants-Montjuïc, Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí.

3 de cada 10 infants i adolescents de la ciutat creixen en barris amb un Índex de Vulnerabilitat Urbana molt alt i alt, 1 de cada 10 mitjà i 6 de cada 10 baix i molt baix. La vulnerabilitat alta i molt alta es troba en barris dels mateixos districtes que en relació a la renda.

L'esperança de vida és diferent en funció del districte de naixement. L'esperança de vida més baixa d'un infant quan neix és a Ciutat Vella i la més alta a Sarrià-Sant Gervasi, amb més de 3 anys de diferència (82,9 vs. 86,2 anys).

El context territorial i les condicions socials dels entorns dels infants són el primer mirall de les desigualtats.

Mapa 6. Relació entre la Renda Disponible de les Llars per càpita dels barris i el volum de població infantil i adolescent que hi habita. Barcelona i barris, 2019 (RDLpc) i 2022 (població)

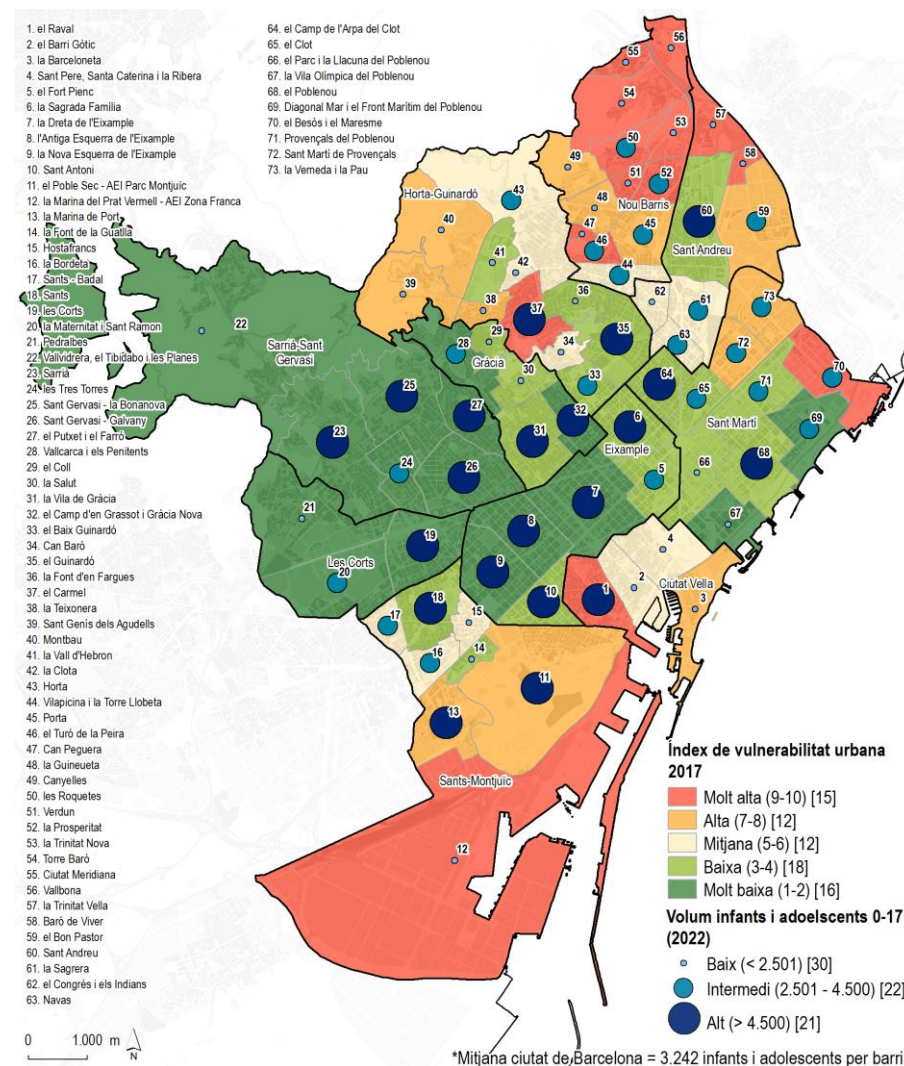
Font: elaboració pròpia de l'IIB a partir de les dades de Renda Disponible de les Llars per càpita (any 2019) de l'Oficina Municipal de Dades i les dades del padró d'habitants (lectura 1^a de gener de 2022) del Departament d'Estadística i Difusió de Dades (Ajuntament de Barcelona).

Tenint en compte la Renda Disponible de les Llars per càpita (RDLpc) dels barris de l'any 2019, el 39,7% d'infants i adolescents de Barcelona creixen en barris amb una RDLpc molt baixa (13,1%) i baixa (26,6%), el 30,1% mitjana, i el 30,2% alta (14,9%) i molt alta (15,3%). La RDLpc molt baixa i baixa es concentra en barris dels districtes de Ciutat Vella, Sants-Montjuïc, Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí (OMD, 2019 i 2022).

Un indicador complementari a la RDLpc que informa de les desigualtats segons el context residencial és l'Índex de Vulnerabilitat Urbana (IVU) (els barris es classifiquen en deu decils, d'1 a 10, essent 1 el 10% dels barris menys vulnerables i 10 el 10% dels barris més vulnerables, tenint en compte no només desigualtats econòmiques sinó també variables de vulnerabilitat sociodemogràfiques, laborals i residencials). D'acord amb aquest indicador sintètic, el 28,3% d'infants i adolescents de Barcelona creixen en barris amb un IVU molt alt (14,9%) i alt (13,4%) (més vulnerabilitat urbana), el 12,8% mitjà, i el 58,9% baix (30,2%) i molt baix (28,7%). L'IVU molt alt i alt es troba també en barris dels districtes de Ciutat Vella, Sants-Montjuïc, Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí (Antón-Alonso i Porcel, 2018).

En relació als contextos desiguals, l'esperança de vida a Barcelona és de 84,9 anys (82,9 anys a Ciutat Vella i 86,2 anys a Sarrià-Sant Gervasi) (ASPB, 2019).

Mapa 7. Relació entre la l'índex de vulnerabilitat urbana dels barris i el volum de població infantil i adolescent que hi habita. Barcelona i barris, 2017 (IVU) i 2022

Font: elaboració pròpia de l'IIB a partir de les dades de l'índex de vulnerabilitat urbana (any 2017) de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona i les dades del padró d'habitants (lectura l'1 de gener de 2022) del Departament d'Estadística i Difusió de Dades (Ajuntament de Barcelona).

5.2 Pobresa en el treball, sobrecàrrega de despeses de l'habitatge i pobresa infantil

2 de cada 10 infants i adolescents de la ciutat viuen en llars que pateixen sobrecàrrega de despeses d'habitatge, 3 de cada 10 en llars amb algun endarreriment en els pagaments relacionats amb l'habitatge i 2 de cada 10 en habitatges que no es poden mantenir a una temperatura adequada. Respecte a anys anteriors, la tendència empitjora.

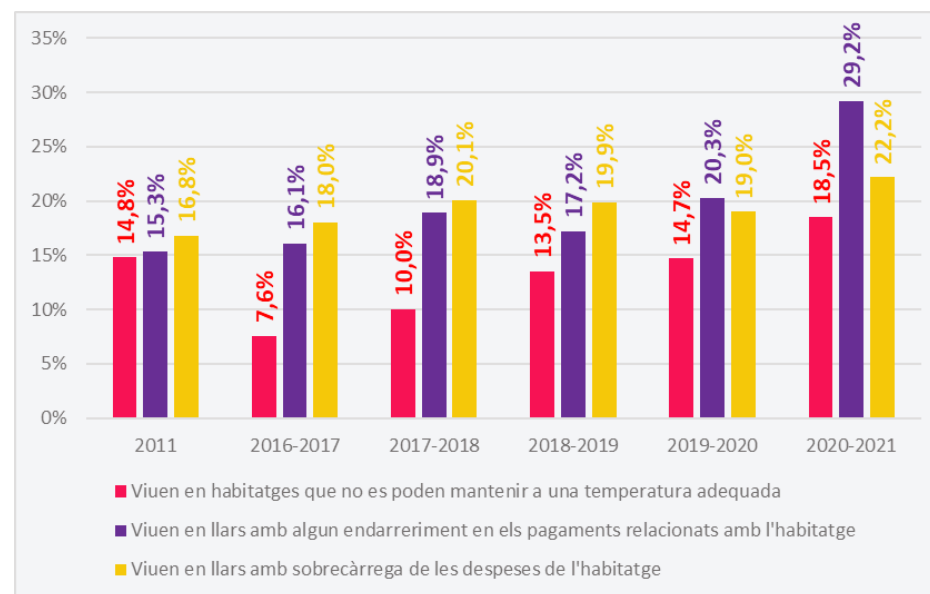
2 de cada 10 infants i adolescents viuen en llars amb sobrecost de l'habitatge (4 de cada 10 a Ciutat Vella).

2 de cada 10 infants i adolescents de la ciutat viuen amb persones adultes en situacions de pobresa en el treball, i 3 de cada 10 infants i adolescents viuen en llars que arriben a final de mes amb dificultat o molta dificultat. 1 de cada 10 llars amb infants i adolescents de Barcelona tenen dificultat per atendre les necessitats dels seus fills i filles.

La pobresa en el treball i el cost de l'habitatge són les dues causes principals de la pobresa infantil. La taxa de pobresa infantil abans i després de comptar el cost de l'habitatge es dispara en 17,9 pp.

El 22,2% d'infants i adolescents de Barcelona viuen en llars que pateixen sobrecàrrega de despeses d'habitatge, el 29,2% viuen en llars amb algun endarreriment en els pagaments relacionats amb l'habitatge, i el 18,5% viuen en habitatges que no es poden mantenir a una temperatura adequada. En comparació amb el 2011 observem una tendència d'empitjorament al 2020-2021 en els tres àmbits (EMCV, 2020-2021).

Gràfic 35. Infants i adolescents (0-17 anys) que viuen en llars amb diferents problemàtiques relacionades amb l'habitatge (%). Barcelona, 2011, 2016-2017 a 2020-2021

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir de l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població (ECVHP) - IERMB (2011) i de les Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida (EMCV) - IERMB (2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 i 2020-2021). Nota: s'ha reconstruït la sèrie degut a la revisió i millora d'alguns aspectes de calibratge de l'EMCV.

Més d'un 40% de la població que viu de lloguer destina més del 40% dels seus ingressos a cobrir les despeses de l'habitatge. La població infantil i adolescent ha patit especialment l'impacte socioeconòmic de la pandèmia. Al 2020-2021, el 50,1% de la població infantil vivia a llars que destinaven més del 40% dels seus ingressos a les despeses d'habitatge i el 27,4% vivia en llars que destinaven més del 60% (EMCV, 2020-2021).

El cost mitjà del lloguer de l'habitatge a Barcelona són 802 euros (659 al 2017), mentre que en les llars amb infants i adolescents és de 872 euros (des dels 583 euros de Nou Barris als 1.484 de Sarrià Sant-Gervasi) (ESDB, 2020).

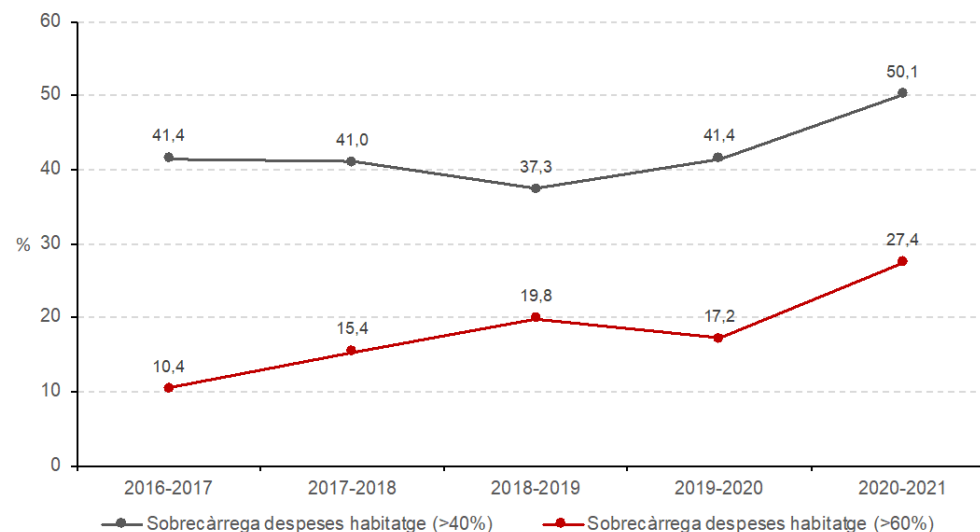
La taxa de pobresa infantil abans i després de comptar el cost de l'habitatge es dispara en 17,9 punts percentuals (de 26,9% a 44,8%) (EMCV, 2019-2020).

El 22,4% d'infants i adolescents de 0 a 17 anys de Barcelona viuen amb persones adultes en situacions de pobresa en el treball. Es tracta d'una problemàtica que afecta de manera més significativa les persones adultes amb fills/filles a càrrec que a les persones adultes sense fills/filles (un 22,4% vs. 16,0%, respectivament). A més, el 27,7% d'infants i adolescents viuen en llars que arriben a final de mes amb dificultat o molta dificultat (EMCV, 2020-2021).

El 7,7% de llars amb infants i adolescents de Barcelona tenen dificultats per atendre les necessitats materials dels seus fills i filles amb diferències territorials molt importants: 30,0% a Ciutat Vella i 24,2% a Nou Barris

(ESDB, 2020).

Gràfic 36. Taxa sobrecàrrega de despeses de l'habitatge (>40% i >60%). Població de 0 a 17 anys que viu de lloguer. Barcelona, 2016-2017 a 2020-2021

Font: Institut Metròpoli i Idescat, *Estadístiques metropolitanes sobre condicions de vida, 2016-2017 a 2020-2021*. Presentat per Sergio Porcel a la jornada "Infància i habitatge a Barcelona: impactes de la crisi de l'habitatge a les vides dels infants i adolescents" el 13 de juny de 2023 (Institut Metròpoli i Institut Infància i Adolescència de Barcelona).

5.3 Inseguretat residencial i mobilitat forçada

Les intervencions per risc de pèrdua d'habitatge i/o ocupació han crescut més del 300% des del 2014. Una llar amb infants o adolescents té més de 3 vegades més possibilitats d'estar en situació de risc de pèrdua de l'habitatge que una llar sense infants o adolescents.

Els districtes de Ciutat Vella, Nou Barris, Sants-Montjuïc i Sant Martí són els districtes amb major nombre d'intervencions per evitar la pèrdua de l'habitatge de la ciutat.

Gairebé 2 de cada 10 persones assistides a les ordres de desnonament són infants i adolescents.

Des del 2014, les intervencions per risc de pèrdua d'habitatge i/o ocupació han crescut més del 300%, amb especial incidència en les llars amb infants i adolescents (IMHAB-UCER, 2021). En termes relatius, una llar amb infants o adolescents té més de 3 vegades més possibilitats d'estar en situació de risc de pèrdua de l'habitatge (0,7) que una llar sense infants o adolescents (0,2) (IMHAB i Padró, 2021).

Taula 6. Intervencions per evitar la pèrdua de l'habitatge en llars amb infants i adolescents. Barcelona i districtes, 2021

Població (llars)		Intervencions per evitar la pèrdua de l'habitatge	% sobre el total de llars
Llars amb infants i adolescents (0-17)	151.524	1.072	0,7%
Llars sense infants i adolescents (0-17)	508.539	1.195	0,2%
Població (individus)		Intervencions per evitar la pèrdua de l'habitatge	% sobre el total de població
Barcelona (0-17)	241.954	1.981	0,8%
Barcelona (18 i +)	1.418.360	3.956	0,3%
Districte	Població 0-17	Intervencions per evitar la pèrdua de l'habitatge (només llars amb infants i adolescents)	% sobre el total de població 0-17
Ciutat Vella	12.817	282	2,2%
Eixample	33.169	133	0,4%
Sants-Montjuïc	25.351	248	1,0%
Les Corts	12.212	26	0,2%
Sarrià-Sant Gervasi	27.694	38	0,1%
Gràcia	17.206	87	0,5%
Horta-Guinardó	25.265	302	1,2%
Nou Barris	27.341	339	1,2%
Sant Andreu	23.784	234	1,0%
Sant Martí	37.115	292	0,8%

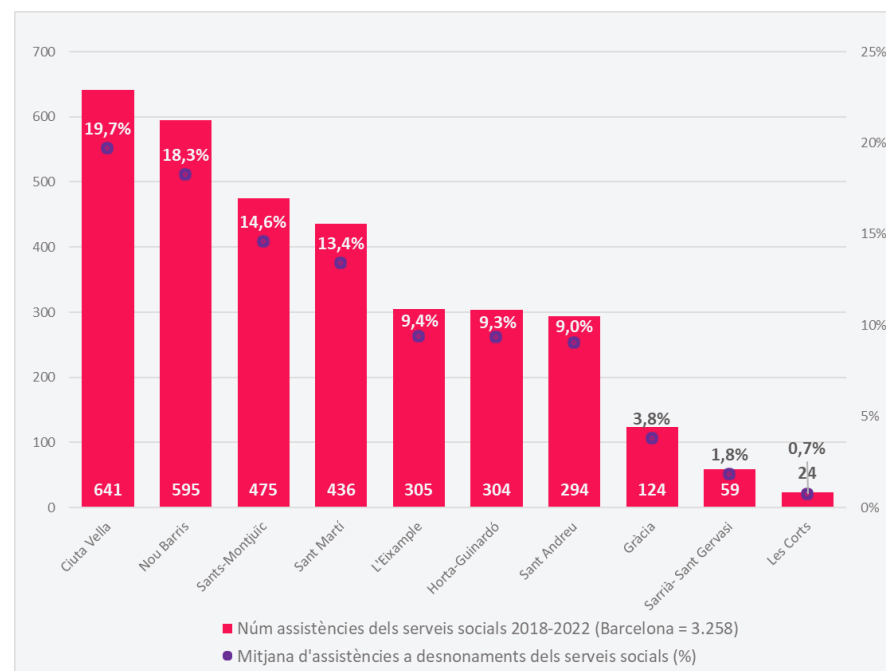
Font: elaboració pròpia de l'IIAB en base a les dades de l'Institut Municipal de l'Habitatge de Barcelona. Unitat Contra l'exclusió residencial 2021 i les dades del padró a 1/1/2021. Ajuntament de Barcelona.

En termes relatius, són els infants dels districtes de Ciutat Vella (2,2%), Nou Barris (1,2%) i a Sants-Montjuïc i Sant Andreu (1,0%) els que viuen més intervencions per evitar la pèrdua de l'habitatge (IMHAB-UCER, 2021).

Quan en un llançament* ordenat pels poders judicials es considera que hi ha una circumstància de vulnerabilitat**, és quan intervenen els CSS i/o el CUESB. La seva funció és assistir el desnonament i gestionar, si cal, el reallotjament. Entre el 2018 i el 2022, els districtes de Ciutat Vella (19,7%), Nou Barris (18,3%), Sants-Montjuïc (14,6%) i Sant Martí (13,4%) són els districtes amb major nombre de desnonaments assistits pels serveis socials a la ciutat (CSS i CUESB, IMSS 2018-2022).

D'acord amb les dades del CUESB (29,5% del total de desnonaments assistits), un 17,5% de les persones assistides a les ordres de desnonament són infants i adolescents: 250 infants i adolescents entre el 2018 i el 2022 (CSS i CUESB, IMSS 2018-2022).

Gràfic 37. Distribució mitjana d'assistències dels serveis socials (CSS i CUESB) a llars amb ordre de desnonament (%). Barcelona i districtes, 2018-2022

Font: elaboració pròpia de l'IIB a partir de les dades del Centre d'Urgències i Emergències Socials (CUESB) i els Centres de Serveis Socials municipals (CSS). Ajuntament de Barcelona.

*Desnonament és el terme jurídic utilitzat per avisar a l'inquilí de la finalització del seu contracte d'arrendament, així com de la seva execució mitjançant el desallotjament (atesa l'existència d'una resolució judicial que es justifica per incompliment del contracte d'arrendament per manca de pagament de la renda o qualsevol altre incompliment contractual). Amb el terme llançament es fa referència a l'acte físic de desallotjar als ocupants de l'habitatge o local i se sol produir conjuntament amb el propietari i una representació del jutjat i un serraller, per a tornar a prendre possessió del immoble, procedint a entrar a l'immoble.

**Les dades de CUESB i CSS no inclouen tots els llançaments de Barcelona, només aquells on s'ha identificat una causa de vulnerabilitat i per als quals hi ha un requeriment judicial d'assistència dels serveis socials.

5.4 Risc dels infants de patir situacions de pobresa o exclusió social

Gairebé 4 de cada 10 infants i adolescents de la ciutat estan en risc de pobresa i/o exclusió social (taxa AROPE*), la xifra més alta des de 2016-2017.

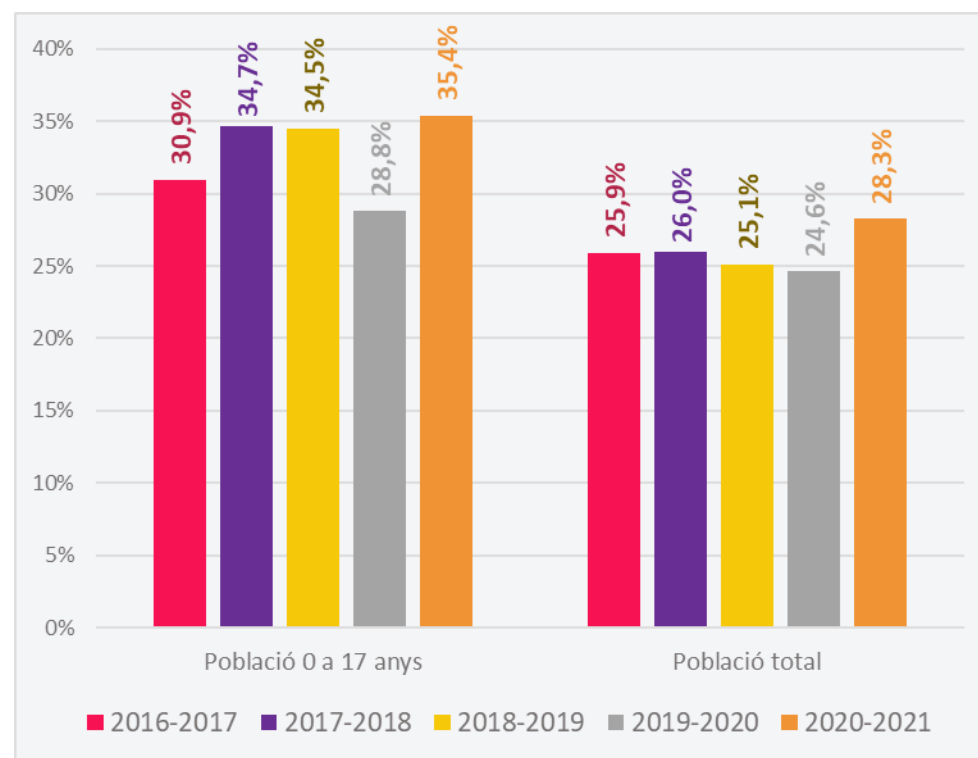
Els infants i adolescents i les llars amb infants i adolescents tenen més risc de pobresa i/o exclusió que el conjunt de la població o que altres tipus de llar.

3 de cada 10 infants i adolescents de Barcelona viuen amb ingressos que se situen per sota del llindar de pobresa moderada i gairebé 2 de cada 10 viuen per sota el llindar de la pobresa severa, sent les xifres més altes des de 2011.

**L'indicador sintètic AROPE (At Risk of Poverty and/or Exclusion), construït en el marc de l'Estratègia 2020 de la Unió Europea i amb Eurostat, tracta de capturar la multidimensionalitat de la pobresa, anant més enllà de l'estricta pobresa monetària i considerant també la baixa intensitat en el treball de les persones adultes que conviuen amb els infants i les dificultats d'accés a bens materials que es consideren bàsics en un context social determinat (privació material severa).*

La taxa AROPE continua sent més alta entre infants i adolescents (35,4%) que entre el total de la població (28,3%). La taxa AROPE també és més alta en persones que viuen en llars amb infants (34,0%) que per al global de les llars (28,3%) (EMCV, 2020-2021).

Gràfic 38. Risc de pobresa i/o exclusió social dels infants i adolescents (0-17 anys) i de la població total (taxa AROPE) (%). Barcelona, 2016-2017 a 2020-2021

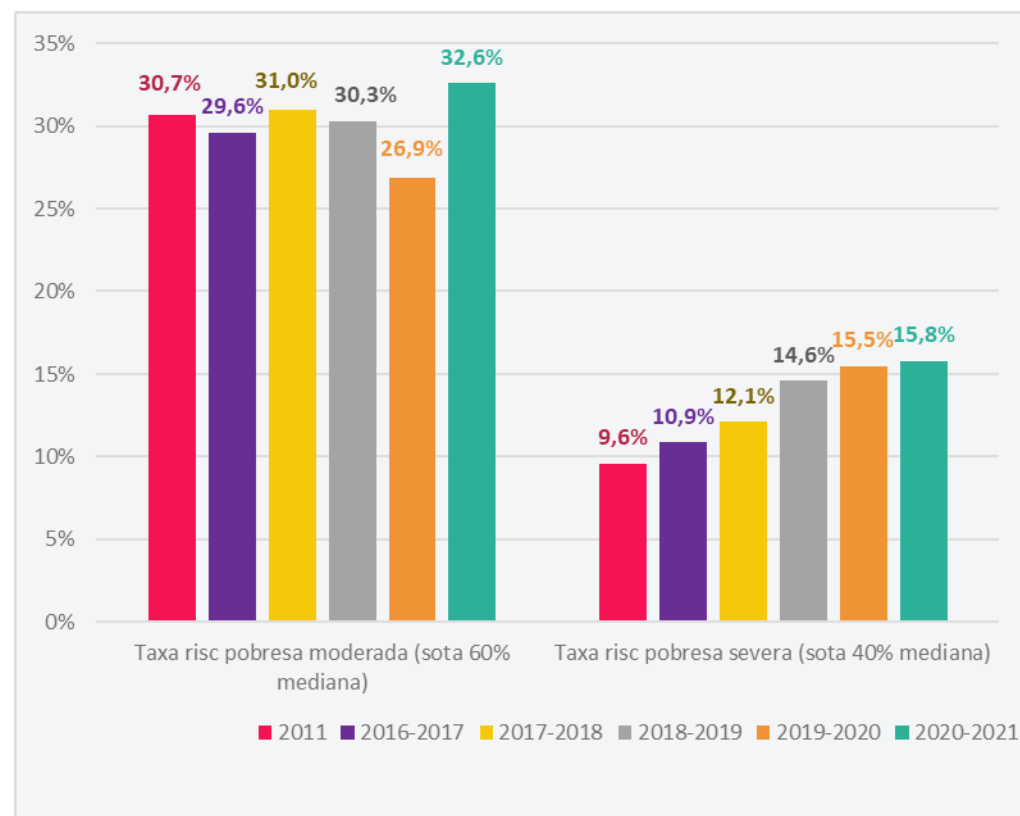
Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir de les Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida (EMCV) – IERMB (2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 i 2020-2021). Nota: s'ha reconstruït la sèrie degut a la revisió i millora d'alguns aspectes de calibratge de l'EMCV.

A Barcelona la taxa AROPE o risc de pobresa i/o exclusió per a infants i adolescents de 0 a 17 anys és el 35,4%, la xifra més alta des de 2016-2017 (EMCV, 2020-2021). A Catalunya és del 31,3%, a Espanya del 32,2% i a la Unió Europea del 24,4% (Idescat-INE-Eurostat, 2022).

Pel que fa a la pobresa monetària, el 32,6% d'infants i adolescents de Barcelona viuen amb ingressos que se situen per sota del llindar de pobresa moderada i el 15,8% viuen per sota el llindar de la pobresa severa, sent les xifres més altes des de 2011. Les taxes de risc de pobresa moderada i severa continuen sent més altes entre els infants i adolescents (32,6%; 15,8%) que entre el total de la població (23,9%; 10,0%) i també són més altes en persones que viuen en llars amb infants que per al global de les llars.

L'índex Gini per a la població 0-17 de Barcelona és de 35,4 en una escala de 0 a 100 on 0 representa màxima igualtat entre infants i adolescents i 100 màxima desigualtat (EMCV, 2020-2021).

Gràfic 39. Risc de pobresa moderada i severa dels infants i adolescents (0-17 anys) (%). Barcelona, 2011, 2016-2017 a 2020-2021

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir de l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població (ECVHP) - IERMB (2011) i de les Estadístiques metropolitananes sobre condicions de vida (EMCV) - IERMB (2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 i 2020-2021). Nota: s'ha reconstruït la sèrie degut a la revisió i millora d'alguns aspectes de calibratge de l'EMCV.

5.5 Privació material en les vides dels infants i adolescents

2 de cada 10 llars amb infants i adolescents de Barcelona no es poden permetre anar de vacances una setmana a l'any, 3 de cada 10 no es poden permetre fer front a una despesa imprevista i 1 de cada 10 no disposa d'ordinador i/o connexió a internet. Ciutat Vella i Nou Barris són els districtes on els infants pateixen més privacions materials.

La privació material i social severa en la infància i l'adolescència ha augmentat en els últims anys a Barcelona: de 1 de cada 10 infants i adolescents a gairebé 2 de cada 10.

2 de cada 10 infants d'entre 10 i 11 anys afirmen no tenir un ordinador amb micròfon i càmera per fer classes online, i 1 de cada 10 no té un escriptori per estudiar. 1 de cada 10 afirma que a casa seva fa calor durant l'estiu sempre o sovint.

2 de cada 10 nois i noies adolescents afirmen que a casa seva fa fred durant l'hivern i 5 de cada 10 que fa calor a l'estiu, sempre o sovint.

A nivell de les privacions materials de les llars amb infants i adolescents, el 22,2% no es poden permetre anar de vacances una setmana a l'any (21,0% al 2017), el 4,2% no es poden permetre carn, pollastre o peix almenys cada dos dies (4,4% al 2017), el 27,1% no es poden permetre fer front a una despesa imprevista de 700 euros (31,7% al 2017 amb 650 euros), el 14,5% no es poden permetre mantenir l'habitatge a una temperatura adequada durant els mesos freds (14,9% al 2017), el 19,0% no es poden permetre endarreriments al pagament de rebuts o quotes, el 14,5% no es poden permetre tenir cotxe i el 8,4% no disposen d'ordinador i/o connexió a internet a la llar (5,1% al 2017). Ciutat Vella i Nou Barris són els districtes pitjors situats en tots els àmbits (ESDB, 2020).

Taula 7. Infants i adolescents que pateixen privacions materials segons tipus de privacions (%). Barcelona i districtes, 2020

Privacions materials	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià Sant-Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	Total
No es poden permetre anar de vacances una setmana a l'any	63,3%	11,1%	29,6%	12,2%	4,9%	9,1%	17,1%	46,0%	22,4%	22,5%	22,2%
No es poden permetre carn, pollastre o peix almenys cada dos dies	8,7%	2,6%	4,9%	1,1%	0,0%	1,0%	6,4%	10,0%	3,8%	3,4%	4,2%
No es poden permetre fer front a una despesa imprevista de 700 euros	63,4%	13,8%	37,6%	13,2%	16,2%	12,3%	19,9%	52,3%	26,4%	29,6%	27,1%
No es poden permetre mantenir l'habitatge a una temperatura adequada durant els mesos freds	35,7%	11,1%	17,1%	3,6%	4,1%	3,8%	13,2%	30,7%	8,0%	18,6%	14,5%
Endarreriments al pagament de rebuts o quotes (habitatge, serveis o compres a terminis)	48,0%	15,2%	20,7%	20,4%	10,2%	8,5%	14,1%	33,1%	15,8%	17,4%	19,0%
No es poden permetre tenir cotxe	51,1%	8,5%	11,4%	6,4%	4,6%	11,4%	9,3%	25,8%	13,3%	17,1%	14,5%
No disposen d'ordinador i/o connexió a internet a la llar	21,2%	3,5%	16,0%	6,4%	1,8%	1,0%	7,5%	17,7%	7,8%	6,8%	8,4%

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir de Enquesta sociodemogràfica de Barcelona (ESDB, 2020).

Tenint en compte una font de dades complementària, la privació material i social severa (impossibilitat de consumir béns, serveis i/o participar en activitats que socialment són concebudes com necessitats) ha augmentat en els últims anys entre la infància i l'adolescència a Barcelona: del 8,7% el 2016-2017 al 16,2% el 2020-2021. Pel que fa als ítems de privació, el 6,2% d'infants i adolescents no es poden permetre un àpat de carn, pollastre o peix almenys cada dos dies, el 37,7% no poden fer front a despeses imprevistes i el 32,3% no poden anar de vacances almenys una setmana a l'any (EMCV, 2020-2021).

Pel que fa a les percepcions dels infants de 10 i 11 anys, el 13,6% diu que no té un escriptori per fer els deures i estudiar (17,1% de nivell socioeconòmic baix i 11,7% mitjà-alt) i el 18,6% diu que no té un ordinador (de taula, portàtil o tauleta) amb micròfon i càmera per fer classes online (22,3% de nivell socioeconòmic baix i 16,5% mitjà-alt). El 4,3% afirma que a casa seva fa fred durant l'hivern sempre o sovint (5,5% de nivell socioeconòmic baix i 3,7% mitjà-alt). El 12,0% afirma que a casa seva fa calor durant l'estiu sempre o sovint (13,5% de nivell socioeconòmic baix i 11,2% mitjà-alt) (EBSIB, 2021).

Pel que fa als adolescents de 13 a 17 anys, el 0,9% no disposen d'accés a Internet a casa seva (1,3% de nivell socioeconòmic baix i 0,7% alt). El 18,8% afirma que a casa seva fa fred durant l'hivern sempre o sovint (21,1% de nivell socioeconòmic baix i 17,3% alt). El 49,8% afirma que

a casa seva fa calor durant l'estiu sempre o sovint (52,2% de nivell socioeconòmic baix i 48,3% alt) (FRESC, 2021).

Taula 8. Evolució de les taxes dels indicadors de privació material, segons població 0-17 anys i població total. (%). Barcelona, 2011, 2016-2017 a 2020-2021

Indicadors de privació material	Grups d'edat	2011	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	Variació 2019-2020 al 2020-2021
Infants i adolescents que no es poden permetre 'Un àpat de carn, pollastre o peix almenys cada dos dies'	De 0 a 17 anys	5,2%	0,8%	0,7%	4,3%	5,2%	6,2%	1,0%
	Total	3,7%	2,0%	2,0%	2,8%	4,4%	4,8%	0,4%
Infants i adolescents que no es poden permetre 'Anar de vacances almenys una setmana a l'any'	De 0 a 17 anys	32,1%	25,1%	24,2%	26,4%	31,5%	32,3%	0,8%
	Total	30,7%	24,5%	24,7%	24,8%	28,7%	29,2%	0,5%
Infants i adolescents que no es poden permetre 'Fer front a despeses imprevistes'	De 0 a 17 anys	38,1%	32,6%	30,3%	40,3%	37,6%	37,7%	0,1%
	Total	33,6%	30,2%	27,7%	31,6%	34,3%	32,8%	-1,5%
Infants i adolescents que han tingut en el darrer any 'Endarreriments en el pagament de despeses relacionades amb l'habitatge'	De 0 a 17 anys	15,3%	16,1%	18,9%	17,2%	20,3%	29,2%	8,9%
	Total	11,8%	11,0%	10,9%	8,8%	12,7%	16,1%	3,4%
Infants i adolescents que no es poden permetre 'Mantenir l'habitatge a una temperatura adequada'	De 0 a 17 anys	14,8%	7,6%	10,0%	13,5%	14,7%	18,5%	3,8%
	Total	15,0%	7,8%	9,4%	10,9%	12,7%	17,0%	4,3%

Font: elaboració pròpia de l'IIB a partir de l'Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població (ECVHP) - IERMB (2011) i de les Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida (EMCV) - IERMB (2016-2017, 2017-2018, 2018-2019, 2019-2020 i 2020-2021). Nota: s'ha reconstruït la sèrie degut a la revisió i millora d'alguns aspectes de calibratge de l'EMCV.

5.6 Baixa capacitat de les polítiques d'infància per reduir la pobresa infantil

El risc pobresa moderada a la ciutat passa de 4 de cada 10 infants i adolescents (abans de les transferències socials) a 3 de cada 10 (després). El risc de pobresa severa, de 3 de cada 10 infants i adolescents (abans) a gairebé 2 de cada 10 (després).

El Fons d'infància 0-16 que promou la ciutat contribueix a la reducció de la pobresa infantil: 1 de cada 10 infants i adolescents se'n beneficia.

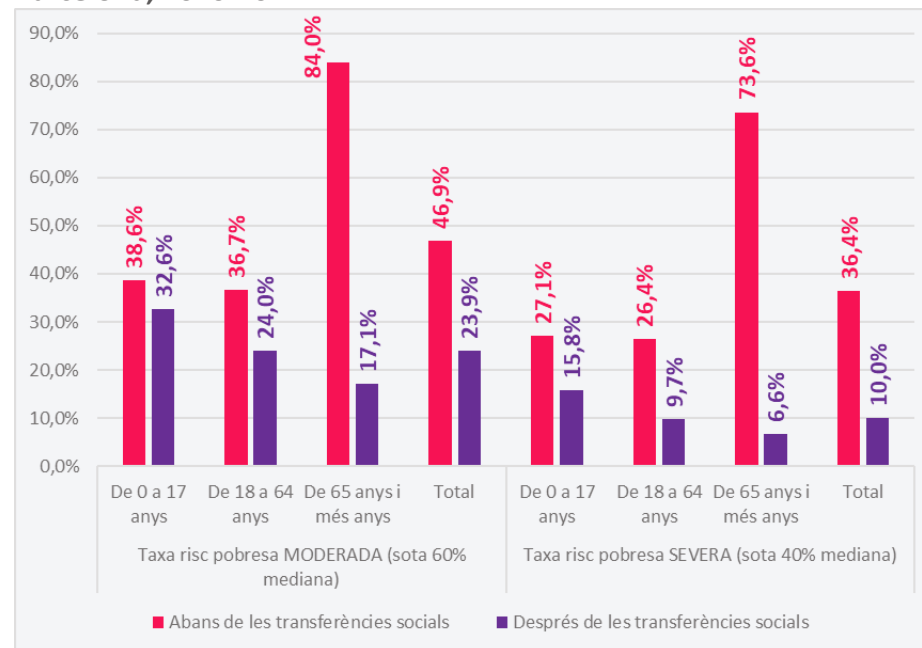
2 de cada 10 infants i adolescents d'infantil, primària i ESO de Barcelona reben beca menjador, amb una tendència a l'alça. Ciutat Vella, Nou Barris i Sants-Montjuïc són els districtes que més se'n beneficien.

En 1 de cada 10 llars amb infants i adolescents de Barcelona alguna de les persones rep alguna ajuda pública (beques menjador, ajuts al lloguer, compres d'aliments), 3 de cada 10 a Ciutat Vella i Nou Barris.

En els darrers anys s'han incrementat de forma molt important les ajudes dels Centres de Serveis Socials a l'alimentació i a l'habitatge.

A Barcelona (com al conjunt de l'Estat), les polítiques contra la pobresa infantil no són suficientment eficaces: la taxa de pobresa infantil moderada passa del 38,6% (abans de les transferències socials) al 32,6% (després), només 6 pp menys, mentre que en la gent gran la taxa de pobresa després de transferències socials es redueix 66,9 pp (del 84,0% al 17,1%). La taxa de pobresa severa del 27,1% (abans) es redueix al 15,8% (després), 11,3 punts percentuals menys (EMCV, 2020-2021).

Gràfic 40. Risc de pobresa moderada i severa de la població segons grups d'edat abans i després de les transferències socials (%).
Barcelona, 2020-2021

Font: elaboració pròpia de l'IIB a partir de les Estadístiques metropolitanas sobre condicions de vida (EMCV) - IERMB (2020-2021). Nota: s'ha reconstruït la sèrie degut a la revisió i millora d'alguns aspectes de calibratge de l'EMCV.

Amb tot, cal destacar la contribució a la reducció de la pobresa infantil del Fons d'infància 0-16. L'any 2021, es van atorgar ajuts a 17.603 infants i adolescents de 0 a 16 anys, el 7,8% d'aquesta franja d'edat a Barcelona (el 21,3% a Ciutat Vella, el 15,7% a Nou Barris i el 10,3% a Sants-Montjuïc, els tres districtes amb un nombre relatiu més elevat) (IMSS, 2021).

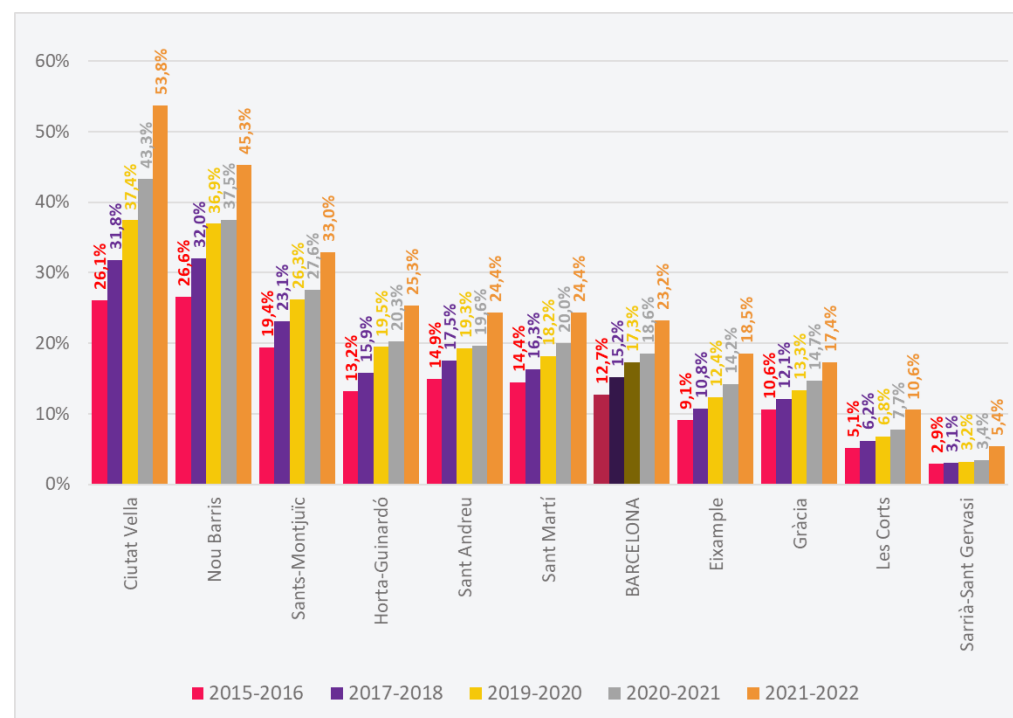
El 23,2% d'infants i adolescents d'infantil, primària i ESO de Barcelona reben beca menjador (35,1% d'infants i adolescents d'escoles públiques i 13,8% d'escoles concertades; 29,3% al 2n cicle d'educació infantil, 27,7% a primària i 11,6% a ESO), essent Ciutat Vella (53,8%), Nou Barris (45,3%) i Sants-Montjuïc (33,0%) els districtes amb una xifra més alta. El curs 2021-2022 es consolida una tendència a l'alça de les beques menjador que reflecteixen l'empitjorament de les condicions materials de les llars amb infants i adolescents a càrrec (12,7% al 2015-16 puja al 23,2% el curs 2021-2022) (CEB, 2015-2022).

En el 13,2% de les llars amb infants i adolescents de Barcelona (3,8% llars sense infants) alguna de les persones rep alguna ajuda pública (beques menjador, ajuts al lloguer, compres d'aliments, etc.) (33,6% de llars amb infants de Ciutat Vella i 30,7% de Nou Barris) (ESDB, 2020).

L'any 2016 els ajuts a l'habitatge entre el total d'ajuts dels Centres de Serveis Socials (CSS) municipals representaven el 27,2% del total, mentre que el 2021 ja representen el 42,3% del total (un 15,1% més). L'increment d'ajuts a l'alimentació i a l'habitatge impliquen una reducció tant

del nombre com del pes relatiu de la resta d'ajudes que els CSS concedeixen a les llars amb infants (transport, lleure, escola, etc.). El pes relatiu dels ajuts econòmics a l'habitatge dels CSS a llars sense infants (54,0% del total) és més gran que entre les llars amb infants (42,3%), ja que els ajuts a l'alimentació (46,2%) són el tipus d'ajut amb el pes relatiu més important entre les llars amb infants (IMMS, 2016-2021).

Gràfic 41. Infants i adolescents que reben beca menjador (%). Barcelona i districtes, tendència cursos 2015-2016 a 2021-2022

Font: elaboració pròpia de l'IIBAB a partir dels registres del Consorci d'Educació de Barcelona.

5.7 Apunts 2022: cost de la criança i crisi de l'habitatge per la infància i l'adolescència

En l'informe "[El cost de la criança al 2022. Catalunya](#)" (Save the Children, 2022) es mostra aquesta comparativa del cost de la criança i del pes de les partides al 2018 i 2022 a Catalunya:

	2022	2018	Augment en % del cost de la criança
Alimentació	117	96	21,9%
Higiene	24	25	-4%
Roba i calçat	53	49	8,2%
Educació	134	92	45,7%
Oci i joguines	35	31	12,9%
Sanitat	3	5	-40%
Mobles i estris	13	12	8,3%
Habitatge	168	75	124%
Despeses corrents de l'habitatge	40	30	33,3%
Transport	9	14	-35,7%
Conciliació	124	123	0,8%
Despeses Extraordinàries	100	79	26,6%
TOTAL	819	631	29,8%

A Catalunya el cost de la criança (0 a 17 anys) al 2022 és de 819€ al mes per fill o filla. L'any 2018 aquest cost era, de mitjana, de 631€ mensuals: la criança avui és 29,8% més cara, amb gairebé 200€ més al mes que 4 anys enrere. A Catalunya el 21% de la població no pot cobrir el cost de la criança, la qual cosa té repercussions enormes sobre el benestar i les oportunitats dels nens i nenes.

L'informe "[Impactes de la crisi de l'habitatge en les vides dels infants i els adolescents](#)" (Institut Infància i Adolescència de Barcelona, 2022) destaca el següent:

- El context d'inseguretat residencial a la ciutat de Barcelona afecta de manera determinant no només les condicions de vida dels infants sinó també la garantia dels seus drets fonamentals reconeguts en la Convenció Internacional dels Drets de l'Infant.
- Les estratègies d'afrontament i resistència de les famílies tenen una lògica del "mal menor" amb la voluntat de minimitzar els impactes negatius dels desnonaments i la mobilitat residencial forçada dels seus fills i filles. Aquestes estratègies de resistència es sustenten en preservar el seu capital social i relacional per garantir l'arrelament al barri.
- L'arrelament és una aposta imprescindible per a la subsistència i el benestar dels infants de les famílies més vulnerables (preserva els seus espais coneguts, de relacions, l'escola, etc.).
- La inseguretat i l'expulsió residencial afecten tots els àmbits i espais de la vida dels infants i adolescents, des d'un sentit material, relacional, emocional, simbòlic, així com a la seva salut física, psíquica i social.
- L'existència de teixit comunitari i xarxes veïnals en coordinació amb la xarxa de serveis públics, milloren i optimitzen les possibilitats d'èxit en la negociació i solucions favorables a les famílies i infants en risc de pèrdua del seu habitatge.

6. Relacions interpersonals, seguretat, violències i protecció de la infància i l'adolescència

6.1 Relacions dels infants i adolescents amb el seu entorn familiar, d'amistat i d'afectivitat

2 de cada 10 adolescents de la ciutat considera que les seves relacions familiars no són prou bones, qualificant-les de regulars o dolentes. En la infància, el 5% estan poc o gens satisfets amb la seva vida en família.

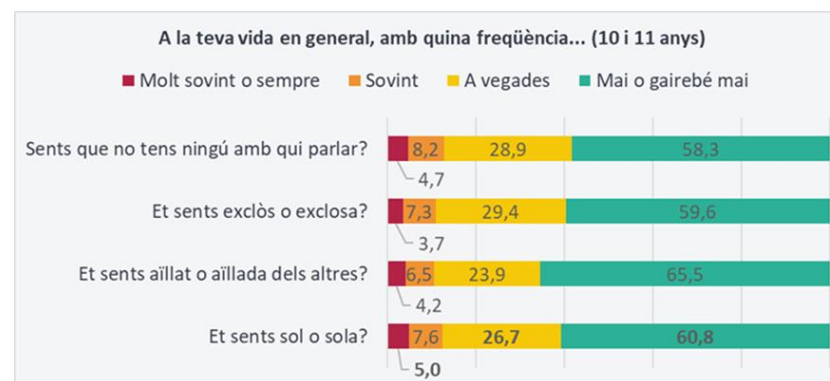
1 de cada 10 infants i adolescents se senten sols sovint o molt sovint, i 3 de cada 10 infants i 4 de cada 10 adolescents es senten sols a vegades: són les proporcions més altes de tots els grups socials a la ciutat.

2 de cada 10 infants no es mostren molt satisfets amb els seus amics i amigues, 1 de cada 10 noies adolescents diu no tenir cap amic noi i 1 de cada 10 nois adolescents no té cap amiga noia.

A 6 de cada 10 adolescents només els atrauen les persones de l'altre sexe, a 1 de cada 10 només les persones del seu sexe i a gairebé 1 de cada 10 indistintament les persones dels dos sexes. 3 de cada 10 adolescents tenen parella.

La qualitat de les relacions socials impacta en el desenvolupament i socialització dels nens, nenes i adolescents i la vida en família és un dels àmbits que més contribueixen al benestar durant la infància (IIAB, 2022). Tot i amb això, el 4,8% d'infants de 10 i 11 anys n'estan poc/gens satisfets i un 11,0% n'estan bastant amb la qual cosa hi ha marges per a la millora en aquest cercle de relacions tan cabdal per als infants com són les persones amb qui conviuen (4,6% i 13,8% respectivament al 2017) (EBSIB, 2021). El 21,4% dels i les adolescents de 13 a 17 anys considera que les seves relacions familiars no són prou bones, qualificant-les de regulars o dolentes (FRESC, 2021). En l'àmbit de les relacions familiars, els percentatges de satisfacció tant entre infants com entre adolescents s'han mantingut igual que el 2017 (EBSIB) i 2016 (FRESC) respectivament.

Gràfic 42. Infants (10 i 11 anys) segons el grau de freqüència de situacions relacionades amb les relacions socials. Barcelona, 2021

Font: Institut Infància i Adolescència a partir de l'Enquesta de Benestar Subjectiu de la Infància a Barcelona (EBSIB) 2021, de l'Ajuntament de Barcelona.

Els sentiments de solitud es donen de forma habitual tant en la infància com en l'adolescència: 1 de cada 10 infants de 10 i 11 anys (12,5%) se sent sol sovint o molt sovint (EBSIB, 2021) i és el percentatge més alt, junt amb el dels adolescents de 13 a 17 anys que és del 12,2% (FRESC, 2021) de tots els grups socials. A més 4 de cada 10 infants (39,2%) de 10 i 11 anys de la ciutat s'han sentit sols en algun moment de la seva vida (5,0% sempre o molt sovint, 7,6% sovint i 26,7% a vegades); 5 de cada 10 en el cas dels i les adolescents (49,2%: 12,2% sovint i 36,9% a vegades; 57,3% de les noies i 40,7% dels nois).

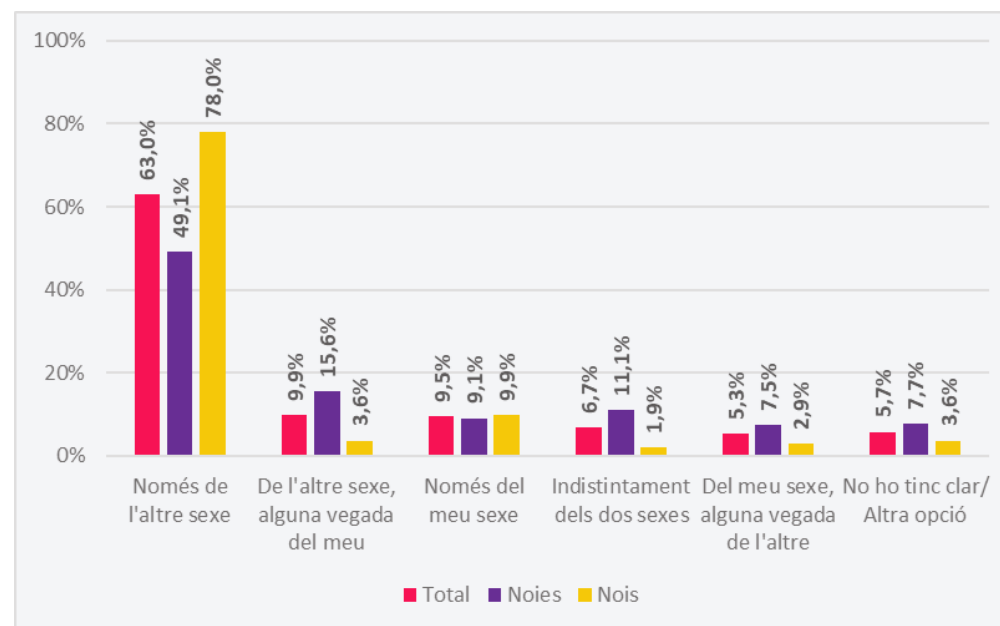
Entre les experiències més significatives per estar més satisfets amb la vida hi ha que les amistats els tractin bé, però només el 61,7% està totalment d'acord en què rep un bon tracte per part de les amistats, el 65,2% en què rep suport de les amistats en cas de problemes, el 67,8% està totalment d'acord en què té suficients amistats i el 42,3% en què té facilitat per fer amistats. Tot i això, el 79,8% dels infants es mostren molt satisfets amb els seus amics i amigues (EBSIB 2021). Entre els nois i noies adolescents de 13 a 17 anys, el 8,6% declara no tenir cap amic noi (13,4% de les noies i 3,7% dels nois) i el 7,6% diu no tenir cap amiga noia (2,5% de les noies i 12,9% dels nois). Un 1,7% dels i les adolescents diu que no té cap amic o amiga (FRESC, 2021).

Al 63,0% d'adolescents només els atrauen les persones de l'altre sexe, al 9,9% les persones de l'altre sexe però alguna vegada del seu sexe, al 9,5% només les persones del seu

sexe, al 5,3% les persones del seu sexe però alguna vegada de l'altre sexe, i al 6,7% indistintament les persones dels dos sexes (el 5,7% no ho tenen clar o tenen una altra opció).

El 30,8% dels i les adolescents tenen parella (33,1% de les noies i 28,4% dels nois) (FRESC, 2021).

Gràfic 43. Adolescents segons atracció sexual, total i per sexe (%). Barcelona, 2021

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir de FRESC – 2021. Agència de Salut Pública de Barcelona.

6.2 Seguretat i percepció de suport en cas de tenir un problema (a casa, l'escola i el barri)

La seguretat personal és l'àmbit més significatiu per a què els infants es mostrin més satisfets amb la vida. 2 de cada 10 infants de la ciutat no se senten totalment segurs amb la seva família, i 2 de cada 10 no estan totalment d'acord amb què rebrien suport del seu entorn familiar en cas de tenir un problema.

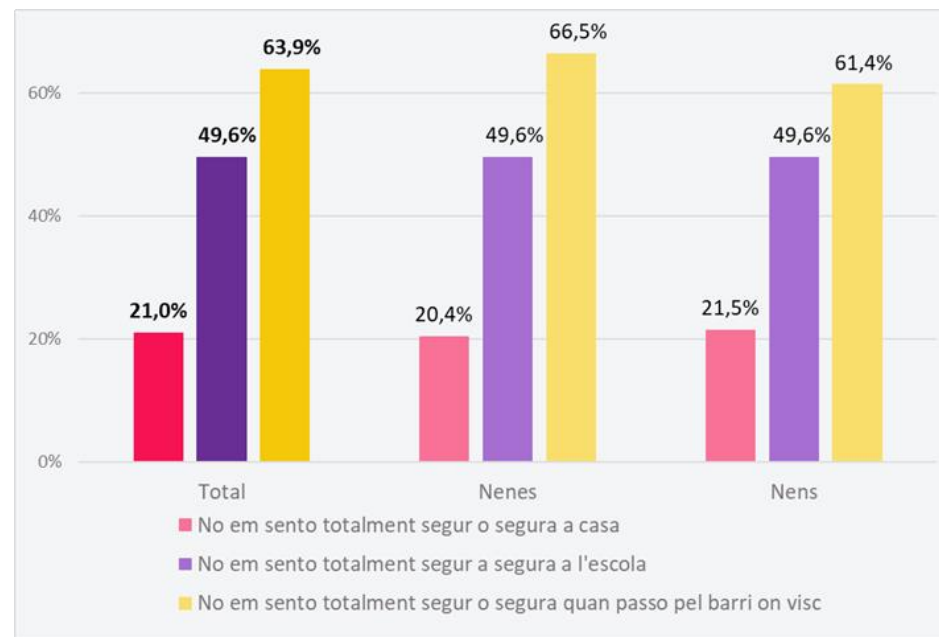
5 de cada 10 infants no se senten totalment segurs a l'escola, 3 de cada 10 no estan totalment d'acord amb què rebrien suport dels i les mestres en cas de tenir un problema i 5 de cada 10 amb què el rebrien dels companys/es de l'escola (la satisfacció amb els companys/es de classe és un dels aspectes que més ha decaïgut després de la pandèmia).

6 de cada 10 infants no se senten totalment segurs al barri on viuen, i 7 de cada 10 no estan totalment d'acord amb que rebrien suport dels veïns/es del barri en cas de tenir un problema.

3 de cada 10 adolescents de la ciutat afirmen que no es pot caminar amb seguretat a la nit al seu barri, més les noies que els nois.

La seguretat personal és l'àmbit més significatiu per a què els infants es mostrin més satisfets amb la vida, i les dades ens mostren com hi ha importants marges de millora en relació a la seva percepció de seguretat.

Gràfic 44. Infants que no se senten totalment segurs segons entorn, total i per sexe (%). Barcelona, 2021

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir d'EBSIB - 2021.

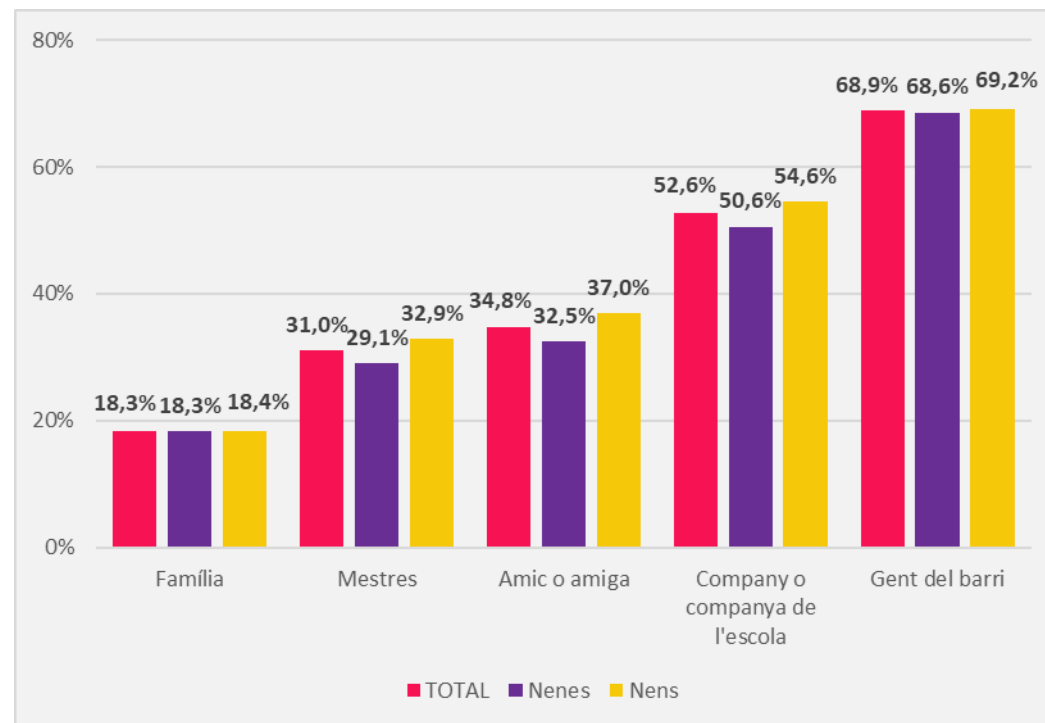
Només el 79,0% dels nens i nenes de 10 i 11 anys se sent totalment segur amb la seva família (81,8% al 2017; 79,6% de les nenes i 78,5% dels nens), i només el 81,7% està totalment d'acord amb què rebria suport del seu entorn familiar en cas de tenir un problema (EBSIB, 2021).

A l'entorn escolar, només el 50,4% se sent totalment segur a l'escola, una baixada molt important respecte el 2017 en què els que se sentien totalment segurs eren el 75,6%. Només el 69,0% està totalment d'acord amb què rebria suport dels i les mestres en cas de tenir un problema i el 47,4% amb què el rebria dels companys/es de l'escola (EBSIB, 2021).

De fet, la satisfacció amb els companys/es de classe és un dels aspectes de la vida en què més ha decaïgut la satisfacció dels infants després de la pandèmia, passant d'un 65,6% de nens i nenes molt satisfets el 2017 a 54,8% el 2021 (-10,8pp) (EBSIB,2021).

Al barri, només el 36,1% d'infants (33,5% de les nenes i 38,6% dels nens) s'hi senten totalment segurs (50,5% al 2017) i només el 31,1% està totalment d'acord amb què rebria suport dels veïns/es del barri en cas de tenir un problema (EBSIB, 2021). El 31,2% dels i les adolescents de 13 a 17 anys afirmen que no es pot caminar amb seguretat a la nit pel seu barri (37,3% de les noies i 24,9% dels nois) (FRESC, 2021).

Gràfic 45. Infants que, en cas de tenir un problema, no estan totalment d'acord amb que rebrien suport de les persones dels seu entorn més proper (família, amics i amigues, mestres, companys i companyes de l'escola i gent del barri), total i per sexe (%). Barcelona, 2021

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir d'EBSIB - 2021.

6.3 Violències familiars i sexuals contra els infants i adolescents

Malauradament l'espai familiar o de persones adultes conegudes, de companys o parelles, són els àmbits on les violències i maltractaments contra els infants es donen amb més freqüència.

14 de cada 10.000 (333) infants i adolescents de la ciutat van ser víctimes de violència domèstica, canviant la tendència de millora dels darrers anys. Ciutat Vella i Sants-Montjuïc són els dos districtes on es van denunciar més casos.

Però no tots els casos són denunciats, ja que el Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida (SARA) va atendre un total de 476 infants i adolescents víctimes de violència masclista a les seves llars.

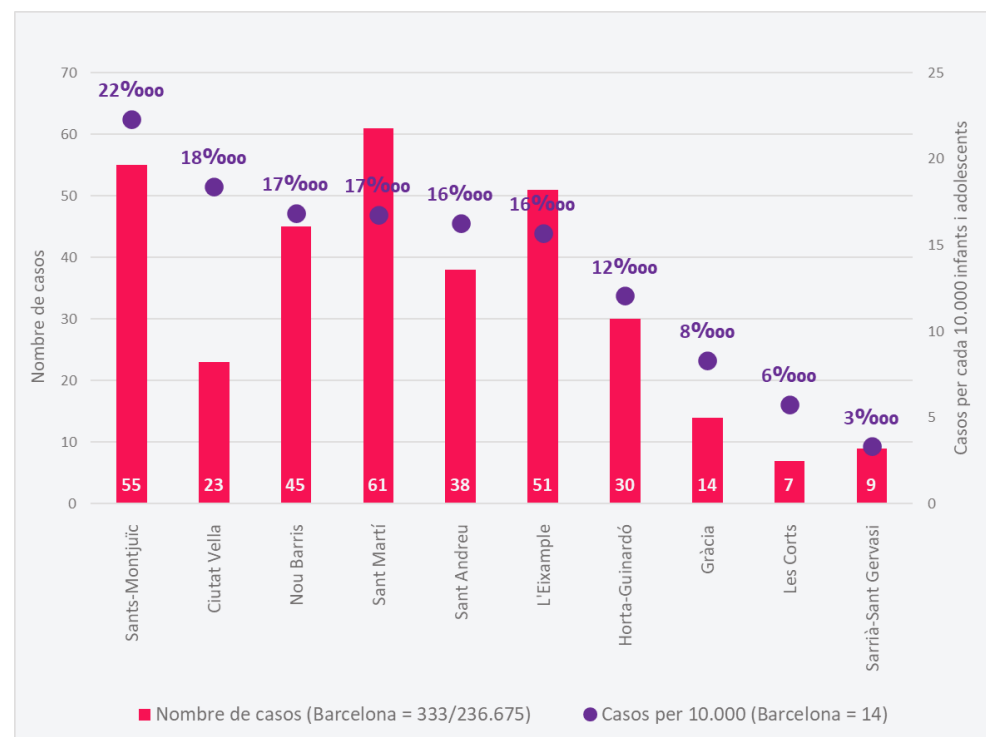
1 de cada 10 noies joves de la ciutat afirma que durant la seva infantesa va patir violències sexuals per part d'alguna persona adulta que coneixia.

Entre 3 i 4 de cada 10 noies adolescents de la ciutat han patit assetjament sexual. De forma majoritària al carrer, a les xarxes socials i als espais d'oci.

2 de cada 10 adolescents han patit maltractament alguna vegada per part de la seva parella.

L'any 2021, almenys 14 de cada 10.000 (333) infants i adolescents de Barcelona van ser víctimes de violència domèstica, canviant la tendència de millora dels darrers anys (286 al 2019). En termes relatius, Sants-Montjuïc i Ciutat Vella són els dos districtes on es van denunciar més casos: 22 i 18 de cada 10.000, respectivament (Departament d'Interior, 2021).

Gràfic 46. Infants i adolescents víctimes de violència domèstica, amb denúncia (% i N). Barcelona i districtes, 2021

Font: elaboració pròpia de l'IIB a partir del Departament d'Interior, de la Generalitat de Catalunya.

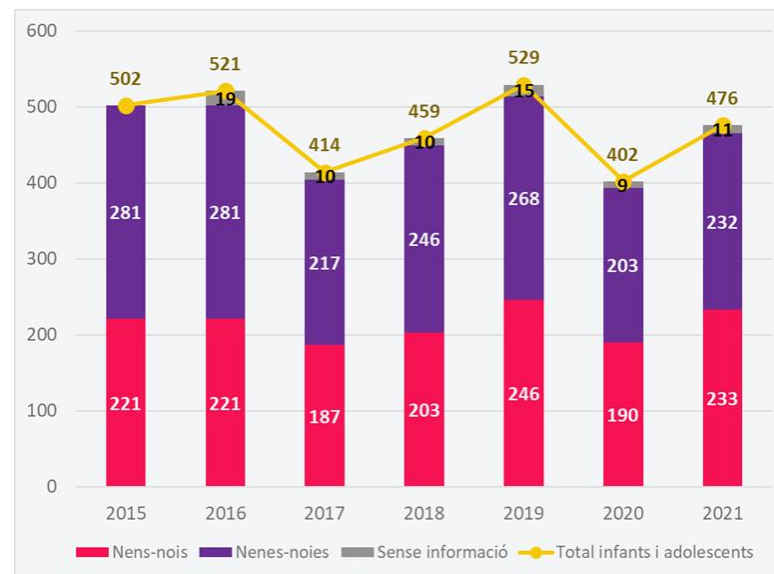
Tanmateix, dades com les que proveeix el Servei d'Atenció, Recuperació i Acollida (SARA) l'any 2021 són indicatives que no tots els casos són denunciats, atès que des de SARA es van atendre un total de 476 infants i adolescents de Barcelona víctimes de violència masclista a les seves llars: 464 infants i adolescents de 0 a 17 anys les mares dels quals han estat ateses pel programa SARA i 12 infants i adolescents majors de 12 anys atesos pel programa SARA-Jove; 233 nens i 232 nenes; i 338 de nacionalitat espanyola i 76 estrangera (Departament d'atenció i acollida per violència masclista, 2021).

Respecte a les violències sexuals, el 7,9% de joves entre 18 i 34 anys de Barcelona (11,5% noies i 4,4% nois) afirma que durant la infantesa alguna persona adulta que coneixia li va tocar les seves parts íntimes quan no havia de fer-ho, el/la va obligar que ell/ella li toqués o el/la va forçar a mantenir relacions sexuals. El percentatge en relació a aquests mateixos actes per part de persones adultes desconegudes és del 4,3% (6,4% noies i 2,3% nois). Un 6,8% (9,1% noies i 4,7% de nois) afirma que alguna vegada algun dels nois/es que tenien la seva edat en aquell moment, companys d'escola, parelles o nois/es amb els que havia sortit, o fins i tot germans/es el/la va obligar o forçar a realitzar actes sexuals (Enquesta a la Joventut de Barcelona, 2020).

Pel que fa a l'assetjament sexual (conducta verbal o física amb contingut sexual que sigui ofensiva o no desitjada per la persona que la rep), el 21,0% dels i les adolescents

afirmen haver-ne patit (35,6% de les noies i 5,8% dels nois). Respecte al lloc, el 1,2% a casa (1,8% de les noies i 0,6% dels nois) (0,8% al 2016), el 2,7% a l'escola (4,2% de les noies i 1,3% dels nois) (1,8% al 2016), el 14,6% al carrer (26,6% de les noies i 2,3% dels nois) (6,5% al 2016), el 6,2% a espais d'oci (11,2% de les noies i 1,1% dels nois) (0,6% al 2016) i el 7,3% a les xarxes socials (12,2% de les noies i 2,2% dels nois) (0,4% al 2016). El 20,8% dels i les adolescents diuen haver patit maltractament alguna vegada per part de la parella (22,9% de les noies i 18,3% dels nois) (14,0% al 2016) (FRESC, 2021). Cal subratllar l'increment generalitzat de les violències, si ens atenem a la pujada de tots els indicadors entre 2016 i 2021.

Gràfic 47. Infants i adolescents víctimes de violència masclista atesos pel servei SARA i SARA-Jove (N). Barcelona, 2015-2021

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir dels registres del Departament d'Atenció i Acollida per Violència Masclista. Ajuntament de Barcelona.

6.4 Discriminació i violències en l'entorn escolar

5 de cada 10 infants ha sentit altres infants dir coses sobre ell/a que no li han agradat, i 5 de cada 10 adolescents de la ciutat han patit algun tipus de discriminació: més les noies que els nois. Les discriminacions majoritàries són al voltant de l'aspecte físic, el sexe, l'edat i l'origen o ètnia.

5 de cada 10 infants han viscut situacions de violència física i/o verbal a l'escola (li han fet mal físicament i/o l'han insultat) i un 1 de cada 10 per internet o al mòbil.

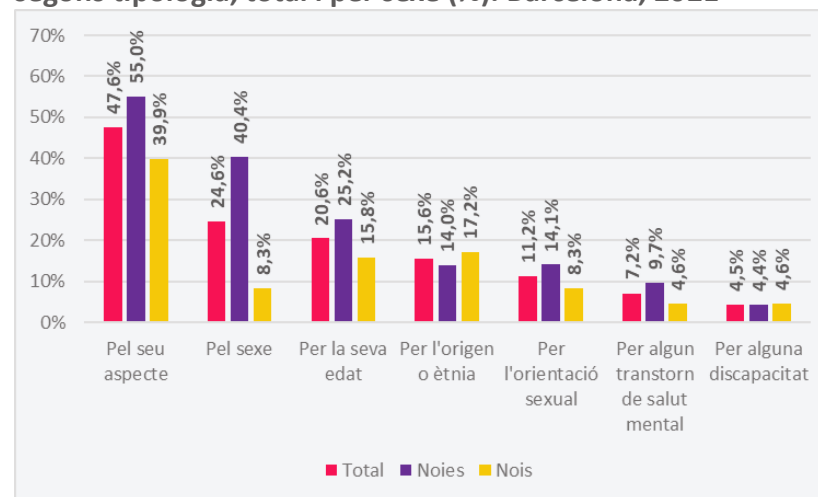
8 de cada 10 infants que pateixen formes de relació amb violència amb els companys/es demanen ajuda (majoritàriament a la família), i 4 de cada 10 pensen que necessiten ajuda en aquests moments.

Gairebé 1 de cada 10 adolescents es declara víctima de bullying (maltractaments en l'entorn escolar) i 2 de cada 10 víctima de cyberbullying (xifra que era la meitat al 2016 i és més alta en les noies que els nois).

Malauradament, també en l'àmbit de les discriminacions i les violències en l'entorn escolar la majoria dels indicadors s'han incrementat.

A l'adolescència, el 46,8% ha patit algun tipus de discriminació (57,5% noies vs. 5,9% nois). El motiu més freqüent és l'aspecte físic (55,0% noies vs. 39,9% nois), que s'ha disparat els darrers anys (47,6% el 2021 vs. 3,7% el 2016). També s'han disparat les discriminacions per raó de sexe (24,6% el 2021 vs. 8,2% el 2016; 40,4% noies vs. 8,3% nois). I s'han duplicat les discriminacions per l'origen o ètnia (15,6% el 2021 vs. 9,7% el 2016; 14,0% noies vs. 17,2% nois). Les discriminacions per orientació sexual s'han gairebé triplicat (11,2% el 2021 vs. 3,5% el 2016; 14,1% noies vs. 8,3% nois). També el 20,6% diuen haver estat discriminats/des per la seva edat (25,2% noies vs. 15,8% nois), el 4,5% per alguna discapacitat (4,4% noies vs. 4,6% nois) (3,1% al 2016) i el 7,2% per algun trastorn de salut mental (9,7% noies vs. 4,6% nois) (FRESC, 2021).

Gràfic 48. Adolescents que manifesten haver patit discriminació segons tipologia, total i per sexe (%). Barcelona, 2021

Font: elaboració pròpia de l'IIB a partir de FRESC – 2021. Agència de Salut Pública de Barcelona.

Pel que fa als infants, el 55,9% ha sentit altres infants de l'escola dir coses que no li han agradat sobre el seu aspecte físic, sobre la seva família/ casa on viu o mentides sobre ell/a (EBSIB, 2021).

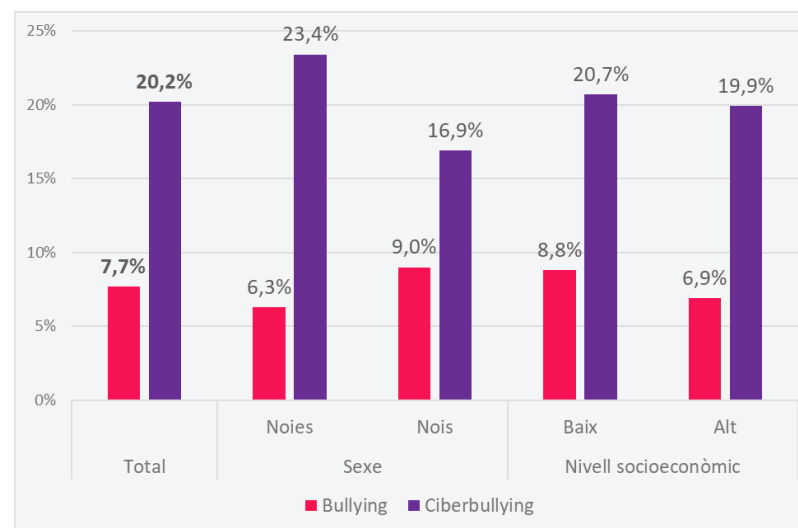
Tant abans com després de la pandèmia, sentir-se segurs a l'escola és una de les experiències més rellevants perquè un infant se senti satisfet amb la vida en global.

Tanmateix, són molts els que han patit alguna forma de relació amb violència el darrer curs escolar. Un 23,8% de la infància afirma que altres nens i nenes de l'escola li han fet mal físicament a vegades, sovint o molt sovint; i un 49,5% que l'han insultat. Un 11,3% afirma que altres nens i nenes de l'escola li han enviat missatges desagradables per mitjà d'internet o al mòbil a vegades, sovint o molt sovint. A un 6,8% li han compartit coses desagradables sobre ell/a, i a un 6,7% li han compartit fotos seves, sense que volgués. Així doncs, un 54,0% dels infants han viscut situacions de violència física i/o verbal a l'escola (68,2% al 2017) i un 15,3% per internet o al mòbil. I un 78,2% diu que hi ha baralles a l'escola (veu que peguen a algú o que hi ha insults a vegades, sovint o sempre) (EBISB, 2021).

El 80,5% dels infants que pateixen formes de relació amb violència amb els companys/es demanen ajuda, i el 43,5% pensa que necessita ajuda en aquests moments. Quan demanen ajuda, el 53,4% ho fa a la seva família, el 42,4% als amics i amigues, el 37,5% als i les mestres, el 23,1% als companys de l'escola, el 10,0% a altres persones adultes i el 7,8% a altres nens/es o nois/es (EBISB, 2021).

Tant infants com adolescents tenen molt present l'assetjament escolar -*bullying*- i l'assetjament a internet -*ciberbullying*-, que és present a tots els entorns amb independència del context socioeconòmic. A l'adolescència, un 7,7% es declara víctima de maltractaments en l'entorn escolar (6,3% de les noies i 9,0% dels nois) (6,2% al 2016) i un 5,5% agressor/a (3,2% de les noies i 7,8% dels nois). Un 20,2% es declara víctima d'assetjament o bullying a través d'internet (17,8% molt esporàdicament o alguna vegada i 2,4% sovint o molt freqüentment) (23,4% de les noies i 16,9% dels nois) (10,4% al 2016) (FRESC, 2021).

Gràfic 49. Adolescents que afirmen haver estat víctimes de bullying (maltractaments en l'entorn escolar) i ciberbullying (assetjament o bullying a través d'internet); total, per sexe i per nivell socioeconòmic (%). Barcelona, 2021

Font: elaboració pròpia de l'IIB a partir de FRESC – 2021. Agència de Salut Pública de Barcelona.

6.5 L'atenció als infants i adolescents en situació de risc social

La negligència és el tipus de violència més freqüent contra els infants i que pot resultar en un deteriorament greu de la seva salut o del seu desenvolupament. Per això, quan hi ha indicis que un infant i/o adolescent pot estar en una situació de negligència o altres tipus de violència per part del seu entorn de cura, s'inicien procediments per valorar si l'infant està o no en situació de risc social.

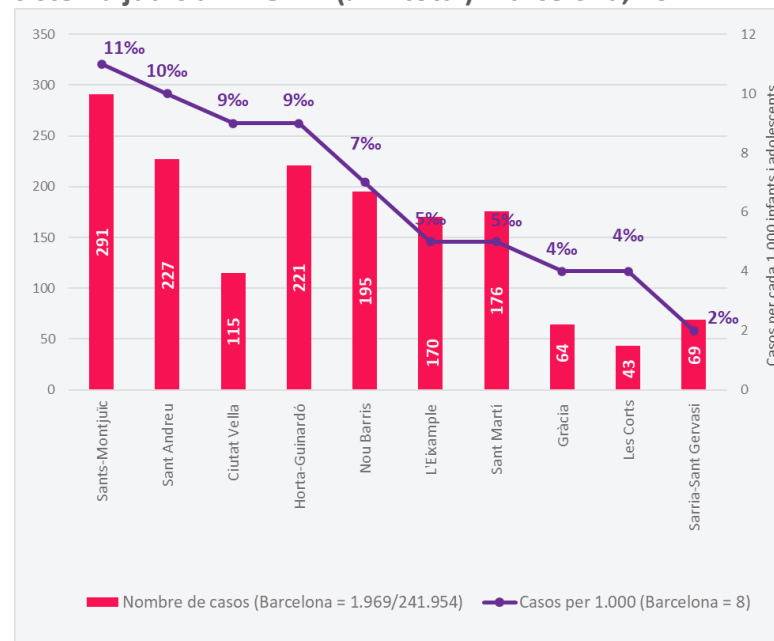
Els Serveis Socials Bàsics (SSB) municipals van valorar 8 de cada 1.000 casos d'infants i adolescents de Barcelona a demanda del sistema judicial i de la DGAIA, per determinar si es trobaven o no en situació de risc social.

15 de cada 1.000 infants i adolescents van assistir als centres oberts de la ciutat (1,5% de la població d'entre 4 i 17 anys). El districte que n'atén més és Ciutat Vella: 101 de cada 1.000 infants i adolescents.

El Servei d'Intervenció Social de Famílies amb Menors a càrrec i dones embarassades que viuen en assentaments urbans, locals i altres infrahabitatges va atendre 315 infants i adolescents de Barcelona.

D'acord amb el propòsit que els infants i adolescents visquin lliures de violències i en ambients protectors que en garanteixin la cura i el creixement saludable, cal observar atentament les violències per negligència, és a dir, aquelles accions o falta d'accions en què les necessitats físiques o psicològiques bàsiques de l'infant no són ateses temporalment o permanent. Cal tenir en compte que aquest és el tipus de violència més freqüent contra els infants i que pot resultar en un deteriorament greu de la seva salut o del seu desenvolupament, segons L'Equip EMMA de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron.

Gràfic 50. Infants i adolescents dels quals es valora la situació de risc social des dels serveis socials municipals, a demanda del sistema judicial i DGAIA (% i total). Barcelona, 2021

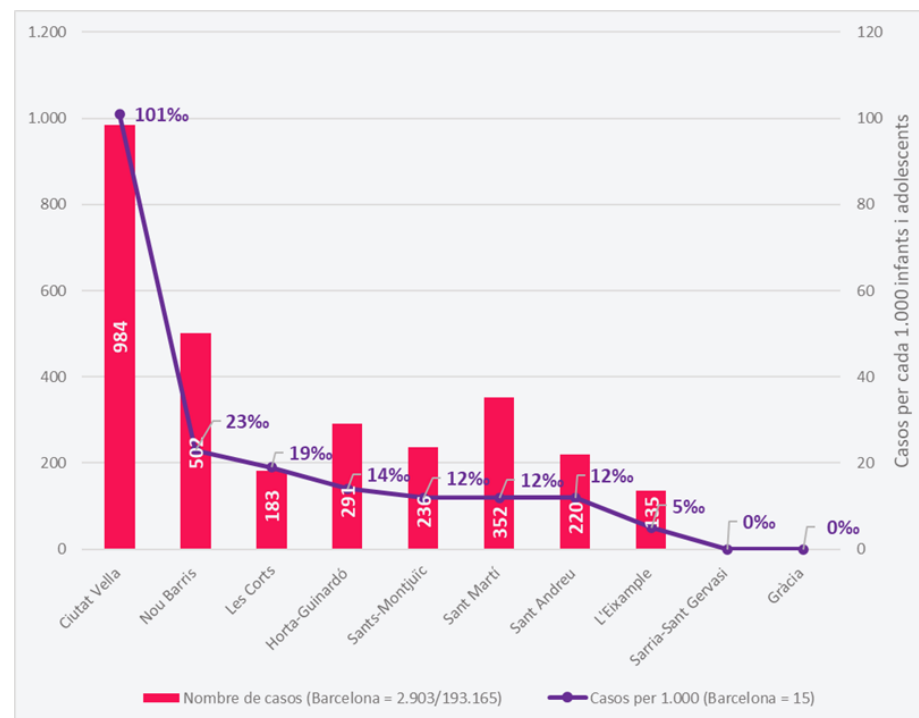
Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir dels registres del Departament d'Atenció Social a la Família i la Infància. IMSS - Ajuntament de Barcelona.

Per això, quan hi ha indicis que un infant i/o adolescent pot estar en una situació de negligència o altres tipus de violència i maltractament per part del seu entorn de cura, s'inicien procediments per valorar si l'infant està o no en situació de risc social. L'any 2021, els Serveis Socials Bàsics (SSB) municipals van valorar 8 de cada 1.000 (1.969) casos d'infants i adolescents de 0 a 17 anys a Barcelona a demanda del sistema judicial i de la DGAIA, per determinar si es trobaven o no en situació de risc social (1.939 al 2019 i 1.792 al 2020). Els casos valorats es concentren de forma més important als districtes de Sants-Montjuïc i Sant Andreu (IMSS, 2021).

L'any 2021, 15 de cada 1.000 (2.903) infants i adolescents d'entre 4 i 17 anys de Barcelona (1,5% de la població) van assistir als centres oberts de la ciutat (2.895 al 2019 i 2.758 al 2020). El districte que atén més infants i adolescents és Ciutat Vella: 101 de cada 1.000 infants i adolescents (IMSS, 2021).

El Servei d'Intervenció Social de Famílies amb Menors (SISFAM) de l'Institut Municipal de Serveis Socials atén famílies amb menors a càrrec i dones embarassades que viuen en assentaments urbans (naus i solars) i en locals i altres infrahabitats. Durant l'any 2022, el SISFAM va atendre 315 infants i adolescents de 0 a 17 anys a Barcelona, la majoria a Sants-Montjuïc, Gràcia i Sant Martí (318 al 2020 i 352 al 2021) (IMSS, 2022).

Gràfic 51. Infants i adolescents (4-17) que assisteixen a centres oberts (nombre i %). Barcelona i districtes, 2021

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir dels registres del Departament d'Atenció Social a la Família i la Infància. IMSS (Institut Municipal de Serveis Socials). Ajuntament de Barcelona. Sarrià-Sant Gervasi i Gràcia estan al 0‰ perquè al districte no hi ha cap Centre Obert.

6.6 Situacions de risc social greu que requereixen una mesura de desemparament

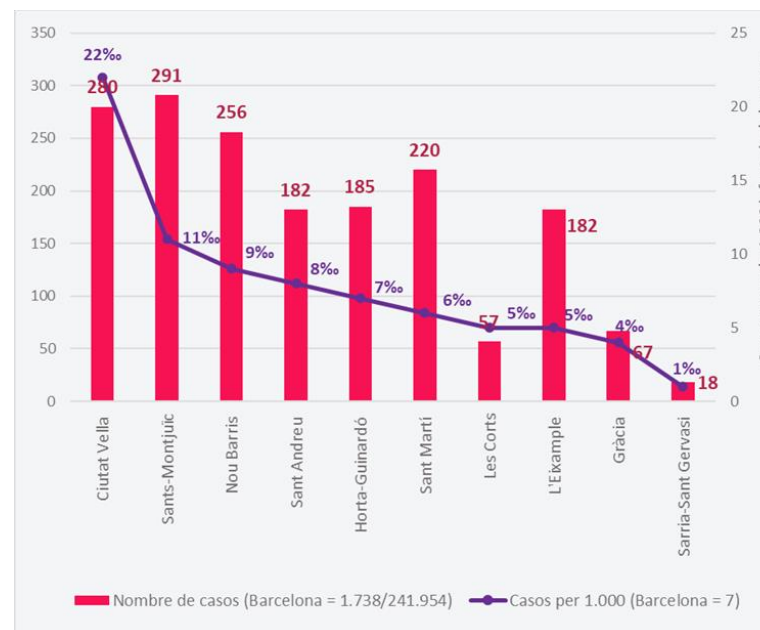
Els Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (EAIA) van atendre i valorar l'expedient de 1.316 infants i adolescents a la ciutat de Barcelona per millorar les situacions dels infants en el sí de les seves famílies i, en alguns casos, determinar la necessitat d'activar una mesura protectora per a l'infant.

El 2021, 7 de cada 1.000 (1.738) infants i adolescents a la ciutat tenien mesura protectora i, per tant, estaven sota la tutela i a l'empara de l'Administració pública. A Ciutat Vella la xifra ascendeix a 22 de cada 1.000.

Dels 1.738 infants i adolescents en situació de desemparament a Barcelona, el 48,1% reben acolliment familiar i el 51,9% es troben en centres residencials (més nois que noies en centres residencials).

Les mesures de desemparament són mesures extremes, que només s'activen quan els EAIA valoren que és l'única solució possible per garantir la protecció de l'infant, després d'haver treballat un temps amb la seva família. Al llarg del 2021, els Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (EAIA) van atendre i valorar l'expedient de 1.316 infants i adolescents d'entre 0 i 17 anys a la ciutat de Barcelona (932 al 2017, 1.010 al 2018, 1.060 al 2019 i 1.200 al 2020) (IMSS, 2021).

Gràfic 52. Infants i adolescents en situació de desemparament amb mesura cautelar i tuteles (nombre i ‰). Barcelona i districtes, 2021

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir dels registres de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) de la Generalitat de Catalunya. Nota: les dades reflecteixen on viuen els infants un cop separats del seu nucli familiar —la ubicació del seu centre residencial— i no d'on són originaris.

En termes de prevalença (inclou els infants amb mesura protectora abans del 2021 i les noves mesures protectores dictaminades al llarg del 2021), l'any 2021 hi havia 1.738 infants i adolescents d'entre 0 i 17 anys a la ciutat amb mesura protectora (7 de cada 1.000) i, per tant, sota la tutela i a l'empara de l'Administració pública (1.606 al 2018, 1.616 al 2019 i 1.595 al 2020). A Ciutat Vella ascendeix a 22 de cada 1.000, el districte amb una proporció relativa més elevada d'infants que habiten al districte amb mesura de desemparament (DGAIA, 2021).

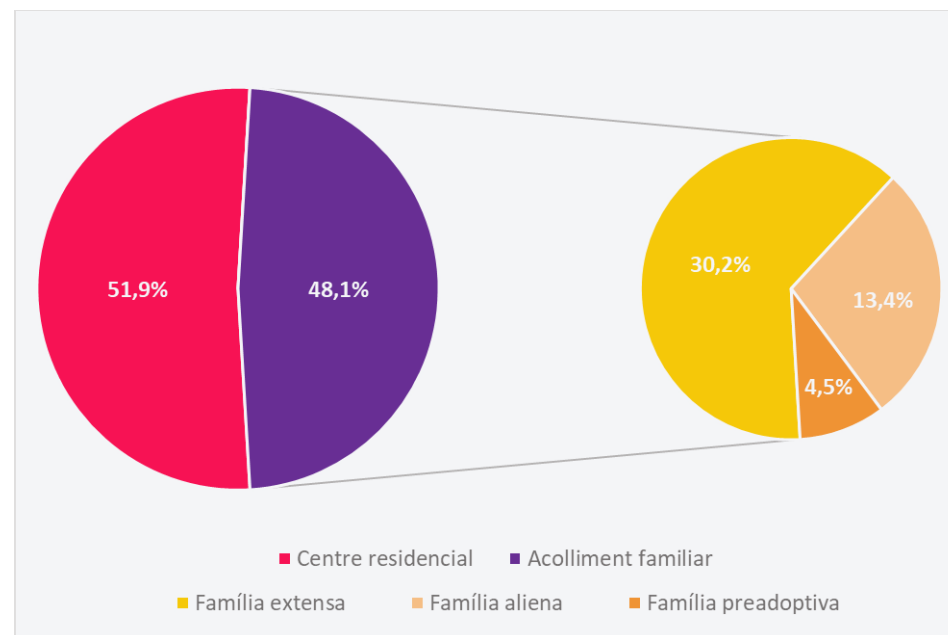
Dels 1.738 infants i adolescents en situació de desemparament a Barcelona, el 48,1% reben acolliment familiar i el 51,9% es troben en centres residencials.

Destaca la proporció molt més gran de nois en mesura protectora de centre residencial (61,3% de nois i 38,7% de noies) (DGAIA, 2021). Cal apuntar que les dades inclouen les mesures protectores a menors d'edat que arriben a la ciutat sense referents familiars i que s'acullen en centres residencials (veure apartat següent).

D'acord amb l'article 105 de la LDOIA: "Es consideren desemparats els infants o els i les adolescents que es troben en una situació de fet en què els manquen els elements bàsics per al desenvolupament integral de la personalitat, sempre que per a llur protecció efectiva calgui aplicar una mesura que impliqui la separació del nucli familiar". Així mateix, segons l'article 78 de la mateixa llei, "l'objecte de la prevenció de la desprotecció infantil són les situacions en què concorren indicadors o

factors de risc que fan palesa la probabilitat que l'infant o l'adolescent que s'hi trobi resulti en el futur desatès en les seves necessitats bàsiques. La identificació d'indicadors o factors de risc en un entorn familiar concret ha de generar programes de suport familiar, que es poden desenvolupar fins i tot durant el període de gestació, per tal d'establir pautes de criança i de millorament de les capacitats parentals, d'una manera preventiva en entorns de desavantatge social".

Gràfic 53. Infants i adolescents amb mesura protectora d'acolliment familiar (família extensa, aliena i preadoptiva) o acollits en centre residencial, per sexe. (%). Barcelona, 2021

Font: elaboració pròpia de l'IAB a partir dels registres de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) de la Generalitat de Catalunya.

6.7 El cas dels infants i adolescents migrats sols que arriben a la ciutat sense referents familiars

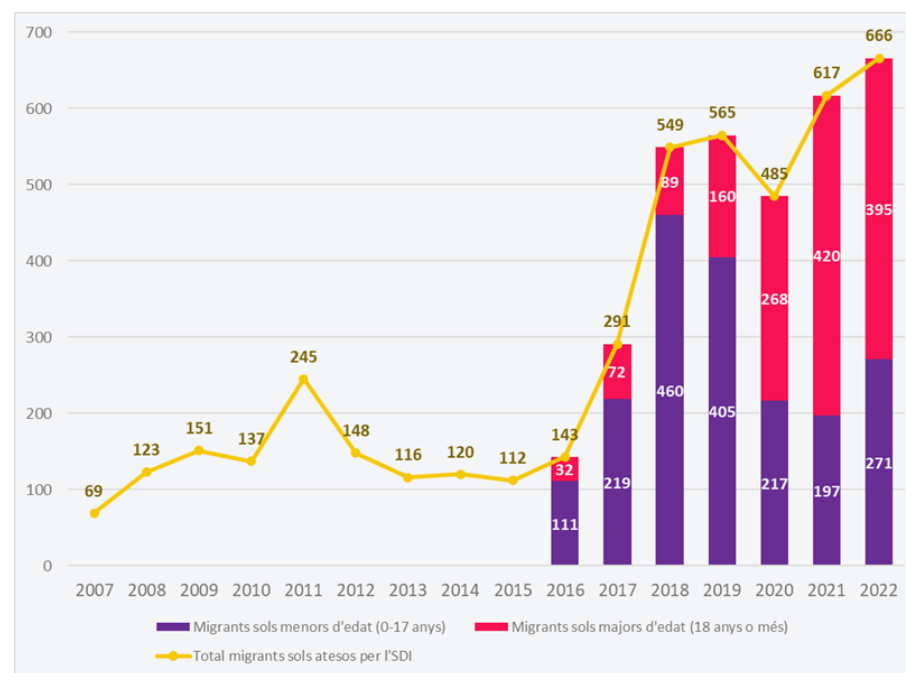
El nombre d'infants, adolescents i joves migrats sols a Barcelona identificats pel Servei de Detecció i Intervenció (SDI) ha arribat al seu màxim històric: se n'han identificat i atès un total de 666.

La majoria d'adolescents que migren sols (majoritàriament des del Marroc) i arriben a la ciutat tenen entre 16 i 17 anys, la qual cosa implica que la majoria d'ells, després d'un any d'haver entrat en un centre d'acollida ja han assolit la majoria d'edat, i el 2022 ja no viuen en centres residencials.

Aquest canvi de perfil en els joves migrats explica, en part, la reducció progressiva de la incidència de menors d'edat migrats sols en acolliment en centres residencials de la ciutat (272).

L'any 2022, el nombre d'infants, adolescents i joves migrats sols a Barcelona identificats pel Servei de Detecció i Intervenció (SDI) ha arribat al seu màxim històric. Se n'han identificat i atès un total de 666 (271 menors d'edat i 395 majors d'edat) (IMSS, 2022).

Gràfic 54. Infants, adolescents (0-17 anys) i joves (>18 anys) migrats sols atesos pel Servei de Detecció i Intervenció (SDI), total i segons edat (N). Barcelona, tendència 2007-2022

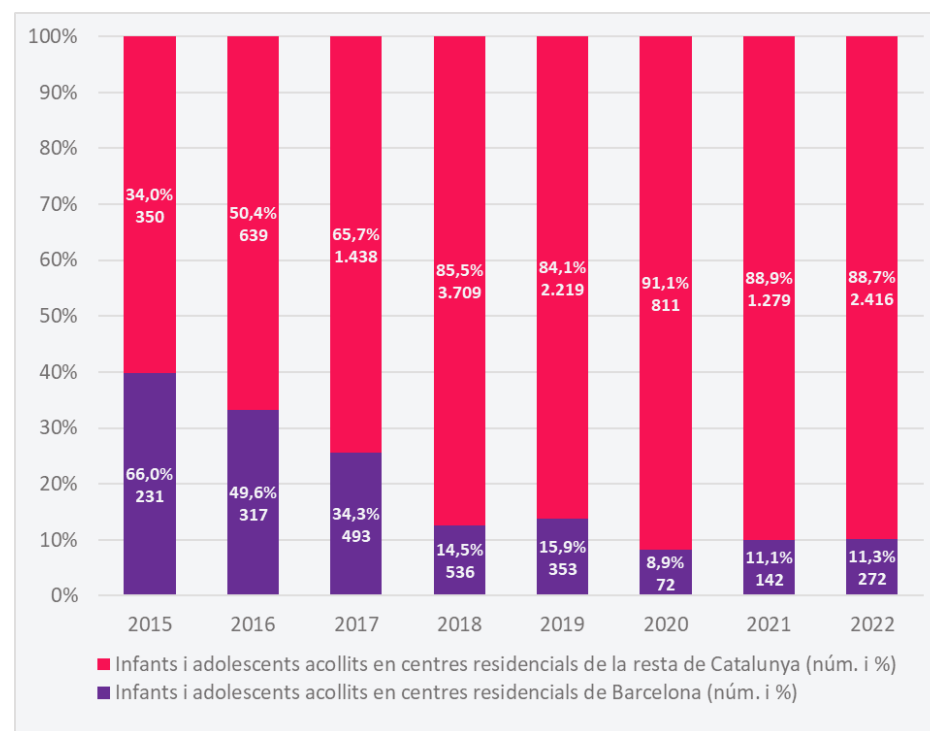

Font: elaboració pròpia de l'IIAB a partir dels registres del Departament de Serveis Socials d'Intervenció a l'Espai Públic. IMSS (Institut Municipal de Serveis Socials). Ajuntament de Barcelona. Nota: de l'any 2007 al 2015 no es disposa de dades desagregades per grups d'edat.

El Servei de Detecció i Intervenció amb infants, adolescents i joves migrats sols (SDI) ofereix oportunitats i acompanyament a infants i joves migrats sense referents familiars o socials, actuant com a nexa amb els altres serveis i recursos de la ciutat. Així doncs, l'SDI intervé amb els infants i joves migrats sols en situació de carrer i que són atesos al sistema de protecció de la Direcció d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) o la xarxa de recursos i entitats de la ciutat.

S'ha reduït la proporció dels migrats sols menors d'edat respecte als que ja tenen més de 18 anys quan arriben a la ciutat. Aquest canvi de perfil en els joves migrats explica, en part, la reducció progressiva de la incidència de menors d'edat migrats sols en acolliment en centres residencials de la ciutat (272 l'any 2022) (DGAIA, 2022). Cal tenir en compte que la majoria d'adolescents que migren sols (majoritàriament des del Marroc) i arriben a la ciutat tenen entre 16 i 17 anys (el 83,4% l'any 2022), la qual cosa implica que la majoria d'ells, després d'un any d'haver entrat en un centre d'acollida ja han assolit la majoria d'edat, i el 2022 ja no viuen en centres residencials.

Gràfic 55. Infants i adolescents migrats sols acollits pel Sistema català de protecció a la infància i l'adolescència en centres residencials (N i %). Catalunya i Barcelona, tendència 2015-2022

Font: elaboració pròpia de l'IIB a partir dels registres del Departament de Serveis Socials d'Intervenció a l'Espai Públic. IMSS (Institut Municipal de Serveis Socials). Ajuntament de Barcelona.

6.8 Apunts 2022: abordatge del bullying i joves migrants sense referents familiars

L'informe "[Enfortint la convivència escolar: Informe de bones pràctiques en l'abordatge integral del bullying a Catalunya](#)" (Plataforma PDA Bullying, 2022) conclou que més de la meitat dels centres educatius de Catalunya disposen d'estratègies clares i definides per a la prevenció, detecció i actuació davant un cas de bullying, i planteja, entre d'altres, els següents reptes de futur:

- Més enllà de l'equip docent, cal implicar més a tota la resta d'agents de la comunitat educativa (com les famílies i l'alumnat) en el coneixement del protocol.
- Tot el claustre ha de conèixer el protocol i totes les eines i canals d'observació i detecció que té a l'abast, sabent en quin moment i a qui s'ha de derivar la situació en cas que detecti un senyal d'alarma.
- Cal sistematitzar les estratègies d'observació i realitzar avaluacions periòdiques de les observacions diagnòstiques, tenint un registre de tots els conflictes.
- Les intervencions en fase d'actuació han de contemplar també el treball reparador amb el grup classe, des d'una perspectiva restaurativa i resilient.

En l'informe "[Joves migrants sense referents familiars a la ciutat de Barcelona](#)" (Sindicatura de Greuges de Barcelona, 2022) s'explica que gran part dels i les joves són nois que han arribat recentment a la majoria d'edat. Una minoria són noies, especialment vulnerables davant de la violència i l'explotació sexual. També és motiu d'inquietud la salut mental i el consum de tòxics, ja que són factors que vulenabilitzen als adolescents i joves. L'estrès que desenvolupen les persones que han emprès soles el projecte migratori és agut.

Es detecten dificultats d'accés a l'educació i la formació. Si bé aquest és un dret de la infància, aquelles persones que tenen més de 16 anys ja no es poden matricular fàcilment als instituts, i la manca de formació bàsica cronifica la seva situació futura d'extrema vulnerabilitat. Pel que fa a la inserció laboral, les persones joves migrants sense referents familiars pateixen més dificultats que la resta de joves per accedir a llocs de treball. Per això, afirma el Síndic, iniciatives de suport com les que impulsa Barcelona Activa o entitats socials han de ser claus per afavorir aquesta primera entrada al mercat de treball.

La seva participació en la vida social i cultural també és molt limitada, tot i ser cabdal pel seu benestar i inclusió socials. I s'ha identificat una bretxa digital que dificulta el seu accés a recursos públics i privats.

Índex de gràfics, taules i mapes

Gràfics

GRÀFIC 1. INFANTS I ADOLESCENTS (0-17 ANYS) (N I %). BARCELONA I DISTRICTES, 2022.....	7
GRÀFIC 2. PETITS INFANTS (0-5), INFANTS (6-11) I ADOLESCENTS (12-17), PER SEXE (N I %). BARCELONA, 2022	9
GRÀFIC 3. INFANTS I ADOLESCENTS (0-17) AMB NACIONALITAT ESTRANGERA (%). BARCELONA I DISTRICTES, 2022	10
GRÀFIC 4. INFANTS I ADOLESCENTS (0-17), POBLACIÓ ADULTA QUE CONVIU AMB ELS INFANTS I ADOLESCENTS, I POBLACIÓ ADULTA QUE NO HI CONVIU (N I %). BARCELONA, 2022	11
GRÀFIC 5. EVOLUCIÓ DELS DOMICILIS AMB INFANTS I ADOLESCENTS (0-17) SEGONS TIPOLOGIA DELS DOMICILIS (%). BARCELONA, 2016-2022	13
GRÀFIC 6. LLARS AMB INFANTS I ADOLESCENTS (0-17) SEGONS NOMBRE (1, 2, 3 O MÉS) (%). BARCELONA I DISTRICTES, 2022	14
GRÀFIC 7. EVOLUCIÓ DE LA TAXA DE NATALITAT I DEL NOMBRE DE NAIXEMENTS. BARCELONA, TENDÈNCIA 2000-2021.....	15
GRÀFIC 8. INFANTS I ADOLESCENTS PROJECTATS SEGONS TIPUS D'ESCENARIS DE CREIXEMENT DEMOGRÀFIC. BARCELONA (BASE 2011 POBLACIÓ OFICIAL), 2021-2046 ..	16
GRÀFIC 9. TAXA D'ESCOLARITZACIÓ 0-2 (%). CATALUNYA I BARCELONA, CURSOS 2010-2011 AL 2021-2022.....	19
GRÀFIC 10. INFANTS 0-2 ANYS ESCOLARITZATS SEGONS TITULARITAT DEL CENTRE EDUCATIU (N I %). BARCELONA I DISTRICTES, CURS 2021-2022	20
GRÀFIC 11. EVOLUCIÓ DE LA MATRICULACIÓ DE PLACES A I3 SEGONS TITULARITAT DELS CENTRES (%). BARCELONA, 2014-2015 AL 2022-2023	21
GRÀFIC 12. TAXA DE GRADUACIÓ A 4T D'ESO RESPECTE DELS ADOLESCENTS MATRICULATS SEGONS SEXE (%). BARCELONA I DISTRICTES, CURS 2020-2021	24
GRÀFIC 13. ALUMNES MATRICULATS EN ESTUDIS POSTOBLIGATORIS SEGONS OPCIÓ EDUCATIVA (BATXILLERAT, CICLES FORMATIUS DE GRAU MITJÀ I PROGRAMES DE FORMACIÓ I INSERCIÓ) (%). CATALUNYA, BARCELONA I DISTRICTES, CURS 2021-2022	25
GRÀFIC 14. INFANTS (10 I 11 ANYS) SEGONS EL GRAU DE SATISFACCIÓ PER ÀMBITS DE LA VIDA. BARCELONA, 2017 I 2021	30
GRÀFIC 15. INFANTS (10 I 11 ANYS) I ADOLESCENTS (13-17 ANYS) QUE REALITZEN ACTIVITATS EXTRAESCOLARS AL MENYS 1 DIA A LA SETMANA, PER TIPOLOGIA I PER NIVELL SOCIOECONÒMIC (%). BARCELONA, 2021.....	31
GRÀFIC 16. INFANTS I ADOLESCENTS ASESOS EN CENTRES OBERTS I CENTRES DIARIS D'ATENCIÓ SOCIOEDUCATIVA RESPECTE AL TOTAL D'INFANTS I ADOLESCENTS (4-17 ANYS) (%) I NOMBRE DE CENTRES PER CADA 10.000 INFANTS I ADOLESCENTS (4-17 ANYS) (‰). BARCELONA I DISTRICTES, 2021.....	32
GRÀFIC 17. INFANTS I ADOLESCENTS QUE NO ES PODEN PERMETRE ANAR DE VACANCES UNA SETMANA A L'ANY (%). BARCELONA I DISTRICTES, 2020	33
GRÀFIC 18. INFANTS I ADOLESCENTS (1-17 ANYS) QUE PARTICIPEN EN LA CAMPANYA DE VACANCES D'ESTIU (N) I PARTICIPANTS QUE REBEN AJUTS SOBRE EL TOTAL (%). BARCELONA, TENDÈNCIA 2013-2022.....	34
GRÀFIC 19. FREQUÈNCIA AMB LA QUAL ELS INFANTS DEDIQUEN TEMPS A JUGAR A L'AIRE LLIURE (%). BARCELONA I DISTRICTES, 2021	35

GRÀFIC 20. SUPERFÍCIE MITJANA DE L'HABITATGE PER PERSONA EN HABITATGES AMB INFANTS DE 0 A 17 ANYS (M2/INDIVIDU). BARCELONA I DISTRICTES, 2020	37
GRÀFIC 21. INFANTS (10 I 11 ANYS) GENS, POC I BASTANT SATISFETS AMB L'ESCOLTA ADULTA, PER SEXE I PER CONTEXT SOCIOECONÒMIC (%). BARCELONA, 2021	39
GRÀFIC 22. INFANTS (11 ANYS) SEGONS EL GRAU DE CONEIXEMENT DELS DRETS DELS INFANTS PER CONTEXT SOCIOECONÒMIC. BARCELONA, 2021.....	40
GRÀFIC 23. GRAU DE SATISFACCIÓ AMB LA SALUT D'INFANTS I ADOLESCENTS, TOTAL I PER SEXE (%). BARCELONA, 2021.....	43
GRÀFIC 24. GRAU DE SATISFACCIÓ AMB LA SALUT D'INFANTS I ADOLESCENTS, TOTAL I PER NIVELL SOCIOECONÒMIC (%). BARCELONA, 2021.....	44
GRÀFIC 25. INFANTS I ADOLESCENTS (DE 6 A 16 ANYS) QUE FAN EXERCICI DE MANERA REGULAR FORA DE L'HORARI ESCOLAR (%). BARCELONA I DISTRICTES, 2022	46
GRÀFIC 26. SATISFACCIÓ AMB EL PROPI COS PER PART D'INFANTS I ADOLESCENTS, TOTAL I PER SEXE (%). BARCELONA, 2021	47
GRÀFIC 27. MITJANES POBLACIONALS DE NO2 (µG/M3) ALS DISTRICTES DE BARCELONA I AL TOTAL DE LA CIUTAT DURANT EL PERÍODE 2018-2019, L'ANY 2020 I L'ANY 2021	49
GRÀFIC 28. PERCENTATGE D'ESCOLES EXPOSADES A DIFERENTS INTERVALS DE NO2 (µG/M3) ALS DISTRICTES DE BARCELONA DURANT L'ANY 2021	50
GRÀFIC 29. INFANTS (10 I 11 ANYS) SEGONS EL GRAU DE SATISFACCIÓ GLOBAL AMB LA VIDA. BARCELONA I DISTRICTES, 2021.....	51
GRÀFIC 30. INFANTS I ADOLESCENTS (6-17 ANYS) ATEsos ALS CENTRES DE SALUT MENTAL INFANTIL I JUVENIL (CSMIJ), TOTAL I PER SEXE (%). BARCELONA, TENDÈNCIA 2012-2021	52
GRÀFIC 31. ADOLESCENTS (13-17 ANYS) QUE DIUEN QUE HAN PROVAT L'ALCOHOL, EL TABAC I/O EL CÀNNABIS ALGUNA VEGADA A LA VIDA, TOTAL I PER CONTEXT SOCIOECONÒMIC (%). BARCELONA, TENDÈNCIA 2016-2021	53
GRÀFIC 32. INFANTS (10 I 11 ANYS) SEGONS EL GRAU DE FREQUÈNCIA DE SITUACIONS RELACIONADES AMB L'ÚS D'INTERNET. BARCELONA, 2021	54
GRÀFIC 33. NOMBRE DE NAIXEMENTS I TAXA DE FECUNDITAT EN NOIES ADOLESCENTS (15-19 ANYS) (N, ‰). BARCELONA I DISTRICTES, 2021	56
GRÀFIC 34. NOMBRE D'EMBARASSOS I EMBARASSOS NO PLANIFICATS (% D'INTERRUPCIIONS VOLUNTÀRIES D'EMBARÀS SOBRE EL TOTAL D'EMBARASSOS) EN NOIES ADOLESCENTS (15-19 ANYS). BARCELONA, TENDÈNCIA 2006-2021	56
GRÀFIC 35. INFANTS I ADOLESCENTS (0-17 ANYS) QUE VIUEN EN LLARS AMB DIFERENTS PROBLEMÀTIQUES RELACIONADES AMB L'HABITATGE (%). BARCELONA, 2011, 2016-2017 A 2020-2021.....	61
GRÀFIC 36. TAXA SOBRECÀRREGA DE DESPESES DE L'HABITATGE (>40% I >60%). POBLACIÓ DE 0 A 17 ANYS QUE VIU DE LLOGUER. BARCELONA, 2016-2017 A 2020-2021	62
GRÀFIC 37. DISTRIBUCIÓ MITJANA D'ASSISTÈNCIES DELS SERVEIS SOCIALS (CSS I CUESB) A LLARS AMB ORDRE DE DESNONAMENT (%). BARCELONA I DISTRICTES, 2018-2022	64
GRÀFIC 38. RISC DE POBRESA I/O EXCLUSIÓ SOCIAL DELS INFANTS I ADOLESCENTS (0-17 ANYS) I DE LA POBLACIÓ TOTAL (TAXA AROPE) (%). BARCELONA, 2016-2017 A 2020-2021	65
GRÀFIC 39. RISC DE POBRESA MODERADA I SEVERA DELS INFANTS I ADOLESCENTS (0-17 ANYS) (%). BARCELONA, 2011, 2016-2017 A 2020-2021	66
GRÀFIC 40. RISC DE POBRESA MODERADA I SEVERA DE LA POBLACIÓ SEGONS GRUPS D'EDAT ABANS I DESPRÉS DE LES TRANSFERÈNCIES SOCIALS (%). BARCELONA, 2020-2021	69

GRÀFIC 41. INFANTS I ADOLESCENTS QUE REBEN BECA MENJADOR (%). BARCELONA I DISTRICTES, TENDÈNCIA CURSOS 2015-2016 A 2021-2022	70
GRÀFIC 42. INFANTS (10 I 11 ANYS) SEGONS EL GRAU DE FREQUÈNCIA DE SITUACIONS RELACIONADES AMB LES RELACIONS SOCIALS. BARCELONA, 2021	73
GRÀFIC 43. ADOLESCENTS SEGONS ATRACCIÓ SEXUAL, TOTAL I PER SEXE (%). BARCELONA, 2021	74
GRÀFIC 44. INFANTS QUE NO SE SENTEN TOTALMENT SEGURS SEGONS ENTORN, TOTAL I PER SEXE (%). BARCELONA, 2021.....	75
GRÀFIC 45. INFANTS QUE, EN CAS DE TENIR UN PROBLEMA, NO ESTAN TOTALMENT D'ACORD AMB QUE REBRIEN SUPORT DE LES PERSONES DELS SEU ENTORN MÉS PROPER (FAMÍLIA, AMICS I AMIGUES, MESTRES, COMPANYS I COMPANYYES DE L'ESCOLA I GENT DEL BARRI), TOTAL I PER SEXE (%). BARCELONA, 2021.....	76
GRÀFIC 46. INFANTS I ADOLESCENTS VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA DOMÈSTICA, AMB DENÚNCIA (% ^{ooo} I N). BARCELONA I DISTRICTES, 2021	77
GRÀFIC 47. INFANTS I ADOLESCENTS VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA MASCLISTA ATEOS PEL SERVEI SARA I SARA-JOVE (N). BARCELONA, 2015-2021.....	78
GRÀFIC 48. ADOLESCENTS QUE MANIFESTEN HAVER PATIT DISCRIMINACIÓ SEGONS TIPOLOGIA, TOTAL I PER SEXE (%). BARCELONA, 2021	79
GRÀFIC 49. ADOLESCENTS QUE AFIRMEN HAVER ESTAT VÍCTIMES DE BULLYING (MALTRACTAMENTS EN L'ENTORN ESCOLAR) I CIBERBULLYING (ASSETJAMENT O BULLYING A TRAVÉS D'INTERNET); TOTAL, PER SEXE I PER NIVELL SOCIOECONÒMIC (%). BARCELONA, 2021	80
GRÀFIC 50. INFANTS I ADOLESCENTS DELS QUALS ES VALORA LA SITUACIÓ DE RISC SOCIAL DES DELS SERVEIS SOCIALS MUNICIPALS, A DEMANDA DEL SISTEMA JUDICIAL I DGAIA (% ^o I TOTAL). BARCELONA, 2021	81
GRÀFIC 51. INFANTS I ADOLESCENTS (4-17) QUE ASSISTEIXEN A CENTRES OBERTS (NOMBRE I % ^o). BARCELONA I DISTRICTES, 2021	82
GRÀFIC 52. INFANTS I ADOLESCENTS EN SITUACIÓ DE DESEMPARAMENT AMB MESURA CAUTELAR I TUTELES (NOMBRE I % ^o). BARCELONA I DISTRICTES, 2021.....	83
GRÀFIC 53. INFANTS I ADOLESCENTS AMB MESURA PROTECTORA D'ACOLLIMENT FAMILIAR (FAMÍLIA EXTENSA, ALIENA I PREADOPTIVA) O ACOLLITS EN CENTRE RESIDENCIAL, PER SEXE. (%). BARCELONA, 2021	84
GRÀFIC 54. INFANTS, ADOLESCENTS (0-17 ANYS) I JOVES (>18 ANYS) MIGRATS SOLS ATEOS PEL SERVEI DE DETECCIÓ I INTERVENCIÓ (SDI), TOTAL I SEGONS EDAT (N). BARCELONA, TENDÈNCIA 2007-2022.....	85
GRÀFIC 55. INFANTS I ADOLESCENTS MIGRATS SOLS ACOLLITS PEL SISTEMA CATALÀ DE PROTECCIÓ A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA EN CENTRES RESIDENCIALS (N I %). CATALUNYA I BARCELONA, TENDÈNCIA 2015-2022.....	86

Taules

TAULA 1. INFANTS I ADOLESCENTS (0-17 ANYS), CREIXEMENT I DECREIXEMENT. BARCELONA I DISTRICTES, 2000, 2020 I 2022	8
TAULA 2. INFANTS I ADOLESCENTS DE 2N CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL, D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA I D'ESO, SEGONS TITULARITAT (%). CATALUNYA, BARCELONA I DISTRICTES, CURS 2021-2022	22
TAULA 3. TAXA DE NO IDONEÏTAT DELS INFANTS I ADOLESCENTS DE 2N CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL, PRIMÀRIA I D'ESO (%). CATALUNYA, BARCELONA I DISTRICTES, CURSOS 2017-2018 I 2021-2022	23

TAULA 4. SEGUIMENT DE LA COHORT D'ALUMNAT NASCUT L'ANY 2004 A BARCELONA	26
TAULA 5. INFANTS I ADOLESCENTS (0-17 ANYS) QUE DORMEN SUFICIENTMENT O INSUFICIENTMENT SEGONS ESTRAT DE RENDA DELS BARRIS (%). BARCELONA, 2021 ..	45
TAULA 6. INTERVENCIIONS PER EVITAR LA PÈRDUA DE L'HABITATGE EN LLARS AMB INFANTS I ADOLESCENTS. BARCELONA I DISTRICTES, 2021	63
TAULA 7. INFANTS I ADOLESCENTS QUE PATEIXEN PRIVACIONS MATERIALS SEGONS TIPUS DE PRIVACIONS (%). BARCELONA I DISTRICTES, 2020.....	67

Mapes

MAPA 1. INFANTS I ADOLESCENTS (0-17 ANYS). BARCELONA I BARRIS, 2022.....	8
MAPA 2. PES RELATIU DE LA POBLACIÓ INFANTIL I ADOLESCENT SOBRE EL TOTAL DE POBLACIÓ DE CADA BARRI. BARCELONA I BARRIS, 2022	12
MAPA 3. RÀTIOS DE METRES QUADRATS DE LES ÀREES DE JOC PER INFANT. BARCELONA I BARRIS (2018)	36
MAPA 4. SUPERFÍCIE MITJANA DELS HABITATGES (M2). BARCELONA I BARRIS, 2016	38
MAPA 5. INFANTS DE 6 A 12 ANYS AMB EXCÉS DE PES (SOBREPÈS I OBESITAT) (%). BARCELONA, DISTRICTES I ÀREES BàSIQUES DE SALUT (ABS), 2018	48
MAPA 6. RELACIÓ ENTRE LA RENDA DISPONIBLE DE LES LLARS PER CÀPITA DELS BARRIS I EL VOLUM DE POBLACIÓ INFANTIL I ADOLESCENT QUE HI HABITA. BARCELONA I BARRIS, 2019 (RDLPC) I 2022 (POBLACIÓ)	59
MAPA 7. RELACIÓ ENTRE LA L'ÍNDEX DE VULNERABILITAT URBANA DELS BARRIS I EL VOLUM DE POBLACIÓ INFANTIL I ADOLESCENT QUE HI HABITA. BARCELONA I BARRIS, 2017 (IVU) I 2022	60

Bibliografia

Agència de Salut Pública de Barcelona. (2021a). *La salut i els seus determinants en adolescents. Enquesta FRESC 2021*.

https://www.aspb.cat/wp-content/uploads/2023/03/ASPB_Salut-determinants-adolescent_ENQUESTA-FRESC_2021_230322.pdf

Agència de Salut Pública de Barcelona. (2021b). *Pantalles i salut emocional en adolescents de Barcelona*.

<https://www.aspb.cat/wp-content/uploads/2021/06/ASPB-pantalles-salut-emocional-adolescents.pdf>

Ajuntament de Barcelona, & Institut Infància i Adolescència de Barcelona. (2022). *Informe "Petita infància i educació inclusiva a les escoles bressol municipals."*

<https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/bitstream/11703/127901/3/Informe%20Petita%20infancia%20educa%20inclusiva.pdf>

Ajuntament de Barcelona, & Oficina Municipal de Dades. (2022). *La població de Barcelona. Lectura del padró municipal d'habitants a 01/01/2022*.

https://ajuntament.barcelona.cat/estadistica/catala/Estadistiques_per_temes/Poblacio_i_demografia/Documents_relacionats/lecpadro/a2022/resum/La_poblacio_de_Barcelona_2022.pdf

Congreso de los Diputados. (2023). *Proyecto de Ley de Familias*.

https://www.congreso.es/public_oficiales/L14/CONG/BOCG/A/BOCG-14-A-151-1.PDF

Institut Infància i Adolescència de Barcelona. (2022). *Informe Impactes de la crisi de l'habitatge en les vides dels infants i els adolescents*. https://institutinfancia.cat/wp-content/uploads/2023/05/20230613_Informe_etnografia_habitatge.pdf

Institut Infància i Adolescència de Barcelona. (2022). *Informe Primeres dades de l'Enquesta de Benestar Subjectiu de la Infància a Barcelona 2021*. https://institutinfancia.cat/wp-content/uploads/2022/08/20230515_InformeEBSIB2021.pdf

Martínez-Celorio, X. (2023). *Nuevo enfoque para la jornada escolar en la era pos-pandemia: la educación a tiempo completo*.

https://www.researchgate.net/publication/371036147_Nuevo_enfoque_para_la_jornada_escolar_en_la_era_pos-pandemia_la_educacion_a_tiempo_completo

Parlamento Europeo. (2019). *Directiva (UE) 2019/ 1158 relativa a la conciliación de la vida familiar y la vida profesional de los progenitores y los cuidadores*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L1158>

Plataforma PDA Bullying. (2022). *Enfortint la convivència escolar: Informe de bones pràctiques en l'abordatge integral del bullying a Catalunya*.

<https://pdabullying.com/uploads/2022/05/Estudi-Bones-Practiques.pdf>

Save the Children. (2022). *El cost de la criança al 2022. Catalunya*.

https://www.savethechildren.es/sites/default/files/2022-06/El_cost_de_la_crianc%CC%A7a_2022_CAT.pdf

Sindicatura de Greuges de Barcelona. (2022). *Joves migrants sense referents familiars a la ciutat de Barcelona*.

<https://www.sindicaturabarcelona.cat/wp-content/uploads/2022/05/Informe-JMSRF.pdf>

Zancajo, A., Bueno, C., & Fundació Jaume Bofill. (2023).

L'abandonament a 4t d'ESO: les desigualtats en la transició a l'educació postobligatòria.

https://fundaciobofill.cat/uploads/docs/w/b/l/15d-abandonament_zancajobueno020523.pdf

Annex: un sistema integral d'indicadors de la infància i l'adolescència a la ciutat

L'informe Dades clau d'infància i adolescència a Barcelona 2022, presenta i analitza les dades del Sistema Integral d'Indicadors de la Infància i l'Adolescència de Barcelona (SIIIAB), una de les eines clau de l'Observatori 0-17 BCN que té per objectiu millorar el coneixement de la infància i l'adolescència a la ciutat i articular aquest coneixement per enfortir polítiques locals que en millorin les condicions de vida, l'equitat i les oportunitats. El Sistema Integral d'Indicadors de la Infància i l'Adolescència de Barcelona:

- Monitoritza més de 150 indicadors (el nombre d'indicadors és variable, en funció de les fonts i oportunitats de noves dades).
- Situa la infància al centre i permet una visió integral de les seves vides.
- Es nodreix de les dades que proveeixen 24 serveis municipals i institucions públiques.
- Optimitza i sistematitza les dades de 33 fonts d'enquestes i registres administratius.
- Combina dades objectives i subjectives.
- Selecciona indicadors a partir de criteris de qualitat consensuats (validesa i confiabilitat).
- Treballa amb dades disponibles de la ciutat de

Barcelona.

- Desagrega (quan les dades ho permeten) per sexe, nacionalitat, grups d'edat, territori i context socioeconòmic.
- Reconstrueix sèrie històrica per poder analitzar la tendència.
- Inclou indicadors que permetin mesurar fites consensuades en estratègies de ciutat.
- Contribueix a l'accés en obert de les dades produïdes per l'administració pública, per afavorir noves recerques o la fonamentació de programes, projectes o serveis municipals.

Els més de 150 indicadors que s'han contemplat en l'edició 2022 provenen d'un total de 21 registres administratius i de 12 fonts d'enquesta, tant d'àmbit municipal com autonòmic, estatal o supraestatal, que s'han anat referenciant amb acrònim en relació amb les dades presentades.

21 registres

1. Padró Municipal d'Habitants. Oficina Municipal de Dades (OMD). Aj. BCN
2. Registres de Moviments Demogràfics. Oficina Municipal de Dades (OMD). Aj. BCN
3. Registres de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD). Aj. BCN

4. Registres de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB). Aj. BCN
5. Registres del Consorci d'Educació de Barcelona (CEB). Generalitat de Catalunya i Aj. BCN
6. Registres de l'Institut Barcelona Esports (IBE). Aj. BCN
7. Registres de l'Institut Municipal de Parcs i Jardins (IMPJ). Aj. BCN
8. Registres del Servei d'epidemiologia. Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB). Aj. BCN
9. Registres del Sistema d'informació de salut sexual i reproductiva. Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB). Aj. BCN
10. Registres del Consorci Sanitari de Barcelona (CSB). Aj. BCN i Generalitat de Catalunya
11. Registres de la Direcció de Serveis d'Infància, Joventut i Persones Grans. Aj. BCN
12. Registres del Departament d'Atenció Social a la Família i la Infància. Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS). Aj. BCN
13. Registres del Departament d'Atenció i Acollida per violència masclista. Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS). Aj. BCN
14. Registres del Departament de Serveis Socials d'Intervenció a l'Espai Públic. Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS). Aj. BCN
15. Registres del Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona (CUESB). Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS). Aj. BCN
16. Registres de l'Institut Municipal de l'Habitatge i Rehabilitació de Barcelona (IMHAB). Aj. BCN
17. Registres de l'Estadística de l'Ensenyament (Departament d'Educació). Generalitat de Catalunya
18. Registres del Departament de Salut. Generalitat de Catalunya
19. Registres de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA). Generalitat de Catalunya
20. Registres del Departament d'Interior. Generalitat de Catalunya
21. Padró Municipal d'Habitants. Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat)

12 enquestes

1. Enquesta sociodemogràfica de Barcelona (ESDB). Oficina Municipal de Dades (OMD). Aj. BCN
2. Enquesta de serveis municipals de Barcelona (SSMM) (OMD). Aj. BCN
3. Enquesta de benestar subjectiu de la infància a Barcelona (EBSIB). Aj. BCN i Institut Infància i Adolescència de Barcelona (IIAB-IERMB)
4. Enquesta de factors de risc d'estudiants de secundària (FRESC). Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB). Aj. BCN
5. Enquesta de salut de Barcelona (ESB). Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB). Aj. BCN

6. Enquesta d'hàbits esportius de la població en edat escolar de Barcelona. (EHEEB). Aj. BCN i Institut Barcelona Esports (IBE)
7. Estadístiques metropolitanes sobre condicions de vida (EMCV). Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB) i IDESCAT
8. Enquesta de condicions de vida (ECV). IDESCAT-INE
9. Enquesta de condicions de vida i hàbits de la població (ECVHP). Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (IERMB)
10. Enquesta de convivència escolar i seguretat a Catalunya (ECESC). Dept. d'Interior. Generalitat de Catalunya
11. European Union Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC). Eurostat
12. Enquesta a la Joventut de Barcelona. Departament de Joventut. Aj. BCN

institut
infància i
adolescència

 Institut
Metròpoli

